Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

7η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΠ 2023-2027

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Αράχωβα, Τρίτη 26 Μαΐου 2026

1. **Ημερήσια Διάταξη**
2. **Πρακτικά**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ Γενική Γραμματεία Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΠ (ΣΣ ΚΑΠ)

Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

7ης ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΠ (ΣΣ ΚΑΠ)

2023 - 2027

Αράχωβα, Τρίτη 26 Μαΐου 2026

Τόπος Διεξαγωγής: *Ξενοδοχείο* ***Anemolia Mountain Resort*** *(1ο χλμ. ΕΟ Αράχωβας Δελφών, 32004 Αράχωβα Βοιωτίας)*

11:00 – 11:30 ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ - ΕΓΓΡΑΦΗ

11:30 – 12:30 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- ✓ Εισαγωγική παρέμβαση εκπροσώπων της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και χαιρετισμοί εκπροσώπων τοπικών φορέων
- ✓ Εισήγηση της Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
- ✓ Διαπίστωση απαρτίας Μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
- ✓ Έγκριση Ημερήσιας Διάταξης
- ✓ Έγκριση των Πρακτικών της 6ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

12:30 - 13:30 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

- ✓ Πορεία Υλοποίησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 & κλείσιμο ΠΑΑ 2014-2022
- ✓ Έγκριση Πρότασης 4ης Τροποποίησης ΣΣ ΚΑΠ
- ✓ Έγκριση κριτηρίων επιλογής παρεμβάσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

13:30- 14:30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- ✓ Παρουσίαση Πιλοτικής Εφαρμογής Υποστήριξης αξιολόγησης αιτήσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 με Ανάπτυξη Αυτοματισμού (Automation as a Service)

14:30 - 15:00 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ 7ης ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 & ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Τετάρτη 27 Μαΐου 2026

Επισκέψεις σε συγχρηματοδοτούμενα έργα από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) στην ευρύτερη περιοχή.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Καλημέρα σε όλους. Σας καλωσορίζουμε στην 7η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης. Κύριε Περιφερειάρχα, κύριε Ειδικέ Γραμματέα, κύριοι Δήμαρχοι –ξέρω ότι σίγουρα είναι ο Δήμαρχος Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας σήμερα εδώ, έχουμε δύο Δημάρχους εδώ–, εκπρόσωποι του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, κύριες και κύριοι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κύριε Philip Busz, κύριε Καλίνη, κυρία Τσιακαλάκη, εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας της Κύπρου, που μας κάνουν την τιμή να είναι εδώ σήμερα, ο κύριος Γρηγορίου και ο κύριος Κληρίδης, κύριοι Αντιπεριφερειάρχες, αγαπητοί προσκεκλημένοι, αγαπητά μέλη της Επιτροπής και εκπρόσωποι όλων των Υπηρεσιών και Φορέων, σας καλωσορίζουμε στις εργασίες της 7ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027. Σας ευχαριστούμε όλους για τη συμμετοχή σας σήμερα εδώ, στην Αράχοβα, στους Δελφούς, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ενός τόπου και μιας Περιφέρειας που συνδυάζει εξαιρετικά σημαντικές παραγωγικές και αναπτυξιακές δυνατότητες και προοπτικές, καθώς διαθέτει όλα εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που μπορούν να τη θέσουν στο επίκεντρο του νέου παραγωγικού μοντέλου που προωθούμε στο πλαίσιο των νέων πολιτικών για την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα και αειφορία των αγροτικών μας περιοχών. Η σημερινή Επιτροπή Παρακολούθησης πραγματοποιείται σε ένα χρονικό σημείο ιδιαίτερα κρίσιμο, καθώς το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ βρίσκεται σε στάδιο πλήρους ενεργοποίησης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται ως προς τις αυξημένες απαιτήσεις για επιτάχυνση των διαδικασιών εντάξεων και πληρωμών του. Θυμίζω επίσης ότι στο τέλος της προηγούμενης χρονιάς έκλεισε το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022, με τα ημιτελή του έργα να μεταφέρονται προς ολοκλήρωση στο Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ. Ταυτόχρονα, την περίοδο αυτή βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαπραγματεύσεις για τη νέα ΚΑΠ μετά το 2027. Μια ΚΑΠ που καλείται να ανταποκριθεί στις μεγάλες προκλήσεις που θέτει, αφενός, η εφαρμογή της υφιστάμενης Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και, αφετέρου, οι επιπτώσεις στον αγροδιατροφικό τομέα και στις αγροτικές μας περιοχές μιας σειράς από εξωγενείς παράγοντες και κρίσεις, όπως οι γεωπολιτικές εξελίξεις και η κλιματική αλλαγή. Προκλήσεις και κρίσεις με σημαντικό αντίκτυπο στο γεωργικό εισόδημα, στην ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα του πρωτογενούς τομέα, στην επισιτιστική επάρκεια και ασφάλεια, καθώς και στη βιωσιμότητα και την ποιότητα ζωής στην ύπαιθρο. Στο πλαίσιο, λοιπόν, της σημερινής συνεδρίασης θα έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε μια επισκόπηση της μέχρι σήμερα προόδου του Στρατηγικού Σχεδίου, καθώς και να αναφερθούμε στις βασικές προτεραιότητες που θέτουμε από εδώ και στο εξής, δεδομένου ότι έχουμε ιδιαίτερα απαιτητικούς στόχους σε επίπεδο πληρωμών ενόψει εκπλήρωσης του κανόνα N+2, τόσο του τρέχοντος έτους όσο και των επόμενων ετών έως την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδίου, ώστε να αποφευχθεί σε

κάθε περίπτωση ο κίνδυνος απώλειας πόρων. Επίσης, θα έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε μια επισκόπηση του κλεισίματος του ΠΑΑ 2014-2022 και να σταθούμε στα βασικά στοιχεία και συντελεστές της επιτυχούς υλοποίησης και ολοκλήρωσής του. Στο σημείο αυτό, και πριν δώσουμε τον λόγο για έναν σύντομο χαιρετισμό στους προσκεκλημένους μας, θα ήθελα να ευχαριστήσω δημόσια τους εκπροσώπους της DG Agri, τον κύριο Philip Busz, τον κύριο Νίκο Καλλίνη και την κυρία Χρυσούλα Τσακαλάκη, το νέο μέλος της ομάδας μας εδώ, που μας τιμούν σήμερα με την παρουσία τους, και μέσω αυτών, τους συνεργάτες τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πολύτιμη υποστήριξη και συνεισφορά τους στην προσπάθεια που καταβάλαμε το τελευταίο διάστημα. Ειδικότερα, για τη συμβολή τους στην επιτυχημένη υλοποίηση και ολοκλήρωση του ΠΑΑ στο τέλος του 2025, μέσα από τις στοχευμένες παρεμβάσεις τους στο πλαίσιο των τροποποιήσεων του προγράμματος για τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα, την επιτάχυνση και τη διασφάλιση απορρόφησης των πόρων του, αλλά και για τη σταθερή υποστήριξη και συμβολή τους στην πραγματικά δύσκολη και απαιτητική εφαρμογή της τρέχουσας ΚΑΠ, μέσα από τη σωστή και έγκυρη ενημέρωση και καθοδήγηση που μας παρέχουν. Ιδιαίτερη δε μνεία πρέπει να κάνουμε στη συμβολή τους στο πλαίσιο της διαβούλευσης και έγκρισης των τροποποιήσεων του Στρατηγικού Σχεδίου που υποβάλλουμε, αλλά και στη συνολικότερη συμβολή τους στην προώθηση των εθνικών μας θέσεων και προτάσεων που αφορούν στην αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου της ΚΑΠ και στη βελτίωση των όρων εφαρμογής της. Θα αναφερθούμε αναλυτικά στη συνέχεια σε όλα όσα καταφέραμε και επιδιώκουμε, αλλά πρώτα θα περάσουμε στους χαιρετισμούς. Νομίζω ότι πρέπει πρώτα να ξεκινήσουμε με το μήνυμα του Υπουργού, ο οποίος, να συμπληρώσω, δεν μπόρεσε να είναι σήμερα εδώ μαζί μας, καθώς συμμετέχει σε Υπουργικό Συμβούλιο, στο οποίο μάλιστα κάνει παρουσίαση του πλαισίου για τη νέα ΚΑΠ μετά το 2027.

Υπουργός ΑΑΤ κος Μ. ΣΧΟΙΝΑΣ: Φίλες και φίλοι, αγαπητά μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ. Είναι ιδιαίτερη χαρά για μένα να συμμετέχω για πρώτη φορά, έστω και διαδικτυακά, στις εργασίες της Επιτροπής. Συναντήσεις όπως η σημερινή συμβάλλουν ουσιαστικά, πιστεύω, στην ενημέρωση και στον καλύτερο συντονισμό όλων των εταίρων, των οικονομικών και των κοινωνικών, για την πρόοδο της υλοποίησης αυτού του σημαντικού χρηματοδοτικού εργαλείου στήριξης που διαθέτουμε για τον πρωτογενή τομέα στη χώρα μας. Όταν ανέλαβα το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, έθεσα τρεις άμεσες προτεραιότητες, τρία «εργοτάξια», όπως τα αποκάλεσα εκείνη τη μέρα. Πρώτον, τη διασφάλιση και την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής για τη συνολική αναδιάταξη του πρωτογενούς τομέα. Δεύτερον, την ολοκλήρωση της μετάβασης του Οργανισμού Πληρωμών στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, έτσι ώστε να εξυγιανθεί οριστικά και να αποκατασταθεί η αξιοπιστία των πληρωμών. Και τρίτον, την εντατική μάχη κατά των επιζωοτιών, που πλήττουν την ελληνική κτηνοτροφία σε μια συχνότητα και με μια ένταση η οποία δεν έχει προηγούμενο.

Στόχος όλων αυτών των προτεραιότητων και των στοχεύσεων είναι η Ελλάδα να έχει ισχυρή παρουσία στις ευρωπαϊκές διαπραγματεύσεις για το μέλλον της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Ακριβώς γι' αυτό, από τις πρώτες μέρες της θητείας μου, επιδίωξα να έχω στενές επαφές με τους αρμόδιους Επιτρόπους στις Βρυξέλλες για τα θέματα της γεωργίας, της αλιείας και της υγείας των ζώων. Φίλες και φίλοι, η περίοδος που διανύουμε είναι δύσκολη, είναι κρίσιμη, γιατί τρέχουν σχεδόν ταυτόχρονα τόσο η πλήρης ενεργοποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ όσο και οι διαπραγματεύσεις για το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και τη νέα ΚΑΠ από το 2028 και μετά, οι οποίες εντείνονται στις Βρυξέλλες. Οι αγροτικές κοινωνίες και οι Έλληνες παραγωγοί παρακολουθούν αυτές τις εξελίξεις και απαιτούν από όλους μας μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και ταχύτερες λύσεις. Στηρίζουμε αποφασιστικά, ως εγγυητές και αρωγοί, τη μεγάλη προσπάθεια εξυγίανσης του συστήματος πληρωμών, έτσι ώστε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων να μπορέσει να καταβάλει με διαφάνεια, αξιοπιστία και συνέπεια τον κόπο σε αυτούς που πραγματικά τον δικαιούνται. Όλοι ξέρουμε ότι αυτή η μετάβαση δεν θα είναι εύκολη. Συνοδεύεται από αντιδράσεις, από τριβές και από τις δυσκολίες που έχει κάθε απαιτητική διαρθρωτική προσαρμογή. Είμαστε όμως αποφασισμένοι, κι εγώ προσωπικά, να προχωρήσουμε σε αυτές τις αναγκαίες αλλαγές. Να γυρίσουμε σελίδα, να αφήσουμε πίσω παθογένειες και πρακτικές που ζημίωσαν τον αγροτικό τομέα και αμαύρωσαν την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό. Σε αυτή τη μεγάλη, νέα και σημαντική προσπάθεια, θέλω να ζητήσω και τη δική σας στήριξη. Τώρα είναι η ώρα να χτίσουμε αυτό το νέο παραγωγικό μοντέλο για τη γεωργία. Να στηρίξουμε το γεωργικό εισόδημα, να παλέψουμε για την επισιτιστική ασφάλεια, να ισχυροποιήσουμε τη θέση των παραγωγών στην αλυσίδα αξίας και να δουλέψουμε για μια γεωργία που θα μπορεί να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα. Θα διεκδικήσουμε την επαρκή χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής αγροτικής πολιτικής, θα παλέψουμε για τους ευρωπαϊκούς πόρους, θα στοχεύσουμε στη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου για τις ενισχύσεις και, σε συνεργασία με τους συναδέλφους μου Υπουργούς Γεωργίας των Κρατών-Μελών της Ευρώπης, θα δώσουμε προτεραιότητα στην απλούστευση των διαδικασιών. Χρειαζόμαστε λιγότερη γραφειοκρατία στις αγροτικές πολιτικές, τόσο για τις διοικήσεις όσο και για τους αγρότες. Αυτή η φετινή χρονιά, το 2026, είναι καθοριστική για την πλήρη ενεργοποίηση και απορρόφηση των πόρων του τρέχοντος Στρατηγικού Σχεδίου. Μόνο με συνέπεια στον προγραμματισμό και αξιοπιστία στις πληρωμές θα ανταποκριθούμε στις δίκαιες προσδοκίες του αγροτικού κόσμου και, ταυτόχρονα, θα δυναμώσουμε τη φωνή της χώρας μας και την επιρροή της στις ευρωπαϊκές διαπραγματεύσεις για το μέλλον. Με αυτές τις σκέψεις, σας συγχαίρω για τη συμβολή σας και τη συνεργασία σας με το Υπουργείο και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Τώρα θα δώσουμε τον λόγο στον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, κύριο Φάνη Σπανό, που μας τιμά με την παρουσία του.

Φ. ΣΠΑΝΟΣ: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Γενική μου, κυρίες και κύριοι. Δεν επαναλαμβάνω τις προσφωνήσεις πολλές και πολλοί εκλεκτές και εκλεκτοί μάς τιμάτε σήμερα με την παρουσία σας εδώ, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, όπου μαζί με τον Δήμαρχο Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας και τους Αντιπεριφερειάρχες μας, έχουμε τη χαρά να είμαστε γεωγραφικοί οικοδεσπότες, αν μπορώ, αγαπητή μου Γενική, να το πω έτσι. Βρίσκεστε σε μια από τις πλέον εμφαντικά αγροτικές και κτηνοτροφικές περιφέρειες της χώρας· το γνωρίζετε νομίζω πάρα πολύ καλά. Και αυτός είναι, είμαι βέβαιος, ένας από τους λόγους της εξαιρετικής μέχρι σήμερα συνεργασίας μας εν συνόλω με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, και ειδικότερα με τη Γενική Γραμματεία Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών, που αφορά σε ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της δουλειάς μας το οποίο έχει σχέση με την Κοινή Αγροτική Πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, είχαμε τη δυνατότητα στα προηγούμενα χρόνια να εξασφαλίσουμε χρηματοδοτήσεις για καίρια και σημαντικά έργα τα οποία ολοκληρώθηκαν ή ολοκληρώνονται στην περιοχή μας. Θα αναφέρω μόνο ένα, ενδεικτικά. Εδώ πέρα βρίσκεται, όπως όλοι γνωρίζετε στη Βοιωτία, το Κωπαϊδικό πεδίο, ο δεύτερος μεγαλύτερος κάμπος της χώρας. Σε πολύ μεγάλο μέρος του κάμπου εγκαταστήσαμε, μέσα από το ΠΑΑ, σύστημα τηλεμετρίας, το οποίο μας δίνει τη δυνατότητα –σε μια εξαιρετικά δύσκολη για την εποχή μας και την περιοχή μας άσκηση διαχείρισης του νερού– να ξέρουμε κάθε σταγόνα από πού έρχεται και πού καταλήγει, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει και για τη διαχείριση, αλλά ακόμα και για την κοινωνική μας ειρήνη. Σήμερα έχουμε καταθέσει στην μεγάλη πρόσκληση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για τα μεγάλα αρδευτικά τρεις σημαντικούς φακέλους: για ένα μεγάλο έργο κλειστών δικτύων στο Κωπαϊδικό πεδίο, για το φράγμα Ψαχνών –μια τεράστια ανάγκη της Κεντρικής Εύβοιας– και, βέβαια, ένα αντίστοιχο για το αρδευτικό δίκτυο στο Λιανοκλάδι. Και είμαστε βέβαιοι ότι θα προχωρήσει η αξιολόγηση και πως θα τύχουν της αναγνώρισης της αναγκαιότητας, αλλά και της πληρότητας των φακέλων που απαιτείται ώστε να οδεύσουν προς ένταξη και υλοποίηση. Δεν θέλω να πω περισσότερα, γιατί έχετε πάρα πολλά χρήσιμα πράγματα να πείτε στο πλαίσιο της Επιτροπής. Κρατήστε ότι είναι πολύ σημαντικό για εμάς και το σκέλος της υποστήριξης των ιδιωτικών επενδύσεων μέσα από το ΠΑΑ, των νέων αγροτών, των θερμοκηπίων, των βιολογικών καλλιεργειών, και πως, όπως μέχρι σήμερα έχουμε πάει πάρα πολύ καλά σε αυτό, έτσι αντίστοιχα και στο μέλλον θέλουμε και θα πρέπει να συνεχιστεί. Το ίδιο ισχύει και για τα προγράμματα που διαχειρίζονται οι Αναπτυξιακές μας (Leader, ΠΑΑ, ΕΠΑΛ και ούτω καθεξής). Δεν είναι αρμοδιότητα όλων η δική σας Γενική Γραμματεία, βέβαια, αλλά ήθελα να το εισφέρω στο πλαίσιο της σχέσης μας με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Και το τελευταίο, που θα ήθελα να το κρατήσουμε και ως μια κατακλείδα, κυρία Γενική, εκπρόσωποι της κοινότητας της DG AGRI και των αγροτικών θεμάτων: δώστε τη μάχη να κρατήσουμε την ΚΑΠ στο ύψος, στο μέγεθος και στα χαρακτηριστικά που πρέπει. Είναι απολύτως ζωτικό για την πατρίδα μας, απολύτως ζωτικό για την Περιφέρειά μας. Καλώς ήρθατε, σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον Περιφερειάρχη. Και να δώσω τώρα τον λόγο στον Δήμαρχο –να το πω σωστά τώρα– Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας.

Γ. ΣΤΑΘΑΣ: Καλημέρα, καλώς ήρθατε σε έναν τόπο –είμαστε στο κέντρο της Ελλάδας, στο κέντρο του κόσμου, που είναι οι Δελφοί–. Εύχομαι να πάτε, όσοι μπορείτε, να δείτε το μουσείο, όπως θα πρότεινα να πάτε και στο Μουσείο Θυμάτων Ναζισμού στο Δίστομο, το οποίο απέχει δέκα λεπτά από εδώ, γιατί εκεί έγινε η σφαγή των κατοίκων από τους Γερμανούς κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Και δίπλα ακριβώς είναι και η Αγιά Σοφιά της Ρούμελης, ο Όσιος Λουκάς, ένα μοναστήρι του οποίου ο Αρχιεπίσκοπος κύριος Ιερώνυμος ήταν για πάρα πολλά χρόνια ηγούμενος. Υπάρχουν ψηφιδωτά του 11ου αιώνα τα οποία δεν θα τα δείτε πουθενά αλλού στην Ελλάδα, και είναι ευκαιρία, μια και είστε εδώ στον τόπο μας, να τα δείτε, καθώς βρίσκονται πάρα πολύ κοντά. Όπως είδατε από την ονομασία του Δήμου μας, είμαστε ένας Δήμος ο οποίος ξεκινάει από την κορυφή του Παρνασσού και φτάνει μέχρι τη θάλασσα, όπου είναι η Αντίκυρα και η παραλία Διστόμου. Αυτό που θέλω να πω όμως –επειδή προέρχομαι από μια κτηνοτροφική οικογένεια και έναν πρώην κτηνοτροφικό και γεωργικό Δήμο– είναι ότι αυτή τη στιγμή η κτηνοτροφία έχει σβήσει στην κυριολεξία με τον παραδοσιακό τρόπο που υπήρχε, με την ελεύθερη βοσκή, γεγονός που έχει δημιουργήσει απανωτά και πάρα πολλά προβλήματα όσον αφορά τα βουνά, στα οποία έχουν κλείσει πια τα μονοπάτια. Υπάρχει απεριόριστη πια καύσιμη ύλη, η οποία δεν υπήρχε τα προηγούμενα χρόνια. Η παρακμή της κτηνοτροφίας έχει σαν αποτέλεσμα να κινδυνεύουμε να χάσουμε και τα ΠΟΠ προϊόντα που διαθέτουμε, όπως έχουμε εμείς εδώ τη φορμαέλα, την οποία προτείνω να δοκιμάσετε και να αγοράσετε όλοι. Δεν ήξερα πόσοι είστε, θα φροντίσουμε όμως μέχρι το απόγευμα να σας δώσουμε τουλάχιστον τοπικά προϊόντα από την περιοχή μας, τα οποία είναι μάλιστα προϊόντα ΠΟΠ. Αλλά όλα αυτά, όπως αντιλαμβάνεστε, αν δεν στηρίξουμε την κτηνοτροφία και τη γεωργία –όπως και την παραγωγή ελαιολάδου που έχουμε εδώ πέρα–, και για την ιστορία θα πω ότι ο ελαιώνας της Άμφισσας ήταν αυτός ο οποίος μπήκε υποθήκη για τα πρώτα δάνεια της Αγγλίας για την Ελληνική Επανάσταση. Άρα λοιπόν, είστε σε ένα μέρος εδώ πέρα το οποίο, εγώ πάντα το λέω, είναι ευλογημένο. Αλλά για να υπάρξει αυτός ο τόπος, για να υπάρξει η πατρίδα μας και να μπορούμε πάλι να σταθούμε όρθιοι, πέρα από τα έργα υποδομής, πρέπει να ρίξουμε μεγάλο βάρος στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος ήταν το συγκριτικό μας πλεονέκτημα εδώ στην περιοχή και όχι μόνο, σε όλη την Ελλάδα. Και δεν έχουμε ρίξει το βάρος που απαιτείται. Σε αυτό μπορεί να βοηθήσει και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση –θα το πω αυτή τη στιγμή– εντός εισαγωγικών «πολεμάει τον πρωτογενή τομέα», κάνοντας εισαγωγές από άλλες αντίστοιχες χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αποτέλεσμα να μένουν χέρσα τα χωράφια μας. Αυτά που γίνανε με τα βοσκοτόπια, τα τραγελαφικά γεγονότα με τον ΟΠΕΚΕΠΕ, όπου ο άλλος να έχει το κοπάδι στην Αράχοβα και να δηλώνει βοσκοτόπια στη Δράμα, αυτά είναι αδιανόητα πράγματα τα οποία ούτε βοηθάνε στην ανάπτυξη ούτε αποτελούν τρόπο για να υπάρξει ανάπτυξη στην

κτηνοτροφία. Άρα λοιπόν, όλα αυτά πρέπει να τα δείτε. Και μιας και παίρνετε αποφάσεις για την ΚΑΠ, πρέπει να τα αλλάξουμε αν θέλουμε να έχουμε πρωτογενή τομέα και να τρώμε αυτά τα τοπικά υγιεινά προϊόντα τα οποία απολαμβάνετε. Γιατί είναι ωραίος ο τόπος εδώ, αλλά πόσο ωραιότερος είναι αν φας ντόπιο αρνί και ντόπια γαλακτοκομικά; Τότε το καταλαβαίνεις. Γιατί σε έναν τόπο που πας, αυτό που βλέπεις είναι οι πέτρες, τα κτίρια κ.λπ., αλλά είναι και οι γεύσεις που παράγονται από τα τοπικά προϊόντα. Θα φροντίσουμε να σας δώσουμε αυτά που έχουν απομείνει ακόμη το απόγευμα, θα το φροντίσουμε σαν Δήμος. Και εύχομαι να περάσετε όμορφα εδώ πέρα και στο τέλος να βγούνε κρίσιμα συμπεράσματα, τα οποία, μέσα από τις ανταλλαγές απόψεων και τις εμπειρίες μας, θα φέρουν κάτι καλύτερο για όλους, για να πάμε ένα βήμα παραπέρα με αυτή την προσπάθεια που κάνουμε για τον τόπο και την κοινωνία. Καλή συνέχεια λοιπόν στη συνεδρίαση σήμερα.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Να δώσω τον λόγο για έναν πολύ σύντομο χαιρετισμό στον Ειδικό Γραμματέα από το Υπουργείο Υποδομών, με τον οποίο έχουμε εξαιρετική συνεργασία για τα θέματα των εγγειοβελτιωτικών έργων.

Γ. ΣΤΑΘΑΣ: Επιτρέψτε μου μια αναφορά πριν πάρετε τον λόγο. Εδώ στον τόπο μας, όπως είδατε όλοι, έχουμε την παράκαμψη της Αράχοβας. Όλα τα προηγούμενα χρόνια δεν είχαμε τεύχη δημοπράτησης, και μου λέγανε «Δήμαρχε, δεν υπάρχουν τεύχη δημοπράτησης». Τώρα λοιπόν έχουμε τεύχη δημοπράτησης και τώρα μου λένε «τώρα, Δήμαρχε, δεν βρίσκουμε χρήματα να το χρηματοδοτήσουμε». Μιλάμε για τον μεγαλύτερο χειμερινό προορισμό των Βαλκανίων, που είναι η Αράχοβα, και μιλάμε για τον μεγαλύτερο, μετά την Ακρόπολη, σε επισκεψιμότητα αρχαιολογικό χώρο, που είναι οι Δελφοί. Σκεφτείτε ότι το σοκάκι από το οποίο περνάτε μέσα αυτή τη στιγμή είναι εθνική οδός –ο κεντρικός δρόμος της Αράχοβας–. Αν συμβεί κάτι, πόσο επικίνδυνο είναι από θέμα ασφάλειας πρωτίστως, και μετά για τα θέματα ανάπτυξης και όλα αυτά;

ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ: Θα το ανακοινώσει ο Γενικός τώρα.

Γ. ΣΤΑΘΑΣ: Ναι, φόβος υπάρχει, γι' αυτό το αναφέρω. Το ξέρω, δεν πειράζει, το γνωρίζω και εγώ, γι' αυτό το λέω. Λοιπόν, αυτό θέλω να το φέρω ως παράδειγμα εδώ πέρα, πόσο πολύ μπορεί να μας βοηθήσει στην ανάπτυξη του τόπου. Δείτε το, να το μεταφέρετε στο Υπουργείο.

Χ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Θα το μεταφέρω, Δήμαρχε. Δεν είναι στο χαρτοφυλάκιό μου, εγώ είμαι υδραυλικών έργων και κτιρίων, αλλά μετά χαράς να το μεταφέρω, γιατί το γνωρίζουμε στο Υπουργείο Υποδομών για την παράκαμψη.

Φ. ΣΠΑΝΟΣ: Για το Φράγμα στο Λιβάδι; Θα ήθελα να αναφερθώ λίγο τώρα –την Επιτροπή την ταλαιπωρούμε, αλλά έχει την αξία του και πρέπει να ακουστεί–. Υπάρχει μια σημαντική και βαριά ανάγκη και στοχοθεσία σήμερα που λέγεται «Φράγμα στο Λιβάδι», το οποίο θα έχει και υδρευτικά και αρδευτικά χαρακτηριστικά, εφόσον υλοποιηθεί. Δεν είναι κάτι με το οποίο σας έχουμε

απασχολήσει μέχρι σήμερα, καθώς δεν έχουμε την ωριμότητα μελετών που απαιτείται για να έρθουμε στο Υπουργείο, όμως θεωρούμε, με τον Δήμαρχο, ωφέλιμο να μείνει στη συλλογική μνήμη και των στελεχών και της πολιτικής ηγεσίας, γιατί θα πρέπει στο εγγύς μέλλον να έρθουμε ώριμοι και να προσπαθήσουμε από κοινού να το στηρίξουμε. Σας ευχαριστώ.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Πριν δώσω τον λόγο ξανά στον Ειδικό Γραμματέα, να σας πω ότι, με δεδομένο ότι δεν είστε ώριμοι από ό,τι καταλαβαίνω, αυτό –όπως είπατε– είναι ύδρευση και άρδευση μαζί. Αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της ολιστικής προσέγγισης του φυσικού πόρου, που είναι το νερό. Και είναι ο λόγος για τον οποίο σωστά έχει αλλάξει η δομή του επόμενου ΠΔΠ και του Εθνικού Σχεδίου, και πια τα έργα υποδομής θα είναι στο Εθνικό Σχέδιο. Άρα, θα μπορούμε να κάνουμε έργα τα οποία να συνδυάζουν τη χρήση της άρδευσης και της ύδρευσης. Νομίζω λοιπόν, στο πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου, είναι σκόπιμο να το ωριμάσετε για να μπορέσετε να διεκδικήσετε πόρους.

Χ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Χαιρετίζω με τη σειρά μου τα μέλη και τους εκλεκτούς καλεσμένους της 7ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ. Το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ως φορέας υλοποίησης των έργων που χρηματοδοτεί το ΣΣ ΚΑΠ, προσβλέπει σε μια στενή και παραγωγική συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ώστε να έχουμε τη μέγιστη δυνατή απορρόφηση των διαθέσιμων κονδυλίων, επ' ωφελεία και των αγροτών μας και της χώρας μας. Επομένως, σε αυτό το πλαίσιο εμείς εργαζόμαστε και ως μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, και με αυτή την ιδιότητα παρακολουθούμε και τη συνεδρίαση. Επομένως, δεν έχουμε κάτι άλλο, είμαστε στη διάθεση όλων των μελών. Σας ευχαριστούμε πολύ και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις εργασίες.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πολύ. Να δώσουμε τώρα τον λόγο στον εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ, τον Γενικό Διευθυντή κύριο Κύρκογλου.

Χ. ΚΥΡΚΟΓΛΟΥ: Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε της Επιτροπής Παρακολούθησης, αξιότιμε Περιφερειάρχη, Αντιπεριφερειάρχη, Δήμαρχοι, Ειδικέ Γραμματέα, αξιότιμα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, καλημέρα. Εκπροσωπώντας και τη Γενική Γραμματέα ΕΣΠΑ, την κυρία Βασιλική Παντελοπούλου, θα ήθελα να μεταφέρω τους χαιρετισμούς της και τις ευχές της για μια επιτυχημένη συνεδρίαση. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους οργανωτές, τη Διαχειριστική Αρχή και τη Γενική Γραμματεία του Προγράμματος στο Υπουργείο για την πρόσκληση, την εξαιρετική φιλοξενία και την οργάνωση του φακέλου, όπου πραγματικά με μία απλή ματιά κάποιος μπορεί να καταλάβει τι γίνεται με το πρόγραμμα και να έχει μια πολύ καλή εικόνα του. Γνωρίζουμε ότι στο ΕΣΠΑ –τον χώρο που υπηρετούμε εμείς συντονιστικά ως Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ– δεν θα δούμε τις χρηματοδοτήσεις τις οποίες συζητούμε κάτω από το σημερινό πρόγραμμα. Έχουμε όμως πάρα πολλές χρηματοδοτήσεις γενικά για τους κατοίκους της υπαίθρου, οι οποίοι αποτελούν αντικείμενο υποστήριξης και χρηματοδότησης και από το Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ.

Έχουμε οριζόντιες παρεμβάσεις σε μια μεγάλη γκάμα δραστηριοτήτων και πεδίων, από την επιχειρηματικότητα, τα αντιπλημμυρικά έργα και την Πολιτική Προστασία, μέχρι συγκεκριμένες στρατηγικές. Και αναφέρομαι σε Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, οι οποίες είναι στρατηγικές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την ύπαιθρο, με σκοπό τη συγκράτηση του πληθυσμού, την ενίσχυση της απασχόλησης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής και την αξιοποίηση, ανάμεσα στα άλλα, του πολιτισμικού και του φυσικού αποθέματος των περιοχών. Αυτές οι παρεμβάσεις ανάμεσα στους δύο κόσμους –την αγροτική πολιτική και την υποστήριξη του προγράμματος μέσω του ΕΣΠΑ– υποδεικνύουν συνεχώς την ανάγκη για συνεργασία, συνέργειες και συμπληρωματικότητες. Και εδώ θα ήθελα να ευχαριστήσω πολύ τη Διαχειριστική Αρχή, τον κύριο Μανέτα και τους συνεργάτες του. Όσες φορές έχουμε χτυπήσει την πόρτα για να δούμε πώς μπορούμε να επιτύχουμε συνέργειες και δράσεις οι οποίες συμπληρωματικά θα έρθουν να υποστηρίξουν δικές μας παρεμβάσεις στον χώρο του ΕΣΠΑ, η πόρτα της Διαχειριστικής ήταν πάντα ανοιχτή, όπως βεβαίως και της Γενικής Γραμματέως, της κυρίας Ζέρβα. Για το ΕΣΠΑ να αναφέρω μόνο κάτι που θεωρώ ότι θα το βρείτε πολύ ενδιαφέρον: στο τέλος του προηγούμενου έτους ολοκληρώθηκε η λεγόμενη ενδιάμεση αναθεώρηση. Αναδιανεμήθηκαν εσωτερικά περίπου 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ σε νέες προτεραιότητες, ως αποτέλεσμα τροποποίησης των σχετικών κανονισμών που έχουν να κάνουν με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την απανθρακοποίηση της οικονομίας, την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης, τη στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας, καθώς και την ενίσχυση της πολιτικής ετοιμότητας. Θα κάνω όμως μια επισήμανση σε δύο συγκεκριμένες νέες προτεραιότητες. Η πρώτη αφορά τη στέγαση –την οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση–, όπου περίπου 500 εκατομμύρια ευρώ έχουν αφιερωθεί στην ανακαίνιση παλιών κατοικιών. Ναι μεν φαίνεται ότι –και όντως ισχύει– το στεγαστικό πρόβλημα πλήττει κυρίως τα αστικά κέντρα, όμως είναι μια δράση που θα τρέξει οριζόντια, από την οποία και η ύπαιθρος μπορεί να ωφεληθεί πάρα πολύ. Και η δεύτερη προτεραιότητα που θέλω να αναφέρω είναι η ασφαλής πρόσβαση στο νερό, η βιώσιμη διαχείριση και η ανθεκτικότητα των υδάτινων πόρων. Ναι μεν και εδώ οι χρηματοδοτήσεις και οι επιλεξιμότητες –ας το πούμε στη γλώσσα μας– είναι διαφορετικές από τις χρηματοδοτήσεις που βλέπουμε στο ΣΣ ΚΑΠ, όμως συνολικά ο τομέας του νερού, ο οποίος γίνεται όλο και πιο σημαντικός και κρίσιμος για την ορθή διαχείρισή του –το ανέφερε και η Πρόεδρος, η κυρία Ζέρβα, για την ορθή μεταχείριση αυτού του παράγοντα μέσα από την ολιστική προσέγγιση–, νομίζω ότι είναι πολύ ενδιαφέρον να τον γνωρίζετε σαν εξέλιξη, και θα ωφελήσει πολλαπλώς όλους τους χρήστες των σχετικών υπηρεσιών. Τέλος, κλείνοντας τον σύντομο –ελπίζω– χαιρετισμό μου, να θίξω και ένα θέμα το οποίο μας απασχολεί πλέον όλους και από κοινού, και αυτό δεν είναι άλλο από την επόμενη προγραμματική περίοδο. Θεωρώ ότι όλοι είμαστε εκεί και έχουμε μελετήσει και την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και το σχέδιο του κανονισμού για τα εθνικά περιφερειακά σχέδια εταιρικής σχέσης. Είναι ακόμα ένα πεδίο για το οποίο απαιτείται η μεγιστοποίηση της συνεργασίας μεταξύ όλων των φορέων. Η Γενική

Γραμματεία ΕΣΠΑ είναι στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία, έτσι ώστε να πετύχουμε τα καλύτερα οφέλη για τη χώρα και στο θέμα της διαπραγμάτευσης των κανονισμών, αλλά και για να σχεδιάσουμε το καλύτερο, πιο αποτελεσματικό και ορθολογικό μοντέλο υλοποίησης του επόμενου αναπτυξιακού πλαισίου για την επόμενη περίοδο. Ευχαριστώ πολύ και πάλι, και εύχομαι καλή συνέχεια και καλή επιτυχία στις εργασίες μας.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πολύ και για τα καλά λόγια. Θα είμαστε σίγουρα σε συνεργασία, ιδίως εν όψει του σχεδιασμού της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Να περάσουμε τώρα –πριν δώσω τον λόγο στον εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον χαιρετισμό του– να σας ενημερώσω ότι έχουμε μία αλλαγή στη διαδικασία που ακολουθούμε στην Επιτροπή Παρακολούθησης: μετά και από σχετική συνεννόηση με την DG Agri, σύμφωνα με τους κανόνες δημοσιότητας και επικοινωνίας, δεν υπάρχει live streaming. Έχει σταλεί το link μόνο στα μέλη της Επιτροπής, και θα παρακαλούσα, για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων, ότι δεν επιτρέπεται φυσικά ούτε η βιντεοσκόπηση ούτε η ηχογράφηση κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης. Και τώρα, να δώσω τον λόγο στον κύριο Philip Busz, εκπρόσωπο της DG Agri.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Philip Busz: Καλημέρα σε όλους. Αξιότιμε κύριε Περιφερειάρχε, αξιότιμε κύριε Δήμαρχε, αξιότιμοι Γενικοί Γραμματείς, κυρία Ζέρβα, συνάδελφοι από τη Διαχειριστική Αρχή, αγαπητοί συμμετέχοντες και μέλη της Επιτροπής, καταρχάς επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω, εκ μέρους μου και εκ μέρους της μικρής μου ομάδας, που μας προσκαλέσατε σε αυτό το πολύ ενδιαφέρον και όμορφο κομμάτι της Ελλάδας. Για μένα, μάλιστα, είναι η πρώτη μου επίσκεψη σε αυτή την περιοχή, στο κέντρο της Ελλάδας, η οποία καταλαβαίνω ότι ονομάζεται Στερεά Ελλάδα. Μου δίνει, βέβαια, μια ιδέα ίσως για μελλοντικά μου ιδιωτικά ταξίδια ως τουρίστας. Αλλά αυτό που βλέπω ήδη είναι πολύ όμορφο, και παρόλο που όλοι οι δρόμοι ίσως δεν είναι στα πρότυπα που θα επιθυμούσαν οι τοπικές αρχές, δεν ήταν καθόλου δύσκολο να φτάσουμε εδώ. Επιστρέφοντας στα θέματά μας, επιτρέψτε μου πρώτα να υπογραμμίσω ότι έχουμε διαρκώς μια πολύ καλή συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή. Η χρονική στιγμή είναι φυσικά πολύ δύσκολη, το κατανοούμε. Θα αναφερθώ σε ορισμένα σημεία σχετικά με την υλοποίηση: μεταξύ της τρέχουσας και της προηγούμενης επιτροπής, στις 6 Μαρτίου, εγκρίναμε την τροποποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου. Αυτή η τροποποίηση εισήγαγε σημαντικά ποσά για την περαιτέρω ενίσχυση ή κάλυψη παρεμβάσεων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου στο πλαίσιο των λεγόμενων μεταφερόμενων έργων. Σημαντικά ποσά μεταφέρθηκαν για την πληρωμή της άρδευσης, των νέων γεωργών, των επενδύσεων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, του προγράμματος LEADER και ορισμένων αγροπεριβαλλοντικών παρεμβάσεων –όπως η απονιτροποίηση και η καλή διαβίωση των ζώων–, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια των παρεμβάσεων. Καθώς ο προϋπολογισμός είναι προφανώς ένα σταθερό, καθορισμένο ποσό, οι συνεισφορές σε κάποιες παρεμβάσεις γίνονται πάντα εις βάρος κάποιων άλλων. Σε αυτό το πλαίσιο, κάναμε τις απαραίτητες διορθώσεις όσον αφορά, για

παράδειγμα, το καθεστώς εθελοντικής ασφάλισης. Εκτός από την προηγούμενη τροποποίηση, βρισκόμαστε σε διαρκή διάλογο με τη Διαχειριστική Αρχή και για τις μελλοντικές τροποποιήσεις. Οι εργασίες φαίνεται να βρίσκονται σε καλό δρόμο, και στους επόμενους μήνες αναμένεται να λάβουμε μια νέα πρόταση και, φυσικά, να την εγκρίνουμε όσο το δυνατόν ταχύτερα, στη βάση άτυπων συζητήσεων. Από τη δική μας πλευρά, βλέπουμε ότι εσείς, η Ελλάδα, έχετε όλες τις προϋποθέσεις που θα σας επιτρέψουν να εφαρμόσετε το σχέδιο της ΚΑΠ με γρήγορο και εύρωστο τρόπο. Η διαδικασία σχεδιασμού έχει ήδη προχωρήσει, αλλά φυσικά το ζητούμενο είναι επίσης η εκταμίευση, οι πληρωμές και η μεταφορά των χρημάτων στους δικαιούχους. Δεν χρειάζεται, βεβαίως, να πω σε όλους σας πόσο σημαντικό είναι αυτό. Είμαστε έτοιμοι για οποιεσδήποτε περαιτέρω διευκρινίσεις και υποστήριξη σε αυτό το κομμάτι, αλλά πιστεύουμε ότι διαθέτετε όλα τα εργαλεία που θα σας επιτρέψουν να εφαρμόσετε το σχέδιο πολύ γρήγορα. Καθώς βρισκόμαστε σήμερα στις 26 Μαΐου, βλέπουμε ότι απομένουν ακόμη πολύ μεγάλα ποσά προς δαπάνη για τον πρώτο πυλώνα εντός του οικονομικού έτους 2025. Υπολογίζουμε επίσης στη σκληρή δουλειά σας και πιστεύουμε στην επιτυχία σας όσον αφορά την εφαρμογή του κανόνα N+2, ώστε να υπάρξουν επαρκείς δαπάνες έως το τέλος του τρέχοντος έτους, επιτρέποντάς σας να μεγιστοποιήσετε πλήρως την απορρόφηση για να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές απώλειες. Οι συνάδελφοι μου στη συνέχεια αυτής της Επιτροπής θα κάνουν πιο τεχνικά σχόλια, φυσικά, βάσει των παρουσιάσεων και των συζητήσεων. Θα ήθελα να κλείσω τη σύντομη παρέμβασή μου με μια παράκληση, μια έκκληση σχετικά με την έγκαιρη έναρξη των αιτήσεων ΟΣΔΕ (IACS). Κατανοούμε ότι η ημερομηνία έχει οριστεί για τα μέσα Ιουνίου·θα επιδιώξουμε την επιβεβαίωση αυτής της ημερομηνίας κατά τη διάρκεια της Επιτροπής. Όμως, φυσικά, η έγκαιρη έναρξη της περιόδου υποβολής αιτήσεων είναι μία από τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική και ταχεία υλοποίηση των παρεμβάσεων του πρώτου πυλώνα. Επομένως, υπολογίζουμε σθεναρά στην κατανόησή σας και στις ενέργειές σας προς αυτή την κατεύθυνση. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και εύχομαι να έχουμε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση εδώ στην Αράχοβα.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πολύ. Και πριν περάσουμε στην κεντρική εισήγηση, να δώσουμε τον λόγο στον εκπρόσωπο της Κύπρου, τον Γενικό Διευθυντή, που μας τιμά με την παρουσία του. Να θυμίσουμε ότι η Κύπρος έχει και την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αυτό το εξάμηνο και διοργάνωσε μια εξαιρετική συνάντηση για τους Διευθυντές της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Πάφο, και ευχαριστούμε πάρα πολύ για τη φιλοξενία.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Καλημέρα σας, κυρίες και κύριοι, αξιότιμη κυρία Ζέρβα. Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες για την πρόσκληση να συμμετέχουμε στις εργασίες της 7ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027. Όπως είναι γνωστό, η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Κύπρου και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων της Ελλάδος είναι διαχρονική, ουσιαστική και ιδιαίτερα παραγωγική. Η συνεργασία αυτή

αναπτύσσεται τόσο σε πολιτικό επίπεδο, μέσα από τη συνεχή επικοινωνία των Υπουργών μας, όσο και σε υπηρεσιακό επίπεδο, μέσα από την καθημερινή ανταλλαγή τεχνογνωσίας, εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών των Υπουργείων μας. Η κοινή μας συμμετοχή στις διαδικασίες της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής μετά το 2027, αλλά και οι κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί μας, ενισχύουν ακόμη περισσότερο την ανάγκη για συντονισμό και στενή συνεργασία. Μέσα από αυτή τη συνεργασία μπορούμε να διαμορφώσουμε πιο αποτελεσματικές πολιτικές προς όφελος των αγροτών μας και της βιώσιμης ανάπτυξης της υπαίθρου. Ιδιαίτερα για τις μεσογειακές χώρες, η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική καλείται να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις αυξανόμενες προκλήσεις που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, το αυξημένο κόστος παραγωγής και την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του αγροδιατροφικού μας τομέα. Η Κύπρος, ως χώρα που ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το πρώτο εξάμηνο του 2026, εργάζεται συντονισμένα για την προώθηση των συζητήσεων σχετικά με το μελλοντικό κανονιστικό πλαίσιο της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται τη διαμόρφωση ενός πιο σαφούς, λειτουργικού και αποτελεσματικού πλαισίου εφαρμογής της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, λαμβάνοντας βεβαίως υπόψη τις θέσεις και τις ανησυχίες που έχουν εκφράσει τα κράτη-μέλη κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων. Θα ήθελα επίσης να αναφέρω ότι μόλις πριν από ένα μήνα περίπου –όπως έχει αναφερθεί ήδη– η Κύπρος είχε την ιδιαίτερη χαρά να φιλοξενήσει στην Πάφο τη συνάντηση των Διευθυντών Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, μια ιδιαίτερα σημαντική ευρωπαϊκή συνάντηση για το μέλλον της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την κυρία Ζέρβα για τη συμβολή και τη συνεργασία της, καθώς και για την ενεργό συμμετοχή των στελεχών της ελλαδικής αντιπροσωπείας στην αποτελεσματική και επιτυχή διοργάνωση αυτής της συνάντησης. Είμαι βέβαιος ότι και οι σημερινές εργασίες της Επιτροπής θα είναι ιδιαίτερα παραγωγικές. Εύχομαι κάθε καλό και σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση. Να είστε καλά.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Θα περάσουμε τώρα στην κεντρική εισήγηση. Προφανώς οι επίσημοι προσκεκλημένοι μας θα αποχωρήσουν λόγω του φόρτου εργασίας τους και των ανειλημμένων υποχρεώσεών τους. Σας ευχαριστούμε που ήρθατε εδώ και μας τιμήσατε με την παρουσία σας.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Χαρά μας ιδιαίτερη, ευχαριστούμε πολύ.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Κύριες και κύριοι, θα μου επιτρέψετε τώρα να κάνω μια όσο το δυνατόν συνοπτική εισήγηση, προκειμένου στη συνέχεια να περάσουμε στα επιμέρους θέματα της συνεδρίασης. Όπως προανέφερα, σήμερα θα έχουμε την ευκαιρία να αναφερθούμε στην ολοκλήρωση του ΠΑΑ και, ταυτόχρονα, να κάνουμε μια επισκόπηση της μέχρι σήμερα προόδου του Στρατηγικού Σχεδίου, επικεντρώνοντας στις βασικές προτεραιότητες που θέτουμε και στις πρωτοβουλίες που έχουμε αναλάβει ώστε να διασφαλίσουμε την επιτυχημένη

υλοποίησή του. Θα ξεκινήσω με το ΠΑΑ, το οποίο, όπως γνωρίζετε, έκλεισε στις 31/12/2025 με μεγάλη επιτυχία και σημαντική υπερκάλυψη της δημόσιας δαπάνης του σε ποσοστό 102%, παρά την καθυστερημένη έγκρισή του κατά έναν χρόνο σε σχέση με τα προγράμματα των λοιπών κρατών της Ένωσης –δηλαδή εγκρίθηκε το 2015– και τις δυσκολίες του τελευταίου έτους εφαρμογής του λόγω της υλοποίησης της μεταρρύθμισης του Οργανισμού Πληρωμών και της μετάβασής του στην ΑΑΔΕ. Να θυμίσω ότι οι συνολικές πληρωμές του ΠΑΑ ξεπέρασαν τα 7,9 δισεκατομμύρια δημόσιας δαπάνης, με υπερκάλυψη 228 εκατομμυρίων σε σχέση με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του. Στο πλαίσιο του ΠΑΑ υλοποιήθηκαν τα μεγαλύτερα επενδυτικά προγράμματα που έχουν χρηματοδοτηθεί ποτέ από πόρους του Πυλώνα 2 της ΚΑΠ. Ειδικά δε το έτος 2025 αποτέλεσε μια χρονιά-ορόσημο για το ΠΑΑ, καθώς οι πληρωμές του ανήλθαν σε 1,15 δισεκατομμύρια δημόσιας δαπάνης, αποτελώντας ρεκόρ επίδοσης σε σχέση με κάθε άλλη χρονιά και προγραμματική περίοδο, κυρίως σε επενδυτικά μέτρα με σημαντικό αναπτυξιακό αποτύπωμα, όπως τα σχέδια βελτίωσης, οι εγγειοβελτιωτικές υποδομές και οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις του LEADER. Μάλιστα, το σύνολο των πληρωμών και από τα δύο προγράμματα –δηλαδή από το ΠΑΑ και από το ΣΣ ΚΑΠ– ανήλθαν εντός του 2025 στα 1,44 δισ., το οποίο είναι το μεγαλύτερο ποσό που έχει πληρωθεί σε δράσεις του Πυλώνα 2 της ΚΑΠ εντός του ίδιου έτους εφαρμογής της. Με αυτές τις επιδόσεις, το ΠΑΑ υπερκάλυψε τον στόχο του ΕΣΠΑ για το έτος 2025, συνεισφέροντας το μεγαλύτερο ποσό απορρόφησης πόρων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Επιχειρώντας έναν σύντομο απολογισμό του έργου μας από την έναρξη του ΠΑΑ έως και την επιτυχή ολοκλήρωσή του, θα λέγαμε ότι ήταν μια πορεία που συνάντησε μεγάλες δυσκολίες, εμπόδια και προκλήσεις σε ένα περιβάλλον εξαιρετικά απαιτητικό. Ειδικά αν αναλογιστούμε τα γεγονότα που συνέβησαν όλα τα προηγούμενα χρόνια –από την πανδημία και την οικονομική κρίση, το ρωσικό εμπάργκο και τον πόλεμο στην Ουκρανία, μέχρι τις θεομηνίες λόγω της κλιματικής κρίσης–, γεγονότα τα οποία επηρέασαν σημαντικά τον πρωτογενή τομέα στη χώρα μας, την απόκριση των δικαιούχων στην υλοποίηση των έργων, αλλά και την ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών που εμπλέκονται στην εφαρμογή του. Υπό αυτές τις πραγματικά αντίξοες συνθήκες, καταφέραμε όλοι μας να ανταποκριθούμε επιτυχώς στους στόχους και στο χρονοπρογραμματισμό υλοποίησης και πληρωμών του ΠΑΑ. Καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων είχε, αφενός, η αξιοποίηση του εργαλείου της υπερδέσμευσης σε επενδυτικά κυρίως μέτρα, δημόσια και ιδιωτικά, και, αφετέρου, η ικανοποιητική ροή αιτημάτων πληρωμής από τους δικαιούχους και τους ενδιάμεσους φορείς εφαρμογής κατά το κλείσιμο του έτους 2025. Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να κάνουμε και στην προσπάθεια που καταβλήθηκε ειδικά το προηγούμενο έτος, και ειδικότερα τους τελευταίους μήνες –από τον Σεπτέμβριο και μετά–, από τον Οργανισμό Πληρωμών για την εκτέλεση των πληρωμών και την επίτευξη του στόχου απορρόφησης του συνόλου των πόρων του ΠΑΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις έκτακτες συνθήκες και τις επείγουσες δράσεις που έχει αναλάβει στο πλαίσιο ανταπόκρισής του στο σχέδιο δράσης για τη διαπίστευση και τον εκσυγχρονισμό του. Επίσης, καθοριστική ήταν και η συμβολή της DG Agri στην

οριστικοποίηση και έγκριση της τελικής τροποποίησης του ΠΑΑ, η οποία περιλάμβανε τον τελικό χρηματοδοτικό πίνακα με τα κατά το δυνατόν ακριβή ποσά που απαιτούνταν για την εξυπηρέτηση των πληρωμών ανά μέτρο και δράση κατά το κλείσιμο του προγράμματος. Βασικός μας συνεργάτης καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της προσπάθειας ήταν το Υπουργείο Οικονομικών, καθώς και η ΓΔΟΥ του Υπουργείου μας, όσον αφορά την κρίσιμη ανάγκη πλήρους και έγκαιρης κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών μας μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Όπως γνωρίζετε, το ΠΑΑ συνεισφέρει ένα από τα μεγαλύτερα ποσά απορρόφησης πόρων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα κομβικό τον ρόλο των δύο αυτών συνεργατών μας στην ομαλή χρηματοδότηση και ολοκλήρωσή του. Η επιτυχής συνεπώς ολοκλήρωση του ΠΑΑ ήταν αποτέλεσμα μιας εντατικής και συλλογικής προσπάθειας που καταβλήθηκε από όλους μας, και γι' αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης του Υπουργείου μας, αλλά και των συναρμόδιων υπουργείων και περιφερειών της χώρας, τις ειδικές μας υπηρεσίες, τον Οργανισμό Πληρωμών, το Υπουργείο Οικονομικών, τη ΓΔΟΥ του ΥΠΑΑΤ, καθώς και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συμβολή σας στην επίτευξη των επιχειρησιακών μας στόχων. Με την ίδια μεθοδικότητα, ένταση και συνέπεια οφείλουμε να ανταπεξέλθουμε και στις απαιτήσεις του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ για την περίοδο 2023-2027, το οποίο ξεκίνησε το 2023 με αρκετές δυσκολίες στα δύο πρώτα χρόνια εφαρμογής της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Δυσκολίες τις οποίες καταβάλαμε μεγάλες προσπάθειες να ξεπεράσουμε μέσα από την ανάληψη συγκεκριμένων και σημαντικών πρωτοβουλιών, τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να κάνουμε στην προσπάθεια που καταβλήθηκε από τους ενδιάμεσους φορείς για την ενεργοποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου, με νέες προσκλήσεις και προδημοσιεύσεις παρεμβάσεων ύψους άνω των 2 δισ., χωρίς να υπολογίζεται η υπερδέσμευση πόρων σε προγράμματα σημαντικής αναπτυξιακής και χρηματοδοτικής βαρύτητας, για τα οποία θα έχετε αναλυτική ενημέρωση στη διάρκεια της συνεδρίασης. Βέβαια, οφείλω να πω ότι διαπιστώνουμε μια δυσκολία από ορισμένους ενδιάμεσους φορείς στην έγκαιρη ανταπόκρισή τους για νέες προσκλήσεις και νομικές δεσμεύσεις στις παρεμβάσεις της αγροτικής ανάπτυξης, γεγονός που αποδίδουμε στις αυξημένες υποχρεώσεις τους για την ταυτόχρονη ολοκλήρωση του ΠΑΑ το προηγούμενο έτος. Θεωρούμε συνεπώς ότι φέτος, που δεν συντρέχουν οι ίδιοι λόγοι, θα καταφέρουν να ανταποκριθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά, εντατικοποιώντας τις προσπάθειές τους ώστε να τηρηθεί ο χρονοπρογραμματισμός που έχει τεθεί και επικοινωνηθεί από τη Διαχειριστική Αρχή μέσω της στοχοθεσίας του έτους, και κατ' επέκταση να αποφευχθεί ο κίνδυνος, αφενός, απώλειας πόρων λόγω του κανόνα N+2 και, αφετέρου, μη επίτευξης των οροσήμων και των στόχων του πλαισίου επιδόσεων που θέτει το κανονιστικό πλαίσιο της ΚΑΠ. Στην ίδια κατεύθυνση καλούμε και τον Οργανισμό Πληρωμών να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε οι πληρωμές του τρέχοντος έτους να πραγματοποιηθούν έγκαιρα και να αποφευχθεί ο κίνδυνος μη επίτευξης του στόχου N+2. Γνωρίζουμε τις δυσκολίες και τις προκλήσεις της μεταβατικής περιόδου στην οποία βρίσκεται, ωστόσο θα πρέπει οι πληρωμές

στους δικαιούχους να πραγματοποιούνται έγκαιρα, ώστε να μην συσσωρεύονται εκκρεμότητες με τις γνωστές δυσμενείς επιπτώσεις, τόσο στον οικονομικό προγραμματισμό και τη βιωσιμότητα των παραγωγών όσο και στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Επίσης, εγκρίθηκε –κατόπιν εντατικής συνεργασίας με την DG Agri– η 3η τροποποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου, η οποία είχε υποβληθεί τον Δεκέμβριο του 2025 και για την οποία είχατε ενημερωθεί στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης. Με τη συγκεκριμένη τροποποίηση πραγματοποιήθηκε η μεταφορά νομικών δεσμεύσεων από το ΠΑΑ στο ΣΣ ΚΑΠ, ώστε να διασφαλίσουμε την ομαλή συνέχιση και χρηματοδότηση των ημιτελών έργων. Ταυτόχρονα, όλοι οι ενδιάμεσοι φορείς ανταποκρίθηκαν άμεσα στην έκδοση των σχετικών αποφάσεων μεταφοράς ανειλημμένων υποχρεώσεων, διαδικασία που ολοκληρώθηκε εντός μόλις δύο μηνών από τη λήξη του ΠΑΑ, πιο γρήγορα από κάθε άλλη προγραμματική περίοδο. Στο ίδιο πλαίσιο, σε συνεργασία με την DG Agri και σε συνέχεια εκτεταμένων και εντατικών διαβουλεύσεων –με υποβολή σχετικών προτάσεων και παρεμβάσεις του Υπουργού στα Υπουργικά Συμβούλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής–, ολοκληρώθηκε η διαδικασία και εγκρίθηκε η 2η σημαντική αναθεώρηση της ΚΑΠ, γνωστή ως Omnibus 3, η οποία στοχεύει στην περαιτέρω απλοποίηση της αγροτικής πολιτικής, μειώνοντας τη γραφειοκρατία και τις διοικητικές επιβαρύνσεις για τους αγρότες και τις εθνικές διοικήσεις, και προσφέροντας:

- Περισσότερη ευελιξία όσον αφορά τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.
- Μεγαλύτερη χρήση απλουστευμένων πληρωμών για τις μικρές και μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Λιγότερη γραφειοκρατία για τις βιολογικές εκμεταλλεύσεις.
- Απλούστερες διαδικασίες για τη στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που πλήττονται από την κλιματική αλλαγή και τα έντονα καιρικά φαινόμενα.

Η συγκεκριμένη 2η αναθεώρηση –μετά από αυτήν του 2024 και ταυτόχρονα σχεδόν με την υποβολή των προτάσεων κανονισμών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη νέα προγραμματική περίοδο– ουσιαστικά διαμορφώνει τον οδικό χάρτη για τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο κανόνων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Ένα πλαίσιο για το οποίο ήδη ανοίξαμε τον εθνικό δημόσιο διάλογο, καθώς αναμένεται να επηρεάσει καθοριστικά το μέλλον της γεωργίας και των αγροτικών μας περιοχών τα επόμενα χρόνια. Ένα πρώτο βήμα κάναμε στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης, με τη συνδρομή του εκπροσώπου της DG Agri, του κυρίου Γεώργιου Γκίνη, ο οποίος μας ενημέρωσε σχετικά με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τον σχεδιασμό για το νέο ΠΔΠ και την ΚΑΠ 2028-2034. Ένα δεύτερο βήμα έγινε με τη συγκρότηση της εταιρικής σχέσης για τη διαβούλευση της νέας ΚΑΠ και την εναρκτήρια συνεδρίασή της τον Απρίλιο στην Αθήνα, όπου επίσης είχαμε την ευκαιρία να ενημερωθούμε για τις προκλήσεις της νέας ΚΑΠ και τις τελευταίες εξελίξεις των διαπραγματεύσεων, ακούγοντας ταυτόχρονα τις βασικές τοποθετήσεις των θεσμικών φορέων.

Και ακολουθεί το επόμενο διάστημα η διευρυμένη διαβούλευση με το σύνολο των θεσμικών φορέων του αγροτικού χώρου σε περιφερειακό επίπεδο, μέσα από εκδηλώσεις που θα διοργανώσουμε, με πρώτη στο Μέτσοβο στις 24 Ιουνίου. Να ευχαριστήσω στο σημείο αυτό ξανά την DG Agri για την εντατική δουλειά που έκανε από κοινού με τις υπηρεσίες μας επί σειρά τεχνικών συναντήσεων τους τελευταίους δύο μήνες για την οριστικοποίηση ενός συνεκτικού κειμένου με προκλήσεις και συστάσεις για την ελληνική γεωργία. Το συγκεκριμένο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που εντάσσεται στην κανονιστική διαδικασία για την προετοιμασία του εθνικού σχεδιασμού για τη νέα ΚΑΠ, αναμένεται να μας αποσταλεί σύντομα, οπότε και θα το θέσουμε υπόψη των μελών της εταιρικής σχέσης για περαιτέρω επεξεργασία και διαβούλευση, ώστε να αποτελέσει τη βάση κατάρτισης των παρεμβάσεων του Εθνικού Σχεδίου για τον πρωτογενή τομέα και τις αγροτικές μας περιοχές, σε πλήρη εναρμόνιση με τους θεματικούς στόχους και τις προτεραιότητες της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Κυρίες και κύριοι, συμπερασματικά, βρισκόμαστε σε ένα πολύ κρίσιμο σταυροδρόμι με σημαντικές προκλήσεις μπροστά μας, τις οποίες καλούμαστε να αξιοποιήσουμε δουλεύοντας μεθοδικά και αποτελεσματικά. Ο αγροδιατροφικός τομέας έχει ανάγκη τα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΚΑΠ που προσφέρουν σημαντικούς πόρους, οι οποίοι θα πρέπει να κατευθύνονται σε στοχευμένες δράσεις με θετικό αντίκτυπο στον πρωτογενή τομέα και τις αγροτικές μας περιοχές, ικανοποιώντας έτσι ταυτόχρονα όλες τις προτεραιότητες που από κοινού έχουμε θέσει και προβλέπονται από την ΚΑΠ, για μια περισσότερο ανταγωνιστική, ανθεκτική, πράσινη και ψηφιακή γεωργία. Με αυτές τις σκέψεις θα ήθελα να σας καλωσορίσω και πάλι και να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας σήμερα εδώ. Σας ευχαριστώ πολύ. Να προχωρήσουμε τώρα στα επιμέρους θέματα της ημερήσιας διάταξης. Καταρχάς, να διαπιστώσουμε την απαρτία, η οποία ανέρχεται στο 63% –όσοι συμμετέχουν δια ζώσης και διαδικτυακά–, άρα μπορούμε να προχωρήσουμε τις εργασίες. Θα αλλάξουμε λίγο τη σειρά, γιατί κάποιες συμμετέχοντες θα χρειαστεί να φύγουν, άρα θα πρέπει ίσως να δώσουμε πρώτα τον λόγο και μετά να περάσουμε στις παρουσιάσεις. Θα δώσουμε τον λόγο στον κύριο Κακαβά από την ΠΟΓΕΔΥ, και μετά στον κύριο Κορασίδη, ο οποίος βρίσκεται στο εξωτερικό και θα πρέπει να συνδεθεί διαδικτυακά σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή, προτού συνεχίσουμε με το κανονικό μας πρόγραμμα.

Πρόεδρος ΠΟΓΕΔΥ κ. Ν. ΚΑΚΑΒΑΣ: Καλημέρα σε όλους σας. Ακούγοντας τους προηγούμενους ομιλητές –πλην του Υπουργού και της DG Agri–, αρχικά θέλω να πω καλημέρα στη Γενική Γραμματέα, στους Ειδικούς Γραμματείς, στους φίλους Philip, Νίκο και Χρυσούλα, στους συναδέλφους μου που με υποδέχθηκαν με πάρα πολύ θερμό τρόπο –που ίσως δεν το αξίζω, γιατί εσείς είστε οι επώνυμοι, εγώ μπορεί να είμαι αυτός που εμφανίζεται δημόσια, αλλά εσείς με έχετε κάνει επώνυμο. Ακούγοντας τη DG Agri και τον Υπουργό μας, τον κύριο Μαργαρίτη Σχοινά, οι άνθρωποι έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου. Η ΓΔΟΥ και το Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με τις απορροφήσεις, δεν φαίνεται να είναι αποτελεσματικοί. Οι αποτελεσματικοί είναι οι γεωτεχνικές υπηρεσίες της Γενικής

σου Γραμματείας, οι κατά τόπους γεωτεχνικοί ενδιάμεσοι φορείς του ΥΠΑΑΤ και οι γενικές γεωτεχνικές διευθύνσεις των περιφερειών. Αυτά είναι τα πολυεργαλεία, αυτοί είναι που μας βγάζουν ασπροπρόσωπους και αυτοί είναι που επικαλείται η DG Agri για να μπορέσει να βγει αυτός ο πρωτογενής τομέας από τον βάλτο. Εδώ θέλω να ευχαριστήσω του συναδέλφους του ΠΑΑ και του ΕΠΑΛΘ για τη δουλειά που κάνανε. Και να ξέρετε από εδώ και πέρα, όποιος θέλει να πολιτευτεί –είτε να γίνει απλός δημοτικός σύμβουλος, είτε δήμαρχος, είτε περιφερειακός σύμβουλος, περιφερειάρχης, βουλευτής ή υπουργός–, θα λογοδοτήσει για τα χρήματα των επιδοτήσεων που ανήκουν στους πραγματικούς αγρότες, κτηνοτρόφους, μελισσοκόμους και αλιείς και δίνονται σε αυτούς που προφυλακίζουν οι Ευρωπαίοι Εισαγγελείς για να κάνουν πολιτική. Επισημαίνω, κυρία Γενική –και η DG Agri το ξέρει, γιατί το έχουμε συζητήσει–: όποιο μέτρο και όποια παραλαβή δεν γίνεται by the book από τις γεωτεχνικές δημόσιες υπηρεσίες, να ξέρετε ότι θα πηγαίνει στις καλένδες. Όταν λοιπόν γίνεται παραλαβή –π.χ. για τα LEADER, ό,τι δεν παραλαμβάνεται ή δεν εγκρίνεται από γενική γεωτεχνική δημόσια δομή, να ξέρετε ότι θα ακολουθεί τον δρόμο του εισαγγελέα. Και επειδή βλέπω και ανθρώπους εδώ, όπως είναι οι νέοι αγρότες, συναδέλφους που είναι πρόεδροι των παραρτημάτων του ΓΕΩΤΕΕ–όπως ο Δημήτρης, ο Θοδωρής και άλλοι, αυτήν τη νοοτροπία θα έχει και το ΓΕΩΤΕΕ. Και θα ρωτήσω κάτι, μιας και είμαστε εδώ στη Στερεά: κύριε Αντιπεριφερειάρχα, πόσους δήμους έχετε; 25 δεν έχετε; Ωραία. Όταν δίνονται 30 δισ. Εθνικοί και Ενωσιακοί Πόροι, όταν από το 2016 μέχρι το 2026 έχουμε χρηματοδοτήσει με 30 δισ. στην ύπαιθρο, περίπου με 3 δισ. έχει χρηματοδοτηθεί η Στερεά, που αφορούν 1ο πυλώνα, 2ο πυλώνα, de minimis κτλ. βλέπουμε όμως από την απογραφή μείωση του πληθυσμού. Μπορείτε να μου πείτε, κύριε Αποστολόπουλε, το 2021, στους 25 δήμους που έχει η Στερεά, ποιος δήμος είχε αύξηση πληθυσμού; Δυστυχώς μόνο ο Δήμος Χαλκιδαίων, του οποίου ο πληθυσμός είναι όσος είναι ο Νομός Βοιωτίας, ο πληθυσμός του είναι η άθροιση του πληθυσμού του Δήμου Λαμιέων και Λιβαδειάς. Η προστιθέμενη αξία των 30 δισ. για την ύπαιθρο ή τα 3 δισ. για τη Στερεά Ελλάδα, δεν οδήγησε σε ανάπτυξη και προσθετική αξία έτσι ώστε να μείνουν οι άνθρωποι στην ύπαιθρο, να μείνουν στον τόπο τους και να κάνουν τις δουλειές τους. Αυτή τη στιγμή λοιπόν ένα απλό παράδειγμα που θα τονώσει την ύπαιθρο είναι η επάνδρωση των γεωτεχνικών υπηρεσιών. Στη Στερεά έχει ψηφιστεί στο Περιφερειακό Συμβούλιο η τροποποίηση του Οργανισμού για να αναβαθμίσει τις γεωτεχνικές υπηρεσίες, αλλά όμως δεν υλοποιείται. Εμείς όμως θα το προχωρήσουμε και θα το κάνουμε γιατί εάν δεν υπάρχουν γεωτεχνικοί δημόσιοι υπάλληλοι δεν μπορεί να στηριχτεί η γεωργία και κτηνοτροφία. Ο ιδιωτικός τομέας στον πρωτογενή τομέα δεν μπορεί να δώσει λύσεις. Οι δημόσιοι κτηνίατροι, αυτοί είναι που μας σώσανε από την ευλογία–, όταν λοιπόν δεν έχουμε δημόσιες δομές γεωτεχνικές στελεχωμένες –και απευθύνομαι και στο Υπουργείο Οικονομικών, τότε ανάπτυξη δεν μπορεί να έρθει όσα χρήματα και αν επενδυθούν . Ο νέος ΟΠΕΚΕΠΕ χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή για να στηθούν σωστά οι πληρωμές και θα θέλαμε και τη συνδρομή της DG Agri σε αυτό. Λοιπόν, εμείς δεν θα σταματήσουμε να εργαζόμαστε αν η Ελλάδα δεν έχει

μηδενικά πρόστιμα από τις επιδοτήσεις και οι πληρωμές πηγαίνουν σε αυτούς που τις δικαιούνται πραγματικά. Σας ευχαριστώ πολύ.

Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ : Κυρία Ζέρβα, θα ήθελα το λόγο για 30 δευτερόλεπτα.

Προέδρος κα Α. Ζέρβα: Ένα λεπτάκι. Καταρχάς να πούμε –πάντα χειμαρρώδης ο κύριος Κακαβάς, για άλλη μια φορά– ότι περιμένει ο κύριος Κορασίδης στη σύνδεση.

Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ : Τριάντα δευτερόλεπτα μόνο.

Προέδρος κα Α. Ζέρβα: Εντάξει, θα σας τον δώσουμε. Πάντως θα πρέπει να πούμε ότι όλες αυτές οι αλλαγές που γίνονται και με τον Οργανισμό Πληρωμών, γίνονται για να πηγαίνουν τα χρήματα στους πραγματικούς παραγωγούς.

Πρόεδρος ΠΟΓΕΔΥ κ. Ν. ΚΑΚΑΒΑΣ : Αργυρώ μου, ξέρεις ποια είναι η καινοτομία; Αυτό που έγινε με το ΥΠΕΝ, που πήρανε λες τις υπηρεσίες πίσω, και αυτό που θα γίνει με το νέο οργανόγραμμα του ΥΠΑΑΤ με ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής της Βουλής για την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα. Γιατί ο Πρωθυπουργός: μας έβαλε υπεύθυνους για να φτιάξουμε το νέο υπουργείο, το οποίο θα το γκρεμίσουμε και θα το φτιάξουμε από την αρχή, και είναι δεσμευτική η πρόταση της διακομματικής.

Προέδρος κα Α. Ζέρβα: Σας παρακαλώ να μην κάνουμε διάλογο εδώ κύριε Κακαβά. Τριάντα δευτερόλεπτα μόνο στον κύριο Αποστολόπουλο, και μετά θα συνδεθούμε με τον κύριο Κορασίδη, ο οποίος είναι εκτός Ελλάδας.

Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ζητώ συγγνώμη από τον κύριο Κορασίδη. Να πω ότι καταρχάς ο τίτλος «Αντιπεριφερειάρχης» είναι ξεκάθαρος: αντί του Περιφερειάρχη. Άρα δικαιολογημένα ο Περιφερειάρχης δεν είναι εδώ σήμερα, δεν συνέχισε να είναι εδώ. Δεύτερον, όσον αφορά το θέμα της Αναπτυξιακής Εύβοιας, η θέση της περιφερειακής αρχής είναι ξεκάθαρη και κρυστάλλινη, και δεν έχουμε λόγο να ανησυχούμε για τίποτα.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Στον κύριο Κορασίδη ο λόγος. Μπορούμε να συνδεθούμε; Μας ακούει; Να θυμίσω ότι εκπροσωπεί την ΕΘΕΑΣ.

Μ. ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ: Καταρχήν καλημέρα κυρία Γενικέ, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί προσκεκλημένοι και φίλοι μας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παραγωγικοί φορείς, εκπρόσωποι των γεωτεχνικών και όλοι όσοι βρίσκεστε εκεί. Καταρχήν, ευχαριστώ πάρα πολύ για τη διευκόλυνση και για τη δυνατότητα που δίνεται στην ΕΘΕΑΣ να συμμετέχει σε αυτή τη συζήτηση που γίνεται σήμερα, στην 7η συνεδρίαση για το πρόγραμμα από το 2023 έως το 2027. Δεν θα μακρηγορήσω. Ήθελα να πω ότι και την προηγούμενη εβδομάδα εδώ, στα πλαίσια της ΕΟΚΕ, συζητήσαμε και κάναμε αξιολόγηση για το συνολικό αποτέλεσμα της ΚΑΠ, πώς εξελίσσεται από το 2023 έως το 2027. Παντού υπάρχουν θέματα και προβλήματα, όμως στη δική μας περίπτωση –και μιλάω εκ μέρους των αγροτών και των συνεταιρισμών– αν θα μπορούσε να πει κάποιος κάτι, είναι ότι αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στη μέση.

Άρα, επειδή τα αποτελέσματα δεν είναι αυτά που αναμένουμε στην παραγωγή –μπορεί οι δείκτες αρκετοί να καλύπτουν τους στόχους–, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι μέσα στην κρίση που περνάει ο αγροτικός τομέας τα τελευταία 4-5 χρόνια εξαιτίας πολλών πραγμάτων, συν σε αυτά δηλαδή η ενέργεια, το κόστος, οι δασμοί, όλα αυτά τα πράγματα που φέρανε αναστάτωση όχι μόνο στην παραγωγή αλλά και στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων, και οι αυξήσεις των εφοδίων. Σε αυτή την περίπτωση λοιπόν, θα περίμενε κάποιος η χρηματοδότηση από την Κοινή Αγροτική Πολιτική να αμβλύνει αυτά τα προβλήματα. Δυστυχώς, αυτό συν έπεσε με ένα αρνητικό γεγονός, με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, οπότε τα πράγματα σε εσάς, κυρία Πρόεδρε –πέφτει τώρα, μια και συντονίζετε το ΣΣ ΚΑΠ μέχρι να τελειώσει–, σημαίνουν ότι πρέπει να τρέξουμε με διπλή ταχύτητα για να αμβλύνουμε αυτά τα αποτελέσματα. Ήθελα όμως να επισημάνω το εξής: ακούγονται συνεχώς προβλήματα και θα ακούγονται, γιατί δυστυχώς το παρελθόν θα μας συντροφεύει για αρκετό διάστημα ακόμα, σε σχέση και με αυτά που είπε προηγουμένως ο κύριος Κακαβάς. Όμως, αυτό που έχουμε να κάνουμε είναι να μπορέσουμε να συντονιστούμε και να δούμε από εδώ και ύστερα ποια προγράμματα –κυρίως διαρθρωτικά, όπου οι πληρωμές έχουν καθυστερήσει (Νέοι Αγρότες, σχέδια βελτίωσης και όλα αυτά)–, μαζί με την αξιοποίηση των πόρων των άμεσων ενισχύσεων, θα δώσουν μια ανακούφιση και, θα έλεγα, το κυριότερο, μια βεβαιότητα. Μια βεβαιότητα σε αυτούς οι οποίοι παράγουν, ότι θα έχουν τους πόρους που χρειάζονται. Τοποθετούμαι και σε ένα θέμα που έχει συζητηθεί αυτό το διάστημα: δεν είμαστε κατά των ελέγχων ή κατά της σήμανσης των ζώων για να λήξει αυτό το επεισόδιο με το πόσα ζώα τελικά έχουμε, αλλά θα πρέπει παράλληλα να ληφθούν και τα κατάλληλα μέτρα. Και, κύριε Γενικέ, εγώ θέλω να πω ότι το τελευταίο διάστημα, πέντε-έξι μήνες, έχουμε κάνει αρκετή πρόοδο στις συζητήσεις που κάνουμε μαζί σας και με τις υπηρεσίες σας, ούτως ώστε να εκπαιδεύσουμε τον αλγόριθμο για να πάμε γρηγορότερα. Δανείζομαι αυτή τη λέξη, «εκπαιδεύσουμε τον αλγόριθμο», γιατί πρόσφατα είχαμε επισκεφθεί την ΑΑΔΕ για το ευρύ θέμα που υπάρχει με το monitoring. Αυτό που μας ειπώθηκε από τους τεχνικούς είναι ότι εκπαιδεύουμε τον αλγόριθμο και έτσι διαβάζει. Και ήθελα να πω το εξής: ότι οι τρεις προηγούμενες χρονιές ήταν χρονιές ξηρασίας, ήταν χρονιές δύσκολες, άρα η εκπαίδευση φαίνεται δεν ήταν η κατάλληλη. Γιατί μιλάμε για αυτούς που έχουν πραγματική καλλιέργεια, και αυτή τη στιγμή τους δείχνει ότι δεν έχουν σωστά αποτυπώσει την παραγωγή τους, άρα δεν παίρνουν ενισχύσεις. Και αυτό δεν έχει επίπτωση μόνο στις άμεσες ενισχύσεις· γνωρίζετε πολύ καλά ότι έχει και στα διαρθρωτικά μέτρα. Π.χ. κάποιος νέος αγρότης, αν βγει εκτός μια έκταση, δεν θα μπορέσει να καλύψει τους οικονομικούς του στόχους, και πάει λέγοντας. Άρα λοιπόν, θα ήθελα με αυτή την παρέμβαση να πω ότι εμείς είμαστε alert, είμαστε κοντά, ούτως ώστε να κερδίσουμε χρόνο. Είναι πολλά αυτά τα οποία πρέπει να αλληλοεπιδρούν, αλλά χρειάζεται κάτι παραπάνω από την επικοινωνία, χρειάζεται συντονισμός και κατεύθυνση. Γιατί δεν πρόκειται να λύσουμε όλα όσα προβλήματα δημιουργήθηκαν με τη μία, δεν πρόκειται να λυθούν όλα όσα δημιουργήθηκαν για να πάμε στις πληρωμές. Πρέπει να δούμε λοιπόν πώς θα πάρουμε τις κατάλληλες αποφάσεις χωρίς να κάνουμε εκπτώσεις,

αλλά να πάμε στην επόμενη ημέρα. Και το θεωρώ αυτό σημαντικό, γιατί από την πλευρά των αγροτών που παράγουν, των υγιών συνεταιρισμών και όλων αυτών που εμπλέκονται με τη γεωργική παραγωγή, δεν μπορεί να γίνει αντιληπτό ότι το μάρμαρο αυτή τη στιγμή το πληρώνουν αυτοί που παράγουν. Και εδώ θέλουμε τη βοήθειά σας και τη συνεργασία σας. Εμείς είμαστε ανοιχτοί και με όλους για να μπορέσουμε να έχουμε ένα θετικό αποτύπωμα από την κοινοτική χρηματοδότηση. Και βέβαια, να μας γίνει ένα δίδαγμα ότι η επόμενη περίοδος –που συζητήθηκε, ξεκίνησε η συζήτηση από το 2028 έως το 2034– δεν πρέπει να αρχίσει από το 2029 να συζητιέται, θα πρέπει πριν, από το 2027, από το 2026, σήμερα να δούμε με ποιες δομές θα πάμε. Άρα λοιπόν, στην επόμενη συνεδρίαση που θα γίνει, φαντάζομαι, τον Δεκέμβρη, βάζουμε όλοι ένα στοίχημα: πρέπει να κλείσουν πληγές, να ανοίξει το ΟΣΔΕ έγκαιρα, να γίνουν οι πληρωμές και να ισοσκελίσουμε, αν όχι με ένα θετικό ταμείο, με ένα ουδέτερο ταμείο, και όχι αρνητικό. Ευχαριστώ πάρα πολύ και είμαστε στη διάθεσή σας.

Προέδρος κ. Α. Ζέρβα: Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Κορασίδη. Όντως, έχουμε εξαιρετική συνεργασία με την ΕΘΕΑΣ· έχουμε κάνει αρκετές συναντήσεις για διαφορετικά θέματα, ιδίως για τις νέες προσκλήσεις του Στρατηγικού Σχεδίου το προηγούμενο διάστημα, και είμαστε πάντα ανοιχτοί στις προτάσεις τους για να βελτιώνουμε τις προσκλήσεις μας ώστε να είναι πιο αποδοτικές και πιο στοχευμένες. Να περάσουμε τώρα στην ημερήσια διάταξη –φαντάζομαι εγκρίνουμε την ημερήσια διάταξη και τα πρακτικά της προηγούμενης Επιτροπής Παρακολούθησης– και να δώσουμε τον λόγο στον κύριο Τσεργούλα, Προϊστάμενο της Μονάδας Χρηματοοικονομικών Ροών και Πληροφοριακών Συστημάτων της Διαχειριστικής Αρχής, για την πορεία υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου και την ενημέρωση για το κλείσιμο του ΠΑΑ 2014-2022. Κύριε Τσεργούλα, ο λόγος σε εσάς.

Προϊστάμενος της Μονάδας Χρηματοοικονομικών Ροών και Πληροφοριακών Συστημάτων της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, κ. Η. ΤΣΕΡΓΟΥΛΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Γενική. Καλησπέρα σε όλους. Θα ακολουθήσουμε το ίδιο μοτίβο που κάνουμε σε κάθε παρουσίαση όσον αφορά την πορεία υλοποίησης ενός προγράμματος. Μέχρι τώρα είχαμε πάντα μία διπλή, μία για το ΠΑΑ και μία για το ΣΣ ΚΑΠ. Τώρα θα επικεντρωθούμε περισσότερο στα αναλυτικά στοιχεία του Στρατηγικού Σχεδίου, ξεκινώντας από την επισκόπηση στο σύνολο και ανά ομάδα παρεμβάσεων. Έχουμε μια συνολική ενεργοποίηση σε επίπεδο εντάξεων στο 51% πλέον, στα 7,34 δισ. Αυτό αυξήθηκε σημαντικά και μετά τη μαζική έκδοση αποφάσεων συνέχισης για τις ανειλημμένες υποχρεώσεις από το ΠΑΑ 2014-2022 στο ΣΣ ΚΑΠ. Εξ αυτών των ποσών έχουμε απορροφήσει σε πληρωμές 5,42 δισ. και είμαστε στο 37,89% απορρόφηση ενωσιακών πόρων. Αν το πάμε ανά ομάδα παρεμβάσεων, οι άμεσες ενισχύσεις έχουν πάντα τη μερίδα του λέοντος· έχουμε πληρώσει περίπου 4,55 δισ. εκ των 9,62, που είναι συνολικά κατανεμημένα στο πρόγραμμα. Στα τομεακά προγράμματα είμαστε περίπου στα 71 εκατομμύρια από τα 149 εκατομμύρια. Και

στην αγροτική ανάπτυξη, στον Πυλώνα 2, στα 805 εκατομμύρια από τα 2,64 δισ., πληρωμές οι οποίες συντίθενται κυρίως από τις εντός ΟΣΔΕ παρεμβάσεις που πληρώθηκαν τώρα τελευταία, από την εξισωτική αποζημίωση, και σε μικρό βαθμό την τεχνική βοήθεια, αλλά θα τα δούμε και πιο αναλυτικά παρακάτω. Στις άμεσες ενισχύσεις για το οικονομικό έτος 2026, για όσους δεν γνωρίζουν, απλά διευκρινίζω: Οικονομικό έτος εννοούμε από 16 Οκτωβρίου του έτους ν-1, άρα στην προκειμένη περίπτωση, από 16 Οκτωβρίου του 2025 μέχρι και 15 Οκτωβρίου 2026. (1:17:44) Άρα εδώ έχουμε πληρωμές έναντι προγραμματιζόμενου ποσού 829 εκατομμυρίων στη βασική ενίσχυση. Βρισκόμαστε στα 638,25 εκατομμύρια. Το μεγαλύτερο κομμάτι αφορά τις αροτραίες καλλιέργειες. Και ακολουθείται και ο προγραμματισμός της ΑΑΔΕ, όσον αφορά τις επικείμενες πληρωμές μέχρι και 30 Ιουνίου. Ομοίως, σε ένα ανάλογο μείγμα, έχουμε στην αναδιανεμητική ενίσχυση, την Π1.29, στα 158 εκατομμύρια, εκ των 174. Και στη συμπληρωματική ενίσχυση 17,4 από τα 28 κατανεμημένα στον χρηματοδοτικό πίνακα. Όσον αφορά τις υπόλοιπες παρεμβάσεις του Πυλώνα 1 και των άμεσων ενισχύσεων, ήδη όσο μιλάμε είναι εν εξελίξει και ο προγραμματισμός της ΑΑΔΕ. Τρέχουν παράλληλα, τόσο στο θεσμικό κομμάτι, η έκδοση των σχετικών υπουργικών αποφάσεων για τον καθορισμό των τιμών, και στις συνδεδεμένες, και ακολουθούν και τα οικολογικά σχήματα κατά πόδας. Παράλληλα, έχουμε το τεχνικό κομμάτι του υπολογισμού ποσών πληρωμής και της μετάπτωσης, παρτιδοποίηση κ.λπ., να έπονται μέχρι να καταλήξει και η καταβολή της ενίσχυσης στους δικαιούχους. Οι μέχρι σήμερα πληρωμές είναι ουσιαστικά για τις συνδεδεμένες ενισχύσεις στα 22,6 εκατομμύρια από τα 245, και για την ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι τα 122 εκατομμύρια εκ των 184. Στα τομεακά προγράμματα, μια συνοπτική εικόνα. Έχουμε για το οικονομικό έτος 2026 49,86 εκατομμύρια κατανεμημένα. Έχουμε ένα χαμηλό ποσό πληρωμών ακόμα, περίπου στα 2 εκατομμύρια, τα οποία προέρχονται κυρίως από το τομεακό του οίνου και σε δεύτερο βαθμό, το τομεακό του μελιού. Αναμένουμε μεγάλα ποσά πληρωμών και στα υπόλοιπα τομεακά προγράμματα μέχρι και τις 15 Οκτωβρίου, γιατί είναι ετεροχρονισμένες πάντα οι πληρωμές, μετά την υλοποίησή τους και από τους δικαιούχους. Στα θεσμικά έχουμε τροποποίηση υπουργικών αποφάσεων, εκδόσεις νέων υπουργικών αποφάσεων, όπως φαίνεται και στην εικόνα: για το ελαιόλαδο είχαμε μια πρόσφατη τροποποίηση στο τέλος του 2025. Στο μέλι έχουμε για την παρέμβαση των δράσεων για τη βελτίωση ποιότητας, μια υπουργική απόφαση που εκδόθηκε στο τέλος του 2025. Στα οπωροκηπευτικά, συνεχίζουν να τρέχουν οι αξιολογήσεις των αιτήσεων του τρίτου κύκλου, αλλά και των δύο προηγούμενων κύκλων οι τροποποιήσεις των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Και στον οίνο, αναμένεται και η νέα υπουργική απόφαση για την αναδιάρθρωση για την καλλιεργητική περίοδο 2026-2027. Όσον αφορά συνολικά τον Πυλώνα 1 και τα τομεακά προγράμματα, βρισκόμαστε περίπου στο 3,85% απορρόφηση, ποσό που βλέπουμε να αυξάνεται κατακόρυφα κατά τον Σεπτέμβριο, που έρχονται τα μεγάλα ποσά κυρίως της μελισσοκομίας, και κλείνουν και τα τομεακά του ελαιολάδου και των οπωροκηπευτικών.

Στην αγροτική ανάπτυξη βρισκόμαστε σε τελική ευθεία ενεργοποίησης για πάρα πολλές παρεμβάσεις. Όλα αυτά έρχονται σε συνέχεια και του κλεισίματος του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο έτρεχε για δύο χρόνια παράλληλα, οπότε έχουμε κατασταλάξει πλέον και ποιες είναι οι υποχρεώσεις μας και ο διοικητικός φόρτος έχει μειωθεί για τις υπηρεσίες που έχουν επιφορτιστεί για αυτές τις παρεμβάσεις, και κάνουμε focus ακριβώς σε αυτές. Πάντα ο προγραμματισμός της Διαχειριστικής είναι στις εμπροσθοβαρείς δράσεις και στα εντός ΟΣΔΕ, και ακολουθούν τα επενδυτικά μέτρα. Για του λόγου το αληθές, και στην πρώτη εδώ διαφάνεια, που είναι για τα εντός ΟΣΔΕ και τα γεωργοπεριβαλλοντικά, συνοπτικά, ξεκινάμε από τις παρεμβάσεις του άρθρου 70, που είναι η 70.1.1, που είναι για την προστασία άγριας ζωής, όπου βρισκόμαστε στη φάση του σχεδίου της υπουργικής απόφασης και παρατηρήσεις, με παράλληλη προετοιμασία της πληροφοριακής στήριξης για αυτή την παρέμβαση. Στο ίδιο πλαίσιο, και για τις δράσεις της προστασίας του αγροτικού τοπίου, όπου εκεί είναι ο γνωστός Ελαιώνας Άμφισσας ή ο Αμπελώνας Σαντορίνης και προστίθεται η νέα παρέμβαση που είναι για τον Αμπελώνα Αττικής. Έχουμε για την 70.1.3, με την ήδη ενεργοποιημένη δράση για το Κομφούζιο, να είμαστε σε φάση εκκαθάρισης του έτους δηλώσεων 2025, μέχρι και τέλη Ιουνίου, την πληρωμή των δικαιούχων, αλλά και παράλληλα ετοιμάζεται το θεσμικό πλαίσιο για την άλλη δράση, των ορυζώνων. Στην 70.1.4, όσον αφορά τις αβελτίωτες ποικιλίες, ο προγραμματισμός αφορά την προδημοσίευση της παρέμβασης στο προσεχές χρονικό διάστημα. Στην 70.1.5, που είναι οι σπάνιες φυλές, ομοίως, επειδή είναι μία από τις τρεις ήδη ενεργοποιημένες εντός ΟΣΔΕ, βρισκόμαστε σε φάση τελικής εκκαθάρισης δικαιούχων, από τον Οργανισμό Πληρωμών μέχρι 30 Ιουνίου. Για την 70.1.6, που είναι για τη βιολογική μελισσοκομία, έχει ήδη δημοσιευτεί για ανάκληση της πρόσκλησης, που είχε εκδοθεί πέρυσι. Η 70.1.7 είναι μία καινούργια παρέμβαση, που προστέθηκε με την πρόσφατη τροποποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου, και αφορά αμιγώς ανειλημμένες υποχρεώσεις, που προέρχονται από την παλιά δράση της νιτρορύπανσης του ΠΑΑ, τη λεγόμενη 10.1.4., η οποία αφορά απόφαση συνέχισης πράξεων 46 εκατομμυρίων και είναι ουσιαστικά η τελική εκκαθάριση, που αναμενόταν για το έτος δηλώσεων 2025. Δεν κατέστη εφικτό αυτή να ολοκληρωθεί εντός του 2025, ήταν ασφυχτικά τα χρονικά περιθώρια, και έχει μετατεθεί εντός του ΣΣ ΚΑΠ μέχρι τέλη Ιουνίου. Στο ίδιο πλαίσιο των εντός ΟΣΔΕ, για την 70.2.1, έχουμε για μεν τη βιολογική γεωργία εκκαθάριση του έτους δηλώσεων 2025 μέχρι τέλη Ιουνίου και ανάκληση της πρόσκλησης, όσον αφορά τη δράση της βιολογικής κτηνοτροφίας. Στην 70.3.1, Ευζωία, μετεξέλιξη ουσιαστικά του μέτρου 14, που είναι από το ΠΑΑ, για τις νέες εντάξεις, για τη νέα πρόσκληση, έχουμε το θεσμικό πλαίσιο να προετοιμάζεται και σε τελικό στάδιο και για σύμφωνη γνώμη, αλλά έχουμε παράλληλα και τη συνέχιση 137 πράξεων του μέτρου 14 για περίπου 16,8 εκατομμύρια, τα οποία οδεύουν πάλι και αυτά προς τελική εκκαθάριση έως τέλη Ιουνίου του 2026.

Για την 70.3.2, για τα αντιβιοτικά, από τον φορέα διαχείρισης, τον ενδιάμεσο μάλλον φορέα, έχουμε μια ενημέρωση προόδου όσον αφορά την προετοιμασία

του θεσμικού πλαισίου. Για τη δάσωση, μια από τις δράσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο και της τροποποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου πρόσφατα. Προς το παρόν έχουμε τη συνέχιση των 2.200 περίπου πράξεων από το παλιό μέτρο 8.1 της δάσωσης, για περίπου 6,7 εκατομμύρια, μιας και οι πολυετείς υποχρεώσεις υπερέβαιναν και τον χρονικό ορίζοντα του ΠΑΑ. Στη 70.5.1, μια παρέμβαση που βγαίνει στο προσκήνιο εν αντιθέσει με το ΠΑΑ, τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα σε αρόσιμες καλλιέργειες. Και αυτή βρίσκεται σε στάδιο επεξεργασίας του σχεδίου κοινής απόφασης για σύμφωνη γνώμη. Όπου αναφέρω και εγώ στην παρουσίαση «ΚΑ», εννοείται η κοινή απόφαση, που σημαίνει συνυπογράφει το αρμόδιο Υπουργείο και η ΑΑΔΕ, βάσει του νόμου μετάβασης του ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ. Και τέλος, για την εξισωτική, με το καλό να ενεργοποιηθεί η υποβολή δηλώσεων ΕΑΕ 2026. Θα ακολουθήσει και η ανακοίνωση για την πρόσκληση της εξισωτικής. Ολοκληρώσαμε τα εντός ΟΣΔΕ, περνάμε στα εκτός ΟΣΔΕ, τα επενδυτικά. Αποτελούνται και από δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Ξεκινάμε από τα δημόσια. Έχουμε τα εγγειοβελτιωτικά, τα οποία στη νέα πρόσκληση βρίσκονται, οι 130 αιτήσεις στήριξης σε αξιολόγηση. Παράλληλα εδώ πέρα, θα το περιγράψω και σε ξεχωριστή διαφάνεια πιο αναλυτικά, έχουμε και τα συνεχιζόμενα έργα από το αντίστοιχο 4.3. του ΠΑΑ. Στη δεύτερη παρέμβαση, που είναι η 73.1.2, είναι ουσιαστικά η αγροτική οδοποιία. Έχουμε για τη νέα πρόσκληση την πρόσφατη έκδοση του πίνακα κατάταξης για πράξεις συνολικού προϋπολογισμού 194.000.000€, δεδομένου ότι δόθηκε και μια υπερδέσμευση 65 εκατομμύρια πάνω στον αρχικό προϋπολογισμό της πρόσκλησης. Στη 73.1.3, που αφορά τις δασικές δημόσιες επενδύσεις, η πρόσκληση για πρόληψη και αποκατάσταση δασικών βρίσκεται στο τελικό στάδιο επεξεργασίας, είναι από τα πιο πρόσφατα νέα δηλαδή, της περασμένης Παρασκευής. Οπότε αναμένουμε μέσα στο καλοκαίρι πλήρη ενεργοποίηση. (1:27:17) Και παράλληλα, έχουμε και τις συνεχιζόμενες πράξεις από τα αντίστοιχα υπομέτρα 8.3 - 8.4, για πρόληψη και αποκατάσταση αντίστοιχα, περίπου 57.000.000€ από το ΠΑΑ στο ΣΣ ΚΑΠ. Το επόμενο σημείο είναι τρεις παρεμβάσεις, που έχουν συγχωνευτεί σε ένα ενιαίο σημείο. Τα σχέδια βελτίωσης, τα οποία συναθροίζονται από τη 73.2.1 με τη 73.2.2 που είναι για τις ιδιωτικές επενδύσεις της άρδευσης, και τα 73.2.6 που είναι για τις επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακών επενδύσεων. Μία κοινή προδημοσίευση τον Δεκέμβριο, μία διαβούλευση του θεσμικού πλαισίου τον περασμένο Φεβρουάριο, και προγραμματίζουμε τον Ιούνιο την πρόσκληση, πάνω δηλαδή, σε μια υποβολή ενιαίας αίτησης. Και με το καλό, εφόσον κατασταλάξουμε στις τελικές απαιτήσεις μας, που θα συνεργαστούμε και με το Υπουργείο Οικονομικών και δη την ΕΥΚΕ, όσον αφορά την παραμετροποίηση του ΟΠΣΚΑΠ, του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Παράλληλα όμως, έχουμε και συνεχιζόμενα έργα, περίπου 1.050 πράξεις δικαιούχων, τόσο από την πρώτη πρόσκληση του σχεδίου βελτίωσης, όσο και από τη δεύτερη, αλλά και σε πολύ μικρότερο βαθμό από τις ιδιωτικές επενδύσεις άρδευσης, συνολικά για 43,4 εκατομμύρια, σαν ολοκλήρωση των πράξεων αυτών.

73.2.3 Μεταποίηση. Η πρόσκληση βρίσκεται σε φάση αξιολόγησης των αιτήσεων. Ο ενδιάμεσος φορέας ήδη έχει ενεργοποιήσει όλους τους χώρους που διαθέτει, όσον αφορά την αξιολόγηση και την επικοινωνία με τους δικαιούχους για τυχόν συμπληρωματικά δικαιολογητικά. Και κάθε πακέτο που ετοιμάζεται, ολοκληρώνεται δηλαδή, από το πρώτο στάδιο αξιολόγησης, να εισάγεται και απευθείας στο δεύτερο, που προβλέπεται με τη Γνωμοδοτική Επιτροπή. Στη 73.2.4, που είναι επενδύσεις στη βιοασφάλεια των παραγωγικών ζώων, προς το παρόν έχουμε σαν ενεργοποίηση τις συνεχιζόμενες πράξεις από την παλιά δράση 5.1.2. Αποτελεί την τελευταία εκκρεμότητα των αποφάσεων συνέχισης από τη Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ, που είμαστε αισιόδοξοι ότι θα εκδοθεί στο προσεχές διάστημα και πολύ γρήγορα. Η 73.2.7, δασική μεταποίηση, είναι μια δράση η οποία δεν είχε ενεργοποιηθεί στο ΠΑΑ 2014-2022. Είχε τρέξει αρκετά καλά στο 2007-2013. Μπαίνει πάλι στο προσκήνιο δυναμικά, και από τον ενδιάμεσο φορέα, από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, οι οποίοι έχουν αφιερώσει αποκλειστικά πόρους στην υλοποίηση αυτής της παρέμβασης. Ιδιωτικές επενδύσεις, είναι σε φάση ολοκλήρωσης θεσμικού πλαισίου. Ομοίως και αυτό θα υλοποιηθεί, όπως τα σχέδια βελτίωσης και μεταποίησης στο ΟΠΣΚΑΠ, και αναμένουμε την ΥΑ να εκδοθεί μέσα στο καλοκαίρι αν αυτό καταστεί εφικτό. Η παρέμβαση 73.2.9 για τα θερμοκήπια, μια πρόσκληση που τρέχει εδώ και αρκετό καιρό, και τώρα βρίσκεται σε φάση αξιολόγησης των αιτήσεων. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε η αξιολόγηση για 944 αιτήσεις στήριξης, περίπου 268.000.000€ δημόσιας δαπάνης, και βρίσκεται σε πολύ καλή συνεργασία με όλους τους ενδιάμεσους φορείς και τις Περιφέρειες η ΓΓΠΑΑ, για να τρέξει όσο το δυνατόν γρηγορότερα αυτή η αξιολόγηση. 73.3.5., Γενετικοί πόροι, το παλιό 10.2 του ΠΑΑ. Εκδόθηκε η νέα Κοινή Απόφαση την περασμένη βδομάδα, και έχει ήδη αποσταλεί το σχέδιο της πρόσκλησης, το οποίο θα τρέξει και άμεσα, θα ενεργοποιηθεί άμεσα από την αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΑΑΤ. Νέοι Γεωργοί. Νέοι Γεωργοί βρίσκονται εδώ και αρκετό καιρό μεν, σε αξιολόγηση αιτήσεων. Έχει κλείσει ένα μεγάλο μέρος των διασταυρωτικών ελέγχων, του βασικού ελέγχου δικαιολογητικών, τυπικών κριτηρίων επιλεξιμότητας κ.λπ. Και αυτό που απομένει είναι να ενσωματωθεί η επιχειρησιακή λογική, αλλά και η τεχνική διάσταση της τελικής αξιολόγησης, βάσει προσδιορισθείσας αξίας, δηλαδή βάσει των ελέγχων δεδομένων ΕΑΠΕ, που πραγματοποιεί ο Οργανισμός Πληρωμών. Περνάμε στις παρεμβάσεις του άρθρου 77, που αφορούν τη συνεργασία. Πρώτη είναι η σύσταση ομάδων παραγωγών. Μετά την ολοκλήρωση και την εξέταση ενστάσεων, ακολουθεί άμεσα η απόφαση ένταξης, να ενεργοποιηθούν όλα τα υποσυστήματα που αφορούν μετά την ένταξη, και δει τροποποιήσεις και πληρωμές, ώστε να καταστεί εφικτός και ο στόχος που έχουμε για το 2026, κατά το δυνατόν να πληρωθούν το πρώτο, αν όχι και το δεύτερο έτος, κατά περίπτωση οι ομάδες παραγωγών. Στην παρέμβαση 77.2.1, προς το παρόν η ενεργοποίηση αφορά μόνο τις συνεχιζόμενες πράξεις για τη δράση 3.1.2., AGRO 2 του βαμβακιού από το ΠΑΑ, για 12,4 εκατομμύρια, βγήκε η σχετική απόφαση. Και αναμένουμε τώρα και την πράξη του Διοικητή ΑΑΔΕ για την εγκύκλιο, την παλιά εγκύκλιο δηλαδή, του Οργανισμού Πληρωμών, για το πώς θα τρέξουν οι πληρωμές σε αυτή τη δράση. Στη Συνεργασία είναι σε αξιολόγηση 790

αιτήσεις στήριξης. Πραγματοποιούνται οι βασικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι. Περισσότερες λεπτομέρειες θα σας δώσει σε επόμενη εισήγηση, η κυρία Κανακάκη, οπότε εκεί θα έχετε πολύ περισσότερα να ακούσετε και να ενημερωθείτε. Και περνάω και στο LEADER, στην 77.4.1, η οποία έχει δύο ομάδες. Τα δημόσια που έχουμε εν εξελίξει αρκετές προσκλήσεις από τις ομάδες τοπικής δράσης, ήδη με ορισμένες να έχουν περάσει τη φάση αξιολόγησης αιτήσεων και να έχουν καταγράψει μια μεγάλη ζήτηση σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό που διαθέτουν. Ενώ για τα ιδιωτικά, με το καλό να ολοκληρωθεί η τροποποίηση της Υπουργικής Απόφασης, της κοινής Απόφασης, και να ακολουθήσει η ενημέρωση των ΟΤΔ, με νέο πρότυπο πρόσκλησης, το οποίο σε συνεννόηση και με το Υπουργείο Οικονομικών, με την ΕΥΚΕ, να οδεύει για τη διαδικασία σύμφωνης γνώμης και της παραμετροποίησης μέσα στο πληροφοριακό σύστημα, έπειτα από συνεργασία του ενδιάμεσου φορέα, της ΕΥΠ-ΠΑΑ και της ΕΥΚΕ. Η 77.4.2, είναι μια παρέμβαση που δημιουργήθηκε αποκλειστικά για τις συνεχιζόμενες του παλιού μέτρου 19. Έχουμε για τα δημόσια και τα ιδιωτικά αμιγώς 625 έργα, περίπου 42.000.000€ δημόσια δαπάνη. Και περνάμε στις παρεμβάσεις του άρθρου 78. Το 78.1 είναι για την εκπαίδευση γεωργών και δασοκόμων. Για την πρώτη δράση, που είναι η βραχυχρόνια εκπαίδευση κατάρτισης γεωργών, υπήρξε ήδη προδημοσίευση, και υπάρχει ένα σχέδιο Κοινής Απόφασης για σύμφωνη γνώμη. Και για τη Δράση 2, που είναι για την κατάρτιση των Νέων Γεωργών, είναι σε στάδιο διαμόρφωσης το σχέδιο της Κοινής Απόφασης. Ένα ανάλογο μοτίβο και στο 78.2., που αφορά την παροχή συμβουλών. Η Δράση 1 είναι σε σχέδιο Κοινής Απόφασης, σε επεξεργασία, έχοντας λάβει και τις παρατηρήσεις των δύο πλευρών, Διαχειριστική Αρχή και Οργανισμός Πληρωμών. Και η Δράση 2, που αφορά κατάρτιση συμβούλων, με ενδιάμεσο φορέα τον ΕΛΓΟ Δήμητρα, να είναι σε συνεργασία με την ΕΥΕ ΠΑΑ για το σχέδιο της αντίστοιχης απόφασης ενεργοποίησης. Και τέλος, έχουμε και τα συνεχιζόμενα έργα από το παλιό μέτρο 2, για 67 πράξεις, περίπου 42.000.000€ δημόσια δαπάνη. Στα χρηματοδοτικά εργαλεία, στο τέλος του 2025, εκδόθηκε η απόφαση ένταξης με ένα τελικό δεσμευμένο ποσό στα 160.000.000€. Δικαιούχος η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, η ΕΑΤ. (1:35:31) Και μέσα στο 2025, λειτούργησε άμεσα ο μηχανισμός και για την προκαταβολή της ενίσχυσης, ύψους 21,65 εκατομμύρια ευρώ. Όσον αφορά την ενεργοποίηση της χορήγησης αυτών των χρηματοδοτικών εργαλείων, στο τεχνικό κομμάτι, το πληροφοριακό σύστημα έχει ήδη παραμετροποιηθεί και ακολουθούν τα επόμενα βήματα της διοικητικής διαδικασίας, που είναι η πρόσκληση της ΕΑΤ και η ενεργοποίηση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, με όποια ενδιάμεσα βήματα απαιτεί η διαδικασία. Κλείσαμε με την περιγραφή των παρεμβάσεων, πάμε σε κάποιες οριζόντιες ενέργειες. Οι υπερδεσμεύσεις μας. Έχουμε ένα μείγμα υπερδεσμεύσεων για τις νέες προσκλήσεις. Μέχρι τώρα είμαστε στα 426,75 εκατομμύρια, εκ παραδρομής ξαναγράφει «συνεχιζόμενες». Για τις συνεχιζόμενες είναι 339,61 εκατομμύρια ευρώ, δεδομένου ότι γνωρίζουμε τη φύση των δράσεων μας, γνωρίζουμε τις αποδόσεις τους σε πληρωμές έναντι του ποσού νομικής δέσμευσης που φέρουν αυτές, η Διαχειριστική Αρχή, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς

διαχείρισης, προέβη σε υπερδέσμευση, ικανή να φέρει το εκτιμώμενο ποσό πληρωμών που αντιστοιχίζει στον χρηματοδοτικό πίνακα του ΠΑΑ. Παράλληλα, συνεχίζει να υπάρχει ο μηχανισμός υποστήριξης των φορέων και όλων των συναρμοδίων μέσω του μηχανισμού των εκπαιδεύσεων. Έχουμε ήδη πραγματοποιήσει εκπαιδεύσεις και για το ARACHNE, το εργαλείο καταπολέμησης της απάτης, αλλά και πιο πρόσφατα, για το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, το ΟΠΣΚΑΠ, όπου καταγράψαμε μεγάλη συμμετοχή από ένα ευρύ φάσμα φορέων. Και η τεχνική υποστήριξη, συνεχίζει με τα εργαλεία που έχουμε διαμορφώσει. Το πρώτο είναι μια παλιά υπόσχεση που είχαμε δώσει και τη φέρνουμε πλέον στη ζωή ξανά. Είναι το κανάλι των εκπαιδευτικών βίντεο, μέσω YouTube στο κανάλι του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου. Έχουμε την εφαρμογή για τον έλεγχο διπλής χρηματοδότησης, η οποία προς το παρόν ήταν ένα εργαλείο εσωτερικής χρήσης. Η πρόθεσή μας είναι αυτό να το καταστήσουμε ευρύτερα αξιοποιήσιμο και προς τους φορείς διαχείρισης, σε συνεργασία με την αρμόδια μονάδα της Διαχειριστικής Αρχής, της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ. Οπότε, όταν αυτό ολοκληρωθεί και τεθεί σε παραγωγική λειτουργία, θα ενημερωθούν όλοι οι συναρμόδιοι. Για το data.agrotikianaptixi.gr, το οποίο ήταν η πύλη, ουσιαστικά, δημοσιότητας των δεδομένων για το ΠΑΑ, αυτό διαμορφώνει τη νέα έκδοση που θα αφορά και την όποια ενημέρωση των πολιτών για την πορεία του ΣΣ ΚΑΠ. Και τέλος, είμαστε σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το ARACHNE Plus, που θα είναι η νέα έκδοση του ARACHNE. Βρισκόμαστε στο τρίτο κύμα χωρών που θα συμμετέχουν στη μετάβαση από το ARACHNE στο ARACHNE Plus, και αυτό προγραμματίζεται για τέλη Ιουνίου. Οπότε, από εκείνο το διάστημα και μετά, θα υπάρξει ένα πρόγραμμα εκπαιδεύσεων, άλλοτε στοχευμένων, άλλοτε οριζόντιων, όσον αφορά την ευρύτερη χρήση αυτού του εργαλείου. Στις συνεχιζόμενες πράξεις του ΠΑΑ 2014-2022, όπως αυτές πλέον θα ενεργοποιηθούν μέσα στο ΣΣ ΚΑΠ: Παραθέτω τα βασικά βήματα για την ενεργοποίηση. Με πράσινο χρώμα, αυτά που θεωρούμε ουσιαστικά ολοκληρωμένα. Τέλεια δεν θα είναι, πάντα θα υπάρχουν κάποιες διορθώσεις που πρέπει να γινούν, αλλά τα βήματα για εμάς τελούν ολοκληρωμένα. Ξεκινώντας δηλαδή, και από την ίδια την τροποποίηση του ΣΣ ΚΑΠ, για να μπορέσει να προβλέψει αυτές τις συνεχιζόμενες πράξεις. Περνάμε στη συνεργασία της Διαχειριστικής με τους αρμόδιους φορείς, ώστε να συλλέξουμε τα στοιχεία των πράξεων που δύναται και πρόκειται να συνεχιστούν. Έχοντας καταλήξει σε αυτά τα νούμερα, οι αρμόδιοι φορείς προέβησαν σε έκδοση αποφάσεων συνέχισης, με έναν μεγάλο αριθμό αυτών να έχει γίνει αρχές Φεβρουαρίου, και να ολοκληρώνεται μέχρι και μέσα Μαρτίου περίπου. Παράλληλα, όλες αυτές οι διοικητικές πράξεις συμπεριληφθήκαν στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, διασφαλίζοντας τη χρηματοδότηση αυτών, μέσω της συλλογικής απόφασης του ΣΣ ΚΑΠ. Και ολοκληρώθηκε και η μετάπτωση των τεχνικών δελτίων και των νομικών δεσμεύσεων από το παλιό ΟΠΣΑ στο ΟΠΣΚΑΠ, προκειμένου να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι όποιες εκκρεμείς πληρωμές υπάρχουν από το ΠΑΑ, και η υποδοχή νέων αιτήσεων πληρωμής.

Αυτό που απομένει, ειδικά στο τελευταίο σημείο, είναι η ενεργοποίηση τριών παράλληλων σκελών, που είναι η τεχνική μετάπτωση των εκκρεμών πληρωμών, οι όποιες διοικητικές πράξεις, κατά περίπτωση, του Οργανισμού Πληρωμών για ανάθεση αρμοδιοτήτων και έκδοση οδηγιών υλοποίησης αιτήσεων πληρωμής. Και η χρηματοδότηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, η οποία, δεδομένου ότι ολοκληρώθηκε και πρόσφατα η τροποποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, αναμένεται με τη δημοσίευσή της στο ΦΕΚ, να γίνει μαζικά για όλες τις εκκρεμείς υποχρεώσεις των συνεχιζόμενων. Όλα αυτά τα βήματα, πού καταλήγουν; Σε έναν στόχο, όχι μόνο κάλυψης όλων αυτών των υποχρεώσεων, αλλά και να βάλουμε κατά προτεραιότητα να πληρώσουμε ένα ποσό εκκρεμών πληρωμών, που δεν κατέστη εφικτό στο τέλος, στην εκπνοή του 2025, να χρηματοδοτηθούν και να καταβληθούν στους δικαιούχους, περίπου 144.000.000€ μέσα σε προσεχές χρονικό διάστημα. Και τι σημαίνει αυτό; Προχωράμε στο μετά. Έχουμε μια στοχοθεσία. Η στοχοθεσία διέπει το Σύστημα Διακυβέρνησης συνολικά. Το Σύστημα Διακυβέρνησης, ποιο είναι; Είναι η Διαχειριστική Αρχή, ο Οργανισμός Πληρωμών και ο Φορέας Πιστοποίησης. Άρα, εδώ πέρα φέρνουμε σαν κράτος-μέλος, εθνικά δεσμεύσεις να φέρουμε που θα πετύχουμε τους στόχους σαν πρόγραμμα. Αυτοί οι στόχοι διαμορφώνονται εξ αρχής από τον χρηματοδοτικό προγραμματισμό του Στρατηγικού Σχεδίου. Είναι οι δεσμεύσεις μας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, απέναντι στις κανονιστικές υποχρεώσεις μας. Και βάσει αυτών προχωράμε να φέρουμε ρεαλιστικά το απαραίτητο ποσό πληρωμών και αποτελεσμάτων για να πετύχουμε αυτούς τους στόχους. Διακρίνουμε αυτούς τους στόχους σε Πυλώνα 1 και Πυλώνα 2, διακρίνουμε και σε οικονομικό έτος και σε ημερολογιακό. Μπορεί να ακούγεται λίγο πιο περίπλοκο, αλλά ανάλογα με τον ομιλητή, οφείλουμε να παραθέτουμε και την αντίστοιχη πληροφορία. Διευκρινίζω ξανά για όλους τους παρευρισκόμενους, οικονομικό έτος είναι από 16 Οκτωβρίου του 2025, ημερολογιακό είναι από 1 Ιανουαρίου του 2026. Στον Πυλώνα 1 έχουμε για το οικονομικό έτος 2026 κατανεμημένο ποσό 1,94 δισ., το οποίο οφείλουμε να απορροφήσουμε έως 30/6, με όποιες δυνατότητες ευελιξίας στις χρηματοδοτικές ρήτρες, έως 15 Οκτωβρίου κατά περίπτωση. Έως τώρα έχουμε απορροφήσει τα 961.000.000€, και έχουμε ένα υπόλοιπο 975,46 εκατομμύρια, το οποίο συνδέεται και με τον πρόσφατο προγραμματισμό της ΑΑΔΕ, που δημοσιοποιήθηκε, με πληρωμές οικολογικών σχημάτων, συνδεδεμένων ενισχύσεων και υπολοίπων όλων αυτών των παρεμβάσεων, έως 30 Ιουνίου. Ομοίως, για το ημερολογιακό έτος 2026, ο προγραμματισμός μας είναι για πληρωμή 2,5 δισ., περίπου, έως και τέλη Δεκεμβρίου. Έως τώρα έχουν πληρωθεί τα 230.000.000€. Συμπεριλαμβάνει, δηλαδή, όλες τις εκκαθαρίσεις του οικονομικού έτους 2026 μέχρι τέλος Ιουνίου, αλλά και την προκαταβολή ενίσχυσης και εξόφληση και οποιεσδήποτε άλλες παρεμβάσεις προλάβουν να πληρωθούν με το έτος δηλώσεων 2026 και οικονομικό 2027. Στον Πυλώνα 2 έχουμε μια στοχοθεσία, πέρα από το πρόγραμμα, έχουμε και το λεγόμενο v+2, τον κανόνα αυτόματης αποδέσμευσης, τον οποίο πλέον βρισκόμαστε να τον έχουμε πολύ ζωντανά στο πετσί μας, ακόμα πιο ζωντανά συνήθως, από ό,τι τον λέμε έτσι απλά προφορικά. Τι σημαίνει αυτό; Τα

νούμερα νομίζω είναι προφανή. Έχουμε έναν στόχο για το 2026, να πρέπει απορροφηθούν 910 εκατομμύρια, δημόσια δαπάνη. Δεν μπορεί να εκτιμηθεί εξ αρχής αυτό το ποσό επακριβώς. 764 εκατομμύρια, αν θυμάμαι καλά, είναι ενωσιακής συμμετοχής, τα οποία με τα συνήθη ποσοστά χρηματοδότησης, ανάγονται σε 910 εκατομμύρια. Έως τώρα, το ποσό που έχει πληρωθεί είναι 385.000€. Αυτό το ποσό αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά μέχρι 30 Ιουνίου, που θα είναι οι εξοφλήσεις των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων. Και να έρθουν και οι πληρωμές των συνεχιζόμενων πράξεων από το ΠΑΑ, αυτό που αναφέραμε και πιο πριν. Έχουμε τα 144.000.000€ εκκρεμών πληρωμών. Έχουμε πληρωμές Μεταφερόμενων Γεωργοπεριβαλλοντικών, Νιτρορύπανση, Ευζωία, Δάσωση. Έχουμε τους Νέους Γεωργούς, τόσο των συνεχιζόμενων, τη δεύτερη δόση της τρίτης πρόσκλησης του ΠΑΑ, όσο και την πρώτη δόση της νέας πρόσκλησης του ΣΣ ΚΑΠ, που είναι ποσά σημαντικά για την επίτευξη αυτού του ν+2. Και όλα αυτά μέχρι 31.12.2025. Τι σημαίνει όλο αυτό; Σημαίνει ότι τρέχουν ήδη παράλληλα οι υπουργικές αποφάσεις και οι προσκλήσεις που πρέπει να εκδοθούν. Μέσα στη στοχοθεσία δεν είναι μόνο λεφτά, μέσα στη στοχοθεσία είναι και ποιοτικά ορόσημα που πρέπει να επιτευχθούν από τους αντίστοιχους φορείς, είτε είναι Ενδιάμεσος Φορέας, είτε είναι Διαχειριστική Αρχή, είτε είναι και ο ίδιος ο Οργανισμός Πληρωμών. Ομοίως, έχουμε και για τα πληροφοριακά συστήματα που θα υποστηρίξουν αυτές τις παρεμβάσεις, όπου αυτές δεν υποστηρίζονται ήδη. Και οι όποιες πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, για να εντατικοποιηθούν έγκαιρα αυτές οι πληρωμές για το Στρατηγικό Σχέδιο. Τελευταία επισήμανση, στους αστερίσκους ουσιαστικά, είναι ότι αυτές οι προβλέψεις της στοχοθεσίας δεν διέπονται μόνο από τους κανονισμούς, αλλά διέπονται και από αυτό που έχουμε ανεβάσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην SFC, και οι όποιες πληρωμές αναφέρω εδώ πέρα είναι πληρωμές που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι 11 Μαΐου του 2026. Γιατί μπορεί και τώρα που μιλάμε, να καταβάλλονται ενισχύσεις στους δικαιούχους από τον Οργανισμό Πληρωμών. Ελπίζω να μην σας κούρασα, ευχαριστώ πολύ.

Προέδρος κα Α. Ζέρβα : Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την ενημέρωση. Να σημειώσω, το είπε και ο Ηλίας στο τέλος της παρουσίασής του, ότι αυτή τη στιγμή όντως είμαστε στη διαδικασία πληρωμών. Δηλαδή θα γίνουν αρκετές πληρωμές, όσον αφορά τον Πυλώνα 1, δηλαδή συνδεδεμένες και κάποια οικολογικά, όχι πολλά, μέχρι το τέλος της εβδομάδας. Και οι υπόλοιπες πληρωμές των άμεσων ενισχύσεων μέσα στον Ιούνιο. Άρα, εντάξει, είναι μια εικόνα της στιγμής, την ημερομηνία που είπε ο Ηλίας. Θα έχουμε μεγάλη αλλαγή σε ένα μήνα, δηλαδή τα νούμερα θα είναι τελείως διαφορετικά. Θα είναι τελείως διαφορετικά και για τον Πυλώνα 2, διότι ελπίζουμε ότι θα ξεκινήσουν οι πληρωμές για τις ανειλημμένες υποχρεώσεις. Υπάρχει ένα μεγάλο απόθεμα πληρωμών, που φτάνει τα 150 εκατομμύρια. Άρα, θεωρώ ότι στην επόμενη Επιτροπή Παρακολούθησης, η εικόνα θα είναι τελείως διαφορετική. Και να δώσω τώρα τον λόγο στην κυρία Ευαγγελία Τζουμάκα, βλέπω όμως ότι ζήτησε να το λόγο, για να κάνει μια παρέμβαση, ο κύριος Καλλίνης.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ν. ΚΑΛΛΙΝΗΣ : Ευχαριστώ, Ηλία, για την παρουσίαση. Πράγματι, μας κούρασες και νομίζω συμφωνούμε. Αυτό που έχω να πω, τα στοιχεία που παρουσίασες είναι ακριβώς τα ίδια που έχουμε και εμείς μέχρι στιγμής, με τις τελευταίες πληρωμές που δεν έχουν φτάσει ακόμα, αλλά δεν αμφισβητώ κανένα από τα στοιχεία που μας παρουσίασες. Ωστόσο, έχω να κάνω, πρέπει να κάνω μερικές παρατηρήσεις, γενικά σε όλους που συμμετέχετε σε αυτό το σύστημα, που ως τελικό αποτέλεσμα έχει να φτάσουν λεφτά στους δικαιούχους. Για τον 1ο Πυλώνα, επαναλαμβάνω ότι οι πληρωμές μπορούν να γίνουν από τις 16 Οκτωβρίου, η προκαταβολή μπορεί να δοθεί από τις 16 Οκτωβρίου. Δηλαδή, για το προηγούμενο έτος, μπορούσαν 16 Οκτωβρίου να γίνουν πληρωμές, εδώ γίνανε 30 Νοεμβρίου η προκαταβολή. Εξόφληση, από 1η Δεκεμβρίου και μετά. Άμεσες ενισχύσεις, 1ος Πυλώνας. Εδώ, τι βλέπουμε; Εδώ βλέπουμε ότι έχουμε ακόμα 870 εκατομμύρια που πρέπει να πληρωθούν μέχρι 30 Ιουνίου. Ο χρόνος τρέχει, να είμαστε προσεκτικοί. Μετά τις 30 Ιουνίου, έχουμε ένα περιθώριο, το οποίο για την Ελλάδα είναι κάπου στα 80 εκατομμύρια περίπου, αλλά δυσκολεύει η κατάσταση. 30 Ιουνίου είναι πολύ σημαντικό ορόσημο να έχουν πληρωθεί, και ελπίζω ότι θα γίνουν, όπως με ενημέρωσαν χθες, προπαντός οικολογικά σχήματα και συνδεδεμένες. Εκεί είναι, όπως είδατε, πολύ ελάχιστη η απορρόφηση. Θέλω να σας δείξω τι θεωρούμε εμείς ως βέλτιστες πρακτικές για τον 1ο Πυλώνα. Υπάρχουν κράτη-μέλη που τέλη Δεκεμβρίου είχαν πληρώσει το 97% από τα διαθέσιμα λεφτά. Στην Ελλάδα βρισκόμαστε σήμερα, που είμαστε 20 τόσο Μαΐου, στο 50% περίπου της απορρόφησης. Εμείς θέλουμε όσο πιο γρήγορα να φύγουν, για να υπάρχει ρευστότητα, για να κινείται η οικονομία. Συνδεδεμένο με αυτό, είναι πότε ανοίγει το ΟΣΔΕ. Δεν άνοιξε το ΟΣΔΕ στην ώρα του, να ξέρετε από χέρι, έχουμε αυτή τη συνεχή καθυστέρηση. Και προπαντός, ως πρώην ελεγκτής εγώ, θέλω να σας επισημάνω ότι πρέπει αυτές οι υπηρεσίες που είναι, ΔΑΟΠ, ΟΠΕΚΕΠΕ, πρώην ΟΠΕΚΕ, ελεγκτικές υπηρεσίες, να έχουν κάποιο χρόνο για να κάνουν σωστά τη δουλειά τους. Για τον 2ο Πυλώνα, με τα μηνύματα που παίρνω πρέπει να βιαστείτε για να αποφύγουμε αποδέσμευση. Αποδέσμευση είχαμε φέτος, τέλος του 2025, μια αποδέσμευση 6,6 εκατομμύρια. Εάν δεν τρέξουν οι πληρωμές για τον 2ο Πυλώνα, να ξέρετε παραμένει αυτός ο κίνδυνος για αποδέσμευση και τέλος του 2026. Τα στοιχεία που παρουσίασε ο Ηλίας είναι 910 εκατομμύρια δημόσια δαπάνη, 750 εκατομμύρια ενωσιακή συμμετοχή. Συμφωνούμε σε αυτό. Επιπλέον, είναι και μερικές πληρωμές που πρέπει να γίνουν πριν τις 16 Οκτωβρίου, για τον 2ο Πυλώνα, αν όχι 30 Ιουνίου. Μην έχουμε και εκεί θέματα με καθυστερημένες πληρωμές. Τομεακά προγράμματα, εκεί το συνολικό ποσό δεν είναι τόσο θεαματικό. Είναι κάπου 50 εκατομμύρια ετησίως. Να ξέρετε ότι τα προηγούμενα χρόνια είχαμε απορρόφηση γύρω στα 50%. Φέτος έχουμε φτάσει στο 4% απορρόφηση. Και εκεί το ίδιο σενάριο, αν δεν τρέξουν πιο γρήγορα οι πληρωμές, πάλι θα υπάρχει κίνδυνος να χαθούν πόροι, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι. Και ένα τελευταίο, τελείωσα με τις πληρωμές. Τώρα, στις προηγούμενες συναντήσεις είχαμε μιλήσει για το σύστημα AKIS, το οποίο έχει μέσα την καινοτομία, εκπαίδευση, συμβουλές. Έχουν γίνει βήματα μπροστά. Τα τελευταία τρία-τέσσερα χρόνια, ναι, συμφωνούμε ότι έχετε πάρει κάποιες

πρωτοβουλίες. Και στη νέα πρόσκληση που είναι για τις επιχειρησιακές ομάδες γίνονται βήματα μπροστά, αλλά εμείς θέλουμε να δούμε ακόμα, αν γίνεται, ένα σύστημα όπου ο αγρότης, ο κτηνοτρόφος, να μπορεί να βρει την πληροφορία που θέλεμου, με έναν πιο άνετο τρόπο. Γιατί οι πληρωμές εντάξει, δίνουν ρευστότητα short term, που λέμε αγγλιστί, το έχω μεταφρασμένο εδώ. Τη ρευστότητα για να επιβιώσουν σε μακροπρόθεσμο χρόνο. Αλλά για μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και κερδοφορία, εκεί χρειάζεται αυτό το σύστημα. Γιατί και εκεί, οι βέλτιστες πρακτικές που βλέπουμε, είναι τα κράτη-μέλη που έχουν βιώσιμους και κερδοφόρους γεωργούς, έχουν και την ενημέρωση και τη συμβουλή και την τεχνογνωσία. Σας ευχαριστώ πολύ, να είστε καλά.

Προέδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πολύ. Δύο σχόλια μόνο πριν δώσω στην κυρία Τσουμάκα το λόγο. Θέλω να θυμίσω ότι βρισκόμαστε σε μια διπλή μετάβαση. Στη μετάβαση από τη μία προγραμματική στην άλλη, με ό,τι συνεπάγεται αυτό. Δηλαδή από το ΠΑΑ στο ΣΣ ΚΑΠ, με ό,τι συνεπάγεται για τις ανειλημμένες υποχρεώσεις. Να θυμίσω, είπα στα παιδιά να ψάξουν τα στοιχεία τι έγινε στην προηγούμενη προγραμματική, αρχίσαν οι πληρωμές τον Σεπτέμβριο. Άρα, ο στόχος –προφανώς δεν θέλουμε τον Σεπτέμβριο, θέλουμε το συντομότερο δυνατό–, γι' αυτό βγάλαμε και τις αποφάσεις συνέχισης τον Φεβρουάριο. Ενώ την προηγούμενη προγραμματική είχαν γίνει τον Μάιο και τον Ιούνιο. Δηλαδή, προσπαθούμε όλες οι ενέργειες που έχουν να γίνουν, να γίνουν νωρίτερα. Έχουμε και τη δεύτερη μετάβαση. Τη μετάβαση του Οργανισμού Πληρωμών από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στην ΑΑΔΕ. Αντιλαμβάνεστε, αν αυτό γινόταν πέρυσι, μπορεί να μην είχαμε τις ίδιες καθυστερήσεις, αλλά προσπαθούμε να τα συνδυάσουμε και τα δύο. Δηλαδή, τη μεταρρύθμιση εν κινήσει που λέμε. Δεν είναι εύκολο. Έχουμε συνεχείς συναντήσεις και συνεργασία με τον Οργανισμό Πληρωμών, σε εβδομαδιαία βάση, για να μπορέσουμε να διευθετήσουμε όλα τα θέματα, τα οποία προκύπτουν συνεχώς. Πυλώνας 1: Γνωρίζουμε ποιος είναι ο στόχος. Το πιο δύσκολο είναι η ανακατανομή μεταξύ των παρεμβάσεων, για να μην χαθούν χρήματα. Γιατί ξέρουμε ότι στη βασική η ζήτηση δεν είναι ανάλογη με τους δεσμευμένους πόρους, άρα πρέπει να ανακατευθύνουμε αυτούς τους πόρους, κυρίως προς τα οικολογικά σχήματα, εκεί που έχουμε υπερβάλλουσα ζήτηση. Δεν είναι εύκολο, γιατί ταυτόχρονα γίνονται οι έλεγχοι. Τώρα, στο τέλος της εβδομάδας, θα πληρωθούν δύο οικολογικά σχήματα, το 1 και το 7, που έχουν ολοκληρωθεί έλεγχοι. Οι άλλοι θα πάνε για τέλος Ιουνίου. Άρα, μέσα σε πολύ λίγες μέρες θα έχουμε τα στοιχεία για να μπορέσουμε να βγάλουμε τις κατάλληλες τιμές μονάδας, ώστε να μην χαθούν και φέτος, γιατί τις δύο προηγούμενες χρονιές είχαν χαθεί, χρήματα από τον Πυλώνα 1. Και να μην ξεχάσουμε ότι υπάρχουν και οι δεσμεύσεις που έχουν ανακοινωθεί για την ενίσχυση του βαμβακιού και του σκληρού σιταριού και της κτηνοτροφίας. Με αυτές τις ανακατανομές θα προσπαθήσουμε να τις τηρήσουμε, πάντα σεβόμενοι το κανονιστικό πλαίσιο και τις δυνατότητες που μας δίνει μεταφοράς μεταξύ των παρεμβάσεων. Άρα, αυτός είναι, αυτή την άσκηση κάνουμε τώρα. Δεν είναι εύκολη, αλλά νομίζω ότι μέχρι το τέλος του Ιουνίου θα το πετύχουμε. Τώρα, και για τον Πυλώνα 2, τα είπαμε.

Ελπίζουμε να αρχίσουν οι πληρωμές το συντομότερο δυνατό, ώστε να καλύψουμε το χαμένο έδαφος αυτών των μηνών και να μην χάσουμε λεφτά μέχρι το τέλος του έτους. Και τώρα, νομίζω, μπορώ να δώσω τον λόγο στην Ευαγγελία Τσουμάκα, εκτός αν θέλετε να κάνετε κάποιο επιπλέον σχόλιο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ν. ΚΑΛΙΝΗΣ: Συμφωνούμε με την προσέγγισή σου, προπαντός, με την προσέγγιση για τον 1ο Πυλώνα, που έχεις βάλει ένα σύστημα για τη μέγιστη απορρόφηση. Συνεχίστε.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ : Η Ευαγγελία Τζουμάκα για τα κριτήρια επιλογής των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ, στέλεχος της Μονάδας Προγραμματισμού και Δικτύωσης της Διαχειριστικής Αρχής.

Στέλεχος της Μονάδας Προγραμματισμού και Δικτύωσης, κα Ε. ΤΖΟΥΜΑΚΑ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε. Καλησπέρα και από μένα. Εγώ θα κάνω μία σύντομη παρουσίαση σε σχέση με τα κριτήρια επιλογής τριών παρεμβάσεων, τριών δράσεων. Η μία δράση αφορά σε τροποποίηση των κριτηρίων, μία μικρή τροποποίηση, και άλλες δύο δράσεις είναι καινούργια κριτήρια. Τα έχουμε ήδη υποβάλει στον φάκελο της Επιτροπής Παρακολούθησης, προκειμένου να ενημερωθείτε, και θα σας κάνω μία σύντομη παρουσίαση επ' αυτών.

Η 1η Δράση έχει να κάνει με την προστασία της άγριας ζωής και των μεγάλων θηλαστικών, την αρκούδα και το τσακάλι. Εδώ κάνουμε μία μικρή τροποποίηση. Η πρόταση αφορά στην κατάργηση της ελάχιστης βαθμολογίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω δράση εμπίπτει στην κατηγορία των παρεμβάσεων που παρέχονται ενισχύσεις για την ανάληψη πρόσθετων γεωργοπεριβαλλοντικών υποχρεώσεων από τους παραγωγούς, με στόχο την προστασία της άγριας ζωής και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας. Για αυτή τη δράση, η αξιολόγηση γίνεται προκειμένου να γίνει η κατάταξη και η βαθμολογία. Δεν υπάρχει λόγος κάποιος να είναι κάτω από τη βάση και να κόβεται, όταν υπάρχουν πόροι· θα μπορέσουν να ενταχθούν όλοι οι δικαιούχοι, ανεξαρτήτως βαθμολογίας, εφόσον έχουν πάρει μία βαθμολογία, σε αυτή τη δράση.

Πάμε λοιπόν τώρα στις δύο νέες Δράσεις, που έχουμε την πρόταση και τα κριτήρια. Η μία Δράση αφορά στην πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών εξαιτίας δασικών πυρκαγιών. Έχουμε τη Δράση για την πρόληψη, λοιπόν. Εδώ πέρα, οι αρχές των κριτηρίων επιλογής είναι τέσσερις.

- Η μία έχει να κάνει με την περιβαλλοντική ευαισθησία της περιοχής παρέμβασης. Σε αυτό το κριτήριο εξετάζεται αν το σύνολο ή μέρος της περιοχής παρέμβασης ανήκει στις περιοχές Natura. Οπότε, αν είναι εντός των περιοχών Natura, η πράξη θα πάρει 100 βαθμούς. Εκτός περιοχών Natura θα βαθμολογηθεί με 50 μόρια. (1:59:23)
- Η επόμενη αρχή, έχει να κάνει με την ένταση του φυσικού κινδύνου που αντιμετωπίζεται από την πράξη. Εδώ στην πρόταση, εξετάζεται ο βαθμός επικινδυνότητας της περιοχής παρέμβασης σε σχέση με τον φυσικό

κίνδυνο. Η πράξη θα είναι για έναν φυσικό κίνδυνο ή θα είναι για πλημμύρα ή για πυρκαγιά ή για επιβλαβείς οργανισμούς, όπου εδώ θα εξετάζεται το θέμα της περιοχής, σε σχέση με τον κίνδυνο. Αν ο κίνδυνος είναι υψηλός, η βαθμολογία θα είναι 100, για μια μεσαίου κινδύνου περιοχή θα είναι 75, και οι περιοχές χαμηλού κινδύνου θα παίρνουν τη βαθμολογία των 50 μορίων.

- Η επόμενη αρχή έχει να κάνει με την έκταση και τη σημασία του προστατευόμενου δασικού οικοσυστήματος. Εδώ θα εξετάζεται αν η έκταση της περιοχής επιρροής της πράξης... Το μέγεθος της έκτασης ουσιαστικά. Αν η έκταση λοιπόν, είναι μεγαλύτερη ή ίση από 500 εκτάρια, η βαθμολογία θα είναι 100. Για έκταση μικρότερη από 500 εκτάρια, η βαθμολογία θα είναι 50.

- Τέλος, η αρχή αξιολόγησης έχει να κάνει με τη συμβολή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στην ανθεκτικότητα, όπου εδώ θα εξετάζεται ο βαθμός συνέργειας με άλλους κινδύνους. Αν, λοιπόν, ο κίνδυνος που είναι ο βασικός κίνδυνος για την πρόταση που θα υποβληθεί, έχει συνέργεια και με άλλους κινδύνους, η πρόταση θα παίρνει 100. Αν είναι χωρίς συνέργεια, θα δίνεται μια βαθμολογία 50.

Εδώ η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία μιας πρότασης είναι 50 μόρια. Αυτή ήταν η παρέμβαση για την πρόληψη στα δάση.

Πάμε τώρα στη Δράση που αφορά επενδύσεις πρόληψης ζημιών φυτικού κεφαλαίου.

- Η πρώτη αρχή έχει να κάνει με τη συχνότητα των φυσικών φαινομένων, δυσμενών καιρικών συνθηκών και καταστροφικών συμβάντων, με προτεραιότητα στις περιοχές όπου παρατηρείται συστημικός κίνδυνος. (2:01:23) Για τον προσδιορισμό λοιπόν του συγκεκριμένου κριτηρίου, λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής επικινδυνότητας, ο οποίος προκύπτει από τον λόγο του μέσου όρου των αποζημιώσεων της τελευταίας πενταετίας που αφορούν στο συγκεκριμένο αίτιο (χαλάζι, βροχή ή παγετός) στη συγκεκριμένη καλλιέργεια, στη συγκεκριμένη περιφερειακή ενότητα αναφοράς, προς τον μέσο όρο της ασφαλιζόμενης αξίας της τελευταίας πενταετίας της αναφερόμενης καλλιέργειας στη συγκεκριμένη Περιφερειακή Ενότητα. Τώρα, αν υπάρχει περίπτωση που έχουμε πολλές καλλιέργειες, η κατηγοριοποίηση θα γίνεται βάσει των καλλιεργειών που έχουν τα περισσότερα στρέμματα. Αν λοιπόν εδώ πέρα έχουμε υψηλό κίνδυνο, η βαθμολογία θα παίρνει 100 μόρια. Σε έναν μεσαίο κίνδυνο έχουμε 70 μόρια και σε έναν χαμηλό κίνδυνο 40.

- Η επόμενη αρχή αξιολόγησης έχει να κάνει με την αξία του παραγόμενου προϊόντος, με προτεραιότητα στις μεγαλύτερες αξίες παραγωγής. Οι καλλιέργειες λοιπόν, με τη μεγαλύτερη ασφαλιζόμενη αξία έχουν και τον μεγαλύτερο συντελεστή βαρύτητας. Στην περίπτωση πάλι, που έχουμε πολλές καλλιέργειες, θα υπολογίζεται ο σταθμισμένος, με βάση την έκταση,

μέσος όρος της ασφαλιζόμενης αξίας. Εδώ λοιπόν, αν η ασφαλιζόμενη αξία είναι 1.501 ευρώ ανά στρέμμα και άνω, θα δίνονται 100 μόρια. Μεταξύ 1.001 ευρώ και 1.500 ευρώ το στρέμμα, η βαθμολογία είναι 80. Μεταξύ 501 και 1.000 ευρώ το στρέμμα, 60. Και για 500 ευρώ το στρέμμα και κάτω είναι 40 μόρια.

- Η 3η αρχή έχει να κάνει με την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη, όπως αυτός φυσικά καθορίζεται στην εθνική μας νομοθεσία. Εδώ λοιπόν, όταν η πρόταση αξιολογείται και το εισόδημα του εν δυνάμει δικαιούχου είναι από τη βασική του δραστηριότητα, δηλαδή είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης, τότε θα παίρνει –η απάντηση είναι ναι– 100 μόρια. (2:03:21) Σε διαφορετική περίπτωση δεν θα παίρνει κάποια μόρια.

- Η 4η αρχή έχει να κάνει με τη συλλογικότητα των επενδύσεων πρόληψης σε μια περιοχή. Εδώ θα αξιολογείται αν η πρόληψη είναι ατομική ή συλλογική. Για τις περιπτώσεις λοιπόν, που έχουμε συλλογική επένδυση πρόληψης, θα έχουμε μια βαθμολογία 100, διαφορετικά η πρόταση δεν θα παίρνει κάποια μόρια.

- Η 5η αρχή έχει να κάνει με τα οικονομικά κριτήρια, με προτεραιότητα τους δικαιούχους με χαμηλότερο εισόδημα. Εδώ αξιολογείται και βαθμολογείται το οικονομικό μέγεθος της εκμετάλλευσης με όρους τυπικής απόδοσης. Οπότε αξιολογείται: αν έχουμε έως 12.000€ τυπική απόδοση γεωργικής εκμετάλλευσης, η βαθμολογία είναι 100. Για 12.001 ευρώ μέχρι 25.000 ευρώ, θα είναι 70. Και για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έχουν τυπική απόδοση άνω των 25.000 ευρώ, εδώ δεν θα δίνεται κάποια βαθμολογία.

- Τέλος, θα δίνεται κάποια έξτρα βαθμολογία όταν η αίτηση στήριξης αφορά αγρότες ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Εδώ πέρα, σε αυτή την περίπτωση, θα δίνονται 100 μόρια στην αίτηση στήριξης. Όταν οι καλλιέργειες στις οποίες αναφέρεται η αίτηση στήριξης αφορούν ΠΟΠ, ή προϊόν πιστοποιημένης βιολογικής παραγωγής, τότε θα έχουμε πάλι, θα δίνονται 100 μόρια. Και τέλος, σε δικαιούχους που αφορούν νέους γεωργούς του 6.1 από το ΠΑΑ 2014-2022 ή νέους γεωργούς της παρέμβασης Π375.1 του ΣΣ ΚΑΠ, θα δίνονται πάλι 100 μόρια.

Και στις δύο παρεμβάσεις το κάθε κριτήριο έχει μια συγκεκριμένη βαρύτητα, προκειμένου να υπολογίζονται οι βαθμοί στο σύνολο τους. Και εδώ, η μέγιστη βαθμολογία είναι 100. Ωστόσο, η ελάχιστη βαθμολογία υπολογίζεται στους 35 βαθμούς, ενώ υπάρχει μια διαφοροποίηση σε κάποια κριτήρια σε σχέση με το αν είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Γι' αυτά τα κριτήρια ζητάμε την έγκρισή σας, ωστόσο μπορεί να υποβάλει κάποιος, και αν έχει κάποια παρατήρηση… Και θέλουμε και την εξουσιοδότηση των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, προκειμένου εμείς να επεξεργαστούμε τυχόν παρατηρήσεις ή κάποια σχόλια που θα έρθουν επιπλέον, μέχρι να

οριστικοποιήσουμε και την απόφαση για τα συμπεράσματα της Επιτροπής Παρακολούθησης. Ευχαριστώ πολύ.

Προέδρος κ. Α. Ζέρβα: Ευχαριστούμε πολύ. Και πριν περάσουμε στις παρεμβάσεις των μελών, να συμπληρώσω κάτι σε αυτά που είπαμε. Ότι αυτή τη στιγμή συζητάμε και δουλεύουμε την τροποποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου, που θα την κάναμε ούτως ή άλλως, γιατί πρέπει να ενσωματώσουμε τις τροποποιήσεις μετά την έγκριση του Omnibus 3, αλλά ταυτόχρονα μετά και τις ανακοινώσεις για τη μη συνέχιση της βιολογικής κτηνοτροφίας και της βιολογικής μελισσοκομίας, οπότε σίγουρα θα πρέπει να ανακατευθύνουμε τους πόρους μας.

Λαμβάνουμε υπόψη και τους κανονιστικούς περιορισμούς που έχουμε για το περιβάλλον και την ανθεκτικότητα. Θα συζητήσουμε το επόμενο διάστημα με την DG Agri τις προτάσεις μας για το πού θα ανακατευθυνθούν τα χρήματα, και από εκεί και πέρα πώς θα εκμεταλλευτούμε και την τροποποίηση του κανονισμού για να προσθέσουμε μια νέα παρέμβαση για δύο έτη.

Και τώρα να δώσουμε τον λόγο στα μέλη. Σηκώνετε τα ταμπελάκια, και λέτε το όνομα σας και ποιον φορέα εκπροσωπείτε. Ο κύριος Ντογκούλης το λέω εγώ το όνομα και ποιον εκπροσωπεί.

Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ κ. Δ. ΝΤΟΓΚΟΥΛΗΣ: Ο Δημήτρης Ντογκούλης από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, και μαζί μου είναι και ο Γρηγόρης Τιμοσίδης που είναι αναπληρωματικό μέλος, συνήθως συμμετέχουμε δύο από την Επιτροπή. Άριστη φιλοξενία, για άλλη μία φορά, ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Δυστυχώς, αναφέρατε κι εσείς, κυρία Γενική, ότι είναι ίσως από τις πιο δυσμενείς συνθήκες τις οποίες βιώνουμε, τόσο σαν κλάδος γεωτεχνικών, όσο και ολόκληρος ο αγροτικός χώρος. Και θα ήθελα να τονίσω πάνω σε αυτά που ακούστηκαν κάποια συγκεκριμένα πράγματα, τα οποία νομίζω ότι έχουν επιβαρύνει ακόμα περισσότερο την κατάσταση. Εμείς βρισκόμαστε μπροστά σε μια σκληρή πραγματικότητα αποχρηματοδότησης, γιατί όταν λείπουν 930 εκατομμύρια ευρώ από την αγορά, σημαίνει ότι η αγορά αυτή τη στιγμή στενάζει.

Δεν θέλω να είμαι άδικος, ποτέ δεν ήμουν άδικος. Θέλω να επισημάνω και θα το πω με περίσσεια χαρά, ότι όντως είστε μια Γραμματεία, η οποία έχετε σηκώσει τα μανίκια και το έχετε δείξει από την πρώτη στιγμή, όπως και η Υπηρεσία και η Διαχειριστική, με τους οποίους πραγματικά έχουμε μια άριστη συνεργασία τα τελευταία χρόνια και γίνεται ό,τι καλύτερο μπορεί να γίνει. Αλλά και στη δική σας εισήγηση αναφέρθηκε η έγκαιρη πληρωμή, η οποία προφανώς δεν αφορά την ίδια τη Διαχειριστική. Αφορά και τις δύο μεταβάσεις τις οποίες αναφέρατε και εσείς όπως και η DG Agri, οι οποίες μπορεί να είναι μεν δύσκολες, αλλά δεν υπάρχει άλλη πλάτη για να μπει, για να μπορέσει να τη σηκώσει ο αγροτικός τομέας. (2:09:13)

Την προηγούμενη εβδομάδα, σε μια ευρεία σύσκεψη των γεωτεχνικών που έγινε μετά από δεκαετίες σχεδόν, συμμετείχαν όλοι οι κλάδοι, ειδικά του ιδιωτικού τομέα, κάποιες μεμονωμένες φωνές των υπηρεσιών, οι οποίοι και αυτοί δίνουν

τον αγώνα τους και όντως αξίζουν συγχαρητήρια σε πολλούς εξ αυτών, με υποστελεχωμένες υπηρεσίες και με όλα αυτά τα προβλήματα που βιώνουν τα τελευταία χρόνια, εν μέσω ελέγχων, εν μέσω χιλίων δύο προβλημάτων, που αναφέρθηκαν συγκεκριμένα προβλήματα.

Δηλαδή αυτό το κόλλημα των ανειλημμένων υποχρεώσεων, που στερεί 135 με 250 εκατομμύρια από την αγορά, πάει πίσω και όλα τα υπόλοιπα. Η προβληματική αξιολόγηση των Νέων Αγροτών, που αυτή τη στιγμή κάνουμε τον κύκλο με ρεκόρ, όσον αφορά την αναμονή των υποψηφίων στην αξιολόγηση. Είναι η χειρότερη αξιολόγηση που έχει γίνει ever, πάει πίσω όλο τον προγραμματισμό και του Στρατηγικού Σχεδίου αλλά και της υπάρχουσας ΚΑΠ.

Οι προβληματικές πληρωμές, γιατί αναφερθήκαμε πριν, και εγώ πάντα είμαι απαισιόδοξος, και θα το τονίσω ξανά για άλλη μια φορά, ότι μπορεί να μιλάμε αυτή τη στιγμή ότι ναι, περιμένουμε να πληρωθούν 930 εκατομμύρια, αλλά οι πρώτες πληρωμές του Οκτωβρίου και του Δεκεμβρίου δεν έδειξαν αυτά τα ποσοστά. Και δεν τα έδωσαν αυτά τα ποσοστά, γιατί τα εργαλεία με τα οποία γίνονται οι έλεγχοι ή ο τρόπος με τον οποίο εργαλειοποιούνται κάποιες αποφάσεις της Επιτροπής, οι οποίες όμως δεν είναι πραγματικά έτσι, αλλά βολεύει να τις δουλέψουμε έτσι, έχουν αφαιρέσει χρήματα από την αγορά.

Δηλαδή, είδαμε ξεκάθαρα ότι στον 1ο Πυλώνα, ο οποίος θεωρητικά έχει κλείσει, ελάχιστες είναι οι εκκρεμότητες οι οποίες λείπουν. Στη βασική ενίσχυση είδαμε 135 εκατομμύρια σε υπόλοιπες πληρωμές, τα οποία θεωρητικά έχουν χαθεί για κάποιους συγκεκριμένους λόγους. Για παράδειγμα, έγινε μια τεράστια διασταύρωση με 200.000 ΑΦΜ αγροτών με το Ελληνικό Κτηματολόγιο. (2:11:13) Λύθηκε με πολιτική παρέμβαση προ 15 ημερών. Φωνάζανε όλες οι υπηρεσίες, όλος ο ιδιωτικός τομέας και όλοι οι αγρότες, γιατί δεν μπορεί να λυθεί;

Γιατί η διασταύρωση η οποία έγινε με το πρώτο layer του Κτηματολογίου ήταν σχεδόν –να τη χαρακτηρίσω– σκουπίδι, μιας και το πρώτο layer έχει επάνω του αυτή τη στιγμή με την Κτηματολόγιο Α.Ε., που συζητήσαμε, έχει επάνω του 390.000 ενστάσεις, οι οποίες δεν έχουν περάσει στο layer στο οποίο έγινε η διασταύρωση. Και αυτή τη στιγμή κολλήσαμε έναν παραγωγό, του κολλήσαμε το πρόγραμμα, του κολλήσαμε το αγροπεριβαλλοντικό, για μια διασταύρωση η οποία δεν είναι απαιτητή.

Αυτό το οποίο θέλω να τονίσω, και συνηγορώ σε αυτό το οποίο είπατε, απλά ίσως το λέτε με πιο κομψό τρόπο, εμείς θα το πούμε με τη γλώσσα της αγοράς, είναι ότι θα πρέπει να μπει μια άνω τελεία. Και θα πρέπει να μπει από όλους μας. Και αυτό το πράγμα δεν είναι… δεν υπάρχει άνθρωπος που δεν θα θέλει τον έλεγχο. Εγώ το τονίζω συνεχώς, ότι η δουλειά μας θα πρέπει να ελέγχεται, η δουλειά όλων μας, και στις επιτροπές θα πρέπει να ελέγχεται, για να βγει πιο ασφαλές αποτέλεσμα για όλους. Και ίσως να γίνει και πιο εύκολη. Αλλά θα πρέπει να γίνεται με τον σωστό τρόπο και να ακούν αυτά τα αυτιά που πρέπει να ακούσουν πώς να λύνονται τα προβλήματα.

Είναι δυνατόν να εφαρμόζεται το monitoring αυτή τη στιγμή πανελλαδικά στα όσπρια, και το 65% να είναι κομμένο; Πώς είναι δυνατόν το στατιστικό αυτό να σταθεί σε συνθήκες αληθείς; Δεν γίνεται. Είναι λανθασμένο το monitoring. Είναι ξεκάθαρο. Όταν όλες οι καλλιέργειες έχουν 3, 5, 8% συνθήκες λάθους, δεν γίνεται μία καλλιέργεια να έχει 65%. Σημαίνει ότι ο δορυφόρος δεν δούλεψε σωστά. Και όμως, αυτή τη στιγμή αυτός είναι κολλημένος, δεν έχει πληρωθεί βασική, δεν θα πληρωθεί συνδεδεμένη, έχει κολλημένα προγράμματα, θα του βγει μία αξιολόγηση –που κάνουμε τον σταυρό μας πώς μπορεί να συνδεθεί ο 1ος Πυλώνας με τον 2ο, και είναι θέμα αυτής της επιτροπής να συζητηθεί αυτό– (2:13:19) θα του βγει μία αξιολόγηση στον Νέο Αγρότη ότι έφαγες μηδενισμό έκτασης, γιατί το monitoring βρήκε ότι η καλλιέργειά σου δεν είναι όσπρια, και θα χάσει το πρόγραμμα των Νέων Αγροτών.

Δηλαδή, όλο αυτό είναι μια κατάσταση που θα πρέπει να τελειώσει. Και δυσχεραίνει όλο τον αγροτικό τομέα, όλο τον γεωτεχνικό χώρο και όλες τις υπηρεσίες. Θα επισημάνω ξανά κάτι. Στην Επιτροπή του Νοεμβρίου δόθηκε μία σαφής οδηγία από τον κύριο Καλίνη, που σέβομαι τη δουλειά του όλα αυτά τα χρόνια, σε δύο σημεία. Ένα, στο ότι δεν πρέπει να φεύγουν πόροι και να πάνε χαμένοι, να μπορούμε να τους αναπροσαρμόζουμε, να τους αναδιανέμουμε, με όλες τις διαδικασίες που προβλέπει το κανονιστικό πλαίσιο, και το δεύτερο, να ανοίξει η Δήλωση Καλλιέργειας νωρίς.

Αυτή τη στιγμή η Δήλωση Καλλιέργειας έχει πρόβλεψη για 15 Ιουνίου. Τα σενάρια που δεν υπάρχει περίπτωση να αμφισβητηθούν, δυστυχώς, είναι ότι δεν πρόκειται να ανοίξει 15 Ιουνίου, θα ανοίξει πιο πίσω ή θα είναι λειτουργική πιο πίσω. Καταλαβαίνετε ότι δεν μιλάμε για ένα σύστημα interface, «περνάω δεδομένα». Είναι ένα σύστημα διαλειτουργικότητας, το οποίο είναι εξαιρετικά βαρύ γιατί συνδέεται με όλους τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς. Είναι αδύνατο να μπορέσει να στηθεί μέσα σε δύο και τρεις μήνες, από την καλύτερη εταιρεία στον κόσμο. Η Microsoft, η Meta να το έστηνε, δεν θα μπορούσε να το στήσει. Δεν είναι κακό ότι θέλει τον χρόνο του. Και ο ίδιος ο Διοικητής το ανέφερε. Λέει, εμείς θέλουμε δύο με τρία χρόνια να γίνει πλήρως διαλειτουργικό, έτσι όπως το επιθυμούμε εμείς.

Αλλά αυτά τα δύο-τρία χρόνια, μπορούμε να πάμε πίσω όλες τις διαδικασίες της διαχείρισης και του ΠΑΑ και της ΚΑΠ και του ΣΣ ΚΑΠ; Δεν γίνεται. Εγώ θα σας αφήσω ένα υπόμνημα αρκετά αναλυτικό και πολυσέλιδο, το οποίο είναι η κεντρική απόφαση όλων των γεωτεχνικών –ξαναείπα, κυρίως του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος φαντάζομαι ότι εκφράζεται στο 90% και από τον δημόσιο τομέα– (2:15:20) να κατατεθεί στα πρακτικά της Επιτροπής. Είναι όλα αυτά τα οποία βλέπουμε εμείς ως προβλήματα.

Δεν ερχόμαστε να κάνουμε κριτική, ερχόμαστε να λύσουμε τα θέματα, γιατί εμείς τα έχουμε στα γραφεία μας, τα έχουμε στις επιχειρήσεις μας, τα έχουμε στα καταστήματα γεωργικών εφοδίων. Όταν μια εταιρεία από τους κολοσσούς, ας πούμε, των γεωργικών εφοδίων, λέει ότι στον Νομό Λάρισας –εγώ από εκεί κατάγομαι, αυτό το στατιστικό ξέρω– είναι 60 εκατομμύρια οι επιταγές των

γεωργικών εφοδίων, οι επιταγές που είναι κολλημένες, καταλαβαίνετε ότι αυτή τη στιγμή η αγορά έχει ένα έντονο πρόβλημα.

Ίσως το μοναδικό πράγμα το οποίο θα έπρεπε να δούμε είναι, αυτά τα περιβόητα χρηματοδοτικά, να μπορέσουμε να τα βγάλουμε λίγο πιο γρήγορα για να μπορέσουμε να ενισχύσουμε αυτό το κομμάτι. Δηλαδή είναι μία πρόταση που άμα σήμερα τρέχαμε τα χρηματοδοτικά, όπως και περιμένουμε ότι θα έχουν εξαιρετική ζήτηση, μεγάλη ζήτηση, ίσως να διευκολύναμε κάποιες τέτοιες λογικές. Αυτά από εμάς, και είμαστε πάντα στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε συζήτηση.

Ξαναείπα, ποτέ δεν θέλω να είμαι επικριτικός, αλλά πρέπει να επισημαίνουμε, γιατί μετά θα ακουστεί το «ναι, αλλά δεν μας το είπε κανείς». Εμείς ήρθαμε εδώ για να το λέμε. Και ξαναλέω, πάντα θέλω να το πω, έχω συνεργαστεί με πολλούς Γραμματείς, έχετε την αξίωση, να το πω με όρους λαϊκούς, της «δουλευταρούς», οπότε είναι προς τιμήν σας, κυρία Ζέρβα, αυτό, και ευχαριστώ πολύ.

Προέδρος κ. Α. Ζέρβα: Ευχαριστούμε για τα καλά λόγια και προσωπικά και για τη Διαχειριστική. Τώρα, θέσατε αρκετά θέματα, τα περισσότερα είναι αρμοδιότητας του Οργανισμού Πληρωμών. Οπότε, δεν ξέρω αν μπορούμε να συνδεθούμε τώρα.

Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ κ. Δ. ΝΤΟΓΚΟΥΛΗΣ: Μα γι' αυτό έθεσα τα θέματα εδώ στη συνεδρίαση.

Προέδρος κ. Α. ΖΕΡΒΑ: Δεν ξέρω αν είναι συνδεδεμένος –λόγω των πληρωμών που πρέπει να γίνουν μέχρι το τέλος της εβδομάδας, δεν μπόρεσαν να έρθουν δια ζώσης και ξέρω ότι έχουν συνδεθεί διαδικτυακά οι εκπρόσωποι του Οργανισμού Πληρωμών–. Εάν κάποια στιγμή θέλει κάποιος να πάρει τον λόγο, να απαντήσει σε κάποια από αυτά τα οποία θέσατε, πολύ ευχαρίστως να του δώσουμε τον λόγο.

Δύο-τρία πράγματα από αυτά που είπατε: Νέοι Αγρότες. Όντως, έχουμε αυτή την καθυστέρηση που έχει προκύψει από την ανάγκη να πάμε από την αιτούμενη έκταση στην προσδιορισθείσα. Γίνεται μία προσπάθεια να καταλήξουμε στον τρόπο, δηλαδή την κάνει ο Οργανισμός Πληρωμών σε συνεργασία με εμάς, εδώ και πολλούς μήνες. Αυτή η προσδιορισθείσα θα χρησιμοποιηθεί σε όλες τις παρεμβάσεις, δηλαδή και στα σχέδια βελτίωσης και στα θερμοκήπια. Άρα, είναι μια δουλειά που γίνεται άπαξ και θα τη χρησιμοποιούμε και στο επόμενο διάστημα. Αντιλαμβάνομαι ότι είναι στο τελικό στάδιο.

Θέλω να σας πω ότι στις συναντήσεις, τις εβδομαδιαίες που κάνουμε με την ΑΑΔΕ, είναι το δεύτερο θέμα πάντα, οι Νέοι Αγρότες. Ξεκινάμε από τις πληρωμές, μετά πάμε στους Νέους Αγρότες. Άρα είναι πάρα πολύ ψηλά στην ατζέντα. Πιέζουμε πάρα πολύ. Ελπίζουμε πολύ σύντομα να έχουμε ενημέρωση για την πληρωμή της πρώτης δόσης της πρόσκλησης της τελευταίας. Και για τη δεύτερη δόση της προηγούμενης πρόσκλησης. Έχει ολοκληρωθεί το πληροφοριακό σύστημα. Περιμένουμε τις αποφάσεις εκχώρησης του Οργανισμού Πληρωμών, που από ό,τι

ξέρω έχουν ολοκληρωθεί, για να μπορέσουν να ξεκινήσουν οι αιτήσεις και για τη δεύτερη δόση. Αυτό είναι κομμάτι των Νέων Αγροτών που αφορά εμάς.

Είπατε λίγο για το monitoring, το Κτηματολόγιο, αυτά που είναι θέματα της ΑΑΔΕ. (2:19:06) Η αλήθεια είναι ότι αυτή τη στιγμή προσπαθούν να λυθούν και παθογένειες δεκαετιών. Δεν ήταν οι παθογένειες του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά το πρόβλημα ότι στην ακίνητη περιουσία έχουμε την κατάσταση που έχουμε, δεν είχαμε Κτηματολόγιο. Δηλαδή, τώρα αυτά όλα μαζί προσπαθούν να τα λύσουν. Δεν είναι εύκολο. Λαμβάνονται αποφάσεις, περνιούνται νομοθετικές ρυθμίσεις για να λύσουμε θέματα στην πορεία. Ελπίζω να μην βρεθούν παραγωγοί οι οποίοι δικαιούνταν να πληρωθούν και δεν μπόρεσαν να πάρουν τις αποζημιώσεις τους, αυτό είναι το ζητούμενο.

Από εμάς, είπαμε, κάνουμε κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε τα χρήματα του Πυλώνα 1, μέχρι το τέλος Ιουνίου, να πάνε όλα στους παραγωγούς με τις κατάλληλες ανακατανομές μεταξύ των παρεμβάσεων. Και η βασική ανακατανομή είναι προς τα οικολογικά που έχουμε την υπερβάλλουσα ζήτηση.

Το τελευταίο, για τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Το ξέρετε πολύ καλά, τρέξανε πρώτη φορά τόσο νωρίς. Τρέχουμε την τροποποίηση της σύμβασης, η οποία θα ολοκληρωθεί, θα εγκριθεί αρχές Ιουνίου και μετά θα μπορεί η Τράπεζα να κάνει την πρόσκληση προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που ξέρω ήδη ότι έχει κάνει τις συζητήσεις. Άρα είναι έτοιμες οι τράπεζες για να υποβάλουν τις προτάσεις τους προς την Αναπτυξιακή Τράπεζα. Νομίζω τον Σεπτέμβριο, το αργότερο, θα μπορούν να είναι σε χρήση και θα είναι και παράλληλα με τις παρεμβάσεις μας, δηλαδή σχέδια βελτίωσης, θερμοκήπια κ.λπ.

Ο κύριος Τιμοσίδης ζήτησε το λόγο. Παρακαλώ κύριε Τιμοσίδη έχετε το λόγο.

Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ κ. Γ. ΤΙΜΟΣΙΔΗΣ: Όσον αφορά τους Νέους Αγρότες του 2021, των οποίων εκκρεμεί η δεύτερη δόση, επειδή πολλοί από αυτούς κλείνουν τετραετία –οι αποφάσεις οι οποίες έχουν εκδοθεί κλείνουν τετραετία το αμέσως επόμενο διάστημα–, και επειδή αυτό μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα, πιθανόν να απαιτηθεί μία τροποποίηση της υπουργικής απόφασης και παράταση κατά έναν χρόνο των υποχρεώσεων.

Προϊστάμενος Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ κ. Δ. ΠΑΠΑΣ: Ήδη έχει προωθηθεί για τροποποίηση η υπουργική απόφαση. Θα δοθούν κάποιοι μήνες παράτασης σε αυτό το χρονικό διάστημα. Θα ενημερωθείτε εγκαίρως γι' αυτό.

Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ κ. Γ. ΤΙΜΟΣΙΔΗΣ: Το μόνο που θέλω να τονίσω είναι ότι θα πρέπει η παράταση να συμπεριλαμβάνει και το ΟΣΔΕ του 2026, να μπορεί δηλαδή να έχει ολοκληρωθεί και το ΟΣΔΕ του 2026, για να λυθούν τυχόν ζητήματα που έθεσε και ο Δημήτρης, που αφορούν το monitoring, που αφορούν τις εκτάσεις που κόβονται με βάση την προσδιορισθείσα.

Προϊστάμενος Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ κ Δ. ΠΑΠΑΣ : Ναι, θα εξεταστεί το θέμα.

Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ κ. Γ. ΤΙΜΟΣΙΔΗΣ: Και υπάρχει και μία ακόμη πρόταση η οποία τέθηκε πάλι από το ΓΕΩΤΕΕ, στις τεχνικές συναντήσεις που κάναμε στην Αθήνα, ότι όλη αυτή η ανακατωσούρα –να το πω έτσι– ή εν πάση περιπτώσει η αρρυθμία που έχει προκύψει με την προσδιορισθείσα ή με την αιτηθείσα αίτηση στο ΟΣΔΕ, υπάρχει μία πρόταση για πάλι τροποποίηση των υπουργικών αποφάσεων και δημιουργία ενός έτους σύστασης προς τους αγρότες, όταν έχουμε ζητήματα που έχουν προκύψει αυτής της διαφοράς, την οποία τόνισε και ο Δημήτρης, είτε με το monitoring είτε με άλλα, ώστε να μην απεντάσσεται αυτομάτως, αλλά να του γίνεται μία σύσταση για να επανέλθει.

Προέδρος κα Α. Ζέρβα: Φαντάζομαι ότι έχετε στείλει τις προτάσεις γι' αυτό.

Εκπρόσωπος ΓΕΩΤΕΕ κ. Γ. ΤΙΜΟΣΙΔΗΣ: Το έχουμε θέσει και στην τεχνική σύσκεψη. Στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη.

Προέδρος κα Α. Ζέρβα: Θα το μελετήσουμε και θα επανέλθουμε, να δούμε πρώτα αν κανονιστικά επιτρέπεται.

Λοιπόν, ποιος θέλει τον λόγο τώρα; Ο κύριος Αποστολόπουλος, Αντιπεριφερειάρχης Στερεάς.

Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Σύντομα, λακωνικά. Καλησπέρα σε εσάς και σε όλους τους παρευρισκόμενους, ως πλέον οικοδεσπότης της Περιφέρειας. Έχω σταχυολογήσει κάποια θέματα, τα οποία αφορούν κυρίως την Περιφέρειά μας, ως Αντιπεριφερειάρχης θα μιλήσω και όχι ως αγρότης. Αναφερθήκατε βέβαια –και ίσως απαντήθηκε– στην εγκατάσταση νέων γεωργών Π375.1. Υπάρχει μια σημαντική καθυστέρηση. Αναφερθήκατε, δεν θα το αναπτύξω. Από το 2014-2022 έως το 2023-2027, το 4.1.1, 4.1.3, 4.1.5 και το 4.1.2, υπάρχουν κάποια υπόλοιπα προς την Περιφέρειά μας. Δεν θα το αναπτύξω και αυτό, νομίζω αντιλαμβάνεστε. Για το υπομέτρο 6.1, νομίζω αναφέρθηκε αυτό προηγουμένως, ότι και σε αυτό έχουμε μια καθυστέρηση πληρωμών. Για το monitoring αναφέρθηκε πάρα πολύ αναλυτικά, δεν θέλω να το αναπτύξω. Όμως θέλω να πω ότι δημιουργεί προβλήματα και σε εκτάσεις όπου γίνονται έργα, είτε αναδασμοί είτε εγγειοβελτιωτικά, και αυτό θέλω να το δείτε, σας παρακαλώ πολύ. Και φυσικά, οι εκπτώσεις που υπάρχουν από το monitoring εγκυμονούν κινδύνους, ώστε μια Περιφέρεια μετά να φαίνεται ότι δεν έχει απορρόφηση κονδυλίων. Νομίζω ότι γίνομαι αντιληπτός σε αυτό που λέω, δεν θέλω να το αναπτύξω περισσότερο. Γιατί όταν έχουμε απεντάξεις, μετά φαίνεται ότι δεν έχουμε απορρόφηση κονδυλίων. Και για την απόφασή σας να μην ενταχθούν στη βιολογική οι μελισσοκόμοι και οι κτηνοτρόφοι, νομίζω ότι θα πρέπει να βρείτε και έναν άλλο τρόπο στήριξης περισσότερο για αυτούς τους κλάδους. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προέδρος κ.Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πολύ. Ποιος άλλος; Ναι κύριε Παυλονάσιο έχετε το λόγο.

Ν. ΠΑΥΛΟΝΑΣΙΟΣ: Καλησπέρα κι από εμάς. Παυλονάσιος Νίκος, από την Πανελλήνια Ένωση Νέων Αγροτών. Είναι το καίριο θέμα οι Νέοι Αγρότες αυτή τη

στιγμή. Το έχουμε πει πάρα πολύ σήμερα εδώ. Δυστυχώς, οι νέοι αγρότες του τελευταίου προγράμματος είναι όμηροι αυτού του προγράμματος αυτή τη στιγμή. Είναι απαράδεκτο να μην υπάρχουν ακόμη εγκρίσεις από την τελευταία πρόσκληση εδώ και ενάμιση χρόνο σχεδόν. Οι περιφέρειες να έχουν τελειώσει τις αξιολογήσεις και να κολλάει στην ΑΑΔΕ. Δεν μπορούμε να έχουμε έτσι νέους αγρότες στην ύπαιθρο, όσο και να το θέλουμε. Δεν μπορεί να δουλέψει έτσι το πρόγραμμα των Νέων Αγροτών. Η νέα ΚΑΠ δίνει προτεραιότητα στους νέους αγρότες και πολύ καλά κάνει, αλλά δυστυχώς εμείς εδώ δεν το βλέπουμε αυτό σε καμία περίπτωση. Χρειάζεται μια μελέτη για την ανανέωση των γενεών, και θα το θέλαμε αυτό και να συμμετέχουμε κι εμείς οι ίδιοι. Χρειάζονται περισσότερα κίνητρα για τους νέους αγρότες. Την πρόταση τη δικιά μας τη γνωρίζετε εδώ και χρόνια, που φωνάζουμε ότι αυτή τη στιγμή οι νέοι στη χώρα μας δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν με αυτά τα κίνητρα που δίνονται. Έχουμε πει ότι το πρόγραμμα των Νέων Αγροτών θα πρέπει να φτάσει στα επίπεδα των ευρωπαϊκών χωρών, κάποιων ευρωπαϊκών χωρών, στο επίπεδο των 100.000 ευρώ το πριμ πρώτης εγκατάστασης. Θα μου πείτε, είναι μόνο τα χρήματα; Δεν είναι μόνο τα χρήματα. Συνάμα βέβαια να μπαίνει και σε ένα σχέδιο βελτίωσης, αν θέλει, θα το ορίσει ο ίδιος τα χρήματα κ.λπ., ούτως ώστε να μπορεί να μην έχει βαρίδια για να προχωρήσει στη νέα επαγγελματική δραστηριότητα που έχει χαράξει. Περισσότερα κίνητρα να δώσουμε σε νέους, οι οποίοι θέλουν να εγκατασταθούν σε παραμεθόριες περιοχές, σε νησιωτικές περιοχές, σε ορεινές περιοχές. Όλες αυτές οι περιοχές έχουν πρόβλημα τεράστιο δημογραφικό και το γνωρίζετε. Δεν μπορούμε να έχουμε νέους σε αυτές τις περιοχές αν δεν τους δώσουμε κι άλλα κίνητρα. Δεν έχουμε δρόμους, δεν έχουμε ιατρεία, δεν έχουμε σχολεία, δεν έχουμε δίκτυα. Πώς ένας νέος θα φύγει από την πόλη του ή δεν ξέρω από πού, και θα πει «εγώ θα πάω να μείνω σε ένα ορεινό χωριό ή ακόμα και σε ένα πεδινό»; Και εγώ από πεδινό χωριό είμαι και αυτή τη στιγμή το χωριό μου νεκρώνει. Ελάτε μια βόλτα στα χωριά μας. Δεν ξέρω πόσοι είστε από χωριά και πόσοι ζείτε σε χωριά. Ελάτε να δείτε την κατάσταση. Εσείς βλέπετε αριθμούς. Εμείς βλέπουμε την εικόνα αυτή τη στιγμή στα χωριά μας και τη ζούμε. Δεν υπάρχουν νέοι στα χωριά αυτή τη στιγμή. Αυτό πρέπει να αλλάξει οπωσδήποτε. Δεν υπάρχει πρόσβαση σε γη στους νέους, το φωνάζουμε χρόνια. Δυστυχώς, ένας νέος τώρα δεν μπορεί να βρει πρόσβαση σε γη. Χρήσεις γης. Το φωνάζουμε και αυτό πάρα πολλά χρόνια. Ας δοθεί μια λύση και σε αυτό. Νέοι αγρότες σε νησιωτικές περιοχές, έχουν μια πτηνοτροφική μονάδα, πάει χτίζεται μια βίλα, ένα ξενοδοχείο δίπλα του. Τι θα γίνει; Θα γίνουν κάποτε αυτές οι χρήσεις γης; Πρόσβαση σε πιστώσεις. Τίποτα. Εκπαίδευση, να έρθω στο μεγάλο ζήτημα, που ζητάμε τόσα χρόνια και πάλι. 0,7% η χώρα μας. Γιατί; Όταν σε άλλες χώρες ευρωπαϊκές είναι στο 60% όπως είναι η Ολλανδία και παραπάνω. Έχουμε τον ΕΛΓΟ «Δήμητρα», ο οποίος είναι ο κύριος φορέας εκπαίδευσης των νέων αγροτών. (2:28:17) Και ναι, κάνει πολύ καλά τη δουλειά. Έχει αξιόλογα στελέχη. Έχει καταρτισμένους ανθρώπους. Έχει τις γεωργικές σχολές, οι οποίες δεν φτάνουν όμως· πρέπει να κάνουμε και άλλες σχολές, και αυτές τις υπάρχουσες πρέπει να τις αναπτύξουμε κι άλλο. Δεν είναι δυνατόν αυτή τη στιγμή ένας νέος αγρότης να εκπαιδευτεί με 150 και 200 ώρες.

Εμείς ζητάμε διετή, τουλάχιστον, εκπαίδευση των νέων αγροτών. Τουλάχιστον μια διετή εκπαίδευση, για να μπορεί να έχει όλα τα εχέγγυα και να προχωρήσει στο επάγγελμά του. 800 αγροτικά σχολεία και 800 αγροτικές επιχειρήσεις λειτουργούν στη Γαλλία αυτή τη στιγμή και εκπαιδεύουν νέους αγρότες. Αυτό χρειαζόμαστε και εμείς για να μπορέσουμε να κάνουμε νέους οι οποίοι θα μπορέσουν να σταθούν στο περιβάλλον αυτό που ζούμε αυτή τη στιγμή και μελλοντικά. Έλλειψη ρευστότητας. Το είπαν και οι προηγούμενοι. Αυτή τη στιγμή στον αγροτικό χώρο χτυπάει κόκκινο η ρευστότητα. Και δεν φταίνε οι αγρότες, οι σωστοί αγρότες, για όλα αυτά τα πράγματα που γίνονται αυτή τη στιγμή, είτε στον ΟΠΕΚΕΠΕ είτε δεν ξέρω πού αλλού. Δεν μπορούν να βιοποριστούν αυτή τη στιγμή οι αγρότες. Δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στα κόστη παραγωγής. Χρωστάνε, όπως είπαν και οι προηγούμενοι, σε γεωπονικά γραφεία, παντού. Δεν μπορεί να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση. Η οικονομική ασφυξία έχει φτάσει στο απροχώρητο για τους αγρότες, και αυτό οφείλεται στις μη σωστές πληρωμές. Το monitoring, όπως προανάφερα πριν. Είναι δυνατόν να περνάει το ΚΕΠΠΥΕΛ και να βλέπει σποροπαραγωγή σιταριού και να λέει ότι περνάει, και να περνάει το monitoring και να λέει ότι κόβεται; Είναι δυνατόν αυτά τα πράγματα; Επισημάναμε εξ αρχής πως θα υπάρξει σοβαρός κίνδυνος να χαθεί η διακριτή ταυτότητα του οργανισμού του ΟΠΕΚΕΠΕ με τη σύμπτυξή του με την ΑΑΔΕ. (2:30:25) Δεν βλέπουμε να προχωράει σωστά αυτό το πάντρεμα, δυστυχώς. Δεν βλέπουμε. Αυτές οι καθυστερήσεις όλες είναι εις βάρος όλων. Όλα αυτά τα χρήματα θα πέσουν στην τοπική κοινωνία. Η διαφθορά διαβρώνει την εμπιστοσύνη, και το ξέρετε όλοι αυτό. Όσο περισσότερη διαφθορά έχουμε, τόσο λιγότερη ανάπτυξη υπάρχει. Το ΑΤΑΚ είναι άλλο μεγάλο πρόβλημα. Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν σχέδια βελτίωσης αυτή τη στιγμή και κολλάνε γιατί έχουν πρόβλημα με το ΑΤΑΚ. Έχουν πάρει δάνεια από τράπεζες και τρέχουν οι τόκοι. Πώς θα ανταπεξέλθουν αυτοί οι άνθρωποι; Πρέπει να δοθεί λύση και γι' αυτό. Και για το ΑΤΑΚ. Λέμε «ναι» στους ελέγχους, φυσικά. Και ήμασταν οι πρώτοι που το είπαν, ότι «ναι στους ελέγχους». Αλλά πρέπει να τελειώνει κάποια στιγμή αυτή η δουλειά. Δεν θα μακρηγορήσω άλλο. Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική είναι προ των πυλών. Πρέπει να συνδιαμορφώσουμε με όλους τους φορείς των αγροτών, των κτηνοτρόφων και όποιων άλλων εμπλεκόμενων φορέων τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική. Και πρέπει επιτέλους να καταλάβουμε σε αυτή τη χώρα ότι πρέπει να υπάρξει μια στρατηγική για τον αγροτικό χώρο. Δεν είναι δυνατόν από τότε που μπήκαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι τώρα να μην υπάρχει καθόλου αγροτική πολιτική. Ξέρετε ποια είναι η αγροτική πολιτική αυτή τη στιγμή στη χώρα μας; «Πώς θα μοιράσουμε τα 2 δισ.». Αυτή είναι η αγροτική πολιτική, δυστυχώς. Δεν είναι όμως έτσι. Ευχαριστώ πολύ.

Προέδρος κ. Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πολύ. Μόνο ένα σχόλιο, στο σχέδιο των κανονισμών το οποίο είναι υπό διαβούλευση, προβλέπεται η εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής για την ανανέωση των γενεών, την οποία ήδη έχουμε συζητήσει και θα την ξεκινήσουμε το επόμενο διάστημα, γιατί η ανανέωση των γενεών στην ύπαιθρο δεν εξαρτάται μόνο από τις επιδοτήσεις, το είπατε.

Χρειάζεται ένα πλέγμα μέτρων από πολλά συναρμόδια υπουργεία, και όχι μόνο χρήματα, για να θέλει κάποιος να παραμείνει στην ύπαιθρο και να δουλέψει εκεί.

Ποιος άλλος θέλει τον λόγο; Από το LEADER; Έχετε το λόγο.

Χ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ: Καλημέρα κυρία Γενική. Καλημέρα σε όλους και όλες. Μιχαλόπουλος από το Ελληνικό Δίκτυο Ομάδων Τοπικής Δράσης. Προφανώς θα αναφερθώ στην παρέμβαση 77.4.1, που αφορά το LEADER, όπου τα πράγματα δεν είναι καλά αυτή τη στιγμή. Σήμερα, για να είμαι ειλικρινής, είναι λίγο καλύτερα από ό,τι ήταν πριν 24 ώρες και κάποια πράγματα αφορούν και ενημέρωση των μελών της Επιτροπής. Το Υπουργείο Εσωτερικών ξεκίνησε μια διαδικασία του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Αυτό επηρέαζε πάρα πολύ τις ομάδες τοπικής δράσης και έθετε σε μεγάλο κίνδυνο ακόμη και την υλοποίηση του προγράμματος LEADER, το οποίο πρέπει να έχουμε κατά νου ότι αφορά το 5% του προγράμματος υποχρεωτικά. Άρα αν δεν υλοποιηθεί, δημιουργεί πρόβλημα γενικότερο. Χθες έγινε μια δήλωση από τον Υπουργό, κατόπιν διαφόρων παρεμβάσεων, που δείχνει να λύνει το θέμα. Θεωρούμε όμως ότι πρέπει να γίνει μια συγκροτημένη συζήτηση μεταξύ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Υπουργείου Εσωτερικών, γιατί ποτέ δεν έχει συζητηθεί το θέμα των ομάδων τοπικής δράσης και οι κανονισμοί, και οι ιδιαιτερότητες που αφορούν τις ομάδες τοπικής δράσης δεν είναι γνωστοί και αντιληπτοί επαρκώς από το Εσωτερικών. Αυτό ήταν το ενημερωτικό κομμάτι σε αυτό που ήθελα να παρέμβω. Όσον αφορά το πρόγραμμα αυτό καθαυτό, αυτή τη στιγμή περίπου οι μισές ομάδες τοπικής δράσης είναι υπό οικονομική κατάρρευση, και όσο περνάει ο χρόνος ο αριθμός τους αυξάνεται. Άρα ξαναγυρνάμε πάλι στο ίδιο πρόβλημα, αν θα υλοποιηθεί το πρόγραμμα LEADER ή όχι. Γιατί είναι σε οικονομική κατάρρευση; Είναι σε οικονομική κατάρρευση γιατί τους οφείλονται χρήματα από το προηγούμενο πρόγραμμα, εκκαθαρισμένες δαπάνες που δεν πληρώθηκαν από τον Οργανισμό Πληρωμών. Κυρία Γενική, γνωρίζουμε τις ενέργειες που έχετε κάνει. Είχαμε και μία συζήτηση, συνάντηση, πριν 20 ημέρες περίπου. Και εκκρεμεί ως προς αυτό το κομμάτι, να δούμε πότε θα γίνουν οι πληρωμές του προηγούμενου προγράμματος, γιατί από ό/τι θυμάμαι και στην τελευταία συνάντηση εκκρεμούσε μία ρύθμιση για το πώς θα πληρωθούν από εθνικούς πόρους. Παρότι ήταν εκκαθαρισμένες δαπάνες. Το δεύτερο που αφορά το Στρατηγικό Σχέδιο, και πραγματικά δεν μπορούμε να κατανοήσουμε σκεπτικό, όχι από την πλευρά σας, προς Θεού, αλλά από τον Οργανισμό Πληρωμών που το έχει θέσει. Ξεκίνησαν επίσημα και υποχρεωτικά οι δαπάνες του προγράμματος LEADER πριν 14 μήνες, τον Μάρτιο του 2025. Η Διαχειριστική Αρχή προχώρησε στο να δημιουργήσει συνθήκες απλουστευμένου κόστους, άρα από ό,τι ανέφεραν οι συνάδελφοι πριν δεν έχουμε προβλήματα ελέγχων γιατί το απλουστευμένο κόστος είναι μία πολύ απλή διαδικασία, και 14 μήνες μετά δεν υπάρχει σύστημα πληρωμών. Δεν είναι αυτό θέμα μετάβασης. Δεν ξέρω τι μπορεί να είναι, όμως το μείζον και αυτό που αφορά την Επιτροπή εδώ είναι ότι αυτή τη στιγμή οι ομάδες τοπικής δράσης καταρρέουν οικονομικά. Και το «καταρρέουν οικονομικά» σημαίνει ότι υπάρχουν απλήρωτοι άνθρωποι, σημαίνει ότι δεν μπορούν να καλυφθούν δαπάνες, ότι δημιουργούνται φορολογικές και

ασφαλιστικές υποχρεώσεις, ότι δημιουργούνται προβλήματα σε τραπεζικές συναλλαγές, και δημιουργούνται και ζητήματα ποινικών ευθυνών στα Διοικητικά Συμβούλια, γιατί όπως γνωρίζουμε, τα δώρα Πάσχα, αδείας κ.λπ. είναι ποινικό αδίκημα εφόσον δεν καταβληθούν. Επομένως, αυτή είναι η κατάσταση. Και η κατάσταση τείνει αυτή τη στιγμή –παρότι υπάρχουν εν εξελίξει προκηρύξεις, κάποιες έχουν ολοκληρωθεί, εννοώ δημόσιων επενδύσεων που είναι αυτή τη στιγμή, κάποιες ολοκληρώνονται τις επόμενες μέρες, κάποιες σε ένα-δυο μήνες– εν τούτοις το πρόγραμμα είναι σε κίνδυνο. Και ο κίνδυνος γίνεται πρόβλημα όλου του προγράμματος, γιατί όπως ανέφερα και στην αρχή, αποτελεί υποχρεωτικά το 5% του ΣΣ ΚΑΠ. Δεν ζητώ να μου απολογηθείτε για τον Οργανισμό Πληρωμών, προς Θεού. Θεωρώ όμως ότι στα συμπεράσματα πρέπει να υπάρχει κάτι γι' αυτό από την Επιτροπή Παρακολούθησης. Ο Οργανισμός Πληρωμών κανονικά θα έπρεπε να είναι εδώ και όχι διαδικτυακά, όποιες και αν είναι οι υποχρεώσεις του. Δεν το έμαθε σήμερα ο Οργανισμός Πληρωμών. Και το λέω με αγωνία αυτό που λέω, γιατί πραγματικά ο κίνδυνος είναι τεράστιος. Σας ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Τώρα, σχεδόν όλα όσα είπατε αφορούν τον Οργανισμό Πληρωμών. Δεν ξέρω αν είναι κάποιος συνδεδεμένος και θέλει να πάρει τον λόγο για να απαντήσει· αν υπάρχει κάποιος που θέλει να μιλήσει, φυσικά μπορούμε ανά πάσα στιγμή να του δώσουμε τον λόγο. Το μόνο που θα σχολιάσω είναι το νομοσχέδιο, την πρόταση του Υπουργείου Εσωτερικών. Είμαστε σε συνεργασία με το δίκτυο. Έγινε παρέμβαση και από το Υπουργείο μας προς το Υπουργείο Εσωτερικών, νομίζω τα μηνύματα από τη χθεσινή συνάντηση ήταν καλά. Για μας είναι κρίσιμο η συνέχιση της λειτουργίας των ομάδων τοπικής δράσης, με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, για να μην διακινδυνεύσουμε την ομαλή ενεργοποίηση του προγράμματος και την απορρόφηση των πόρων. Άρα, σε αυτό είμαστε σύμμαχοι και θα μιλάμε και το επόμενο διάστημα ανάλογα με τις εξελίξεις. Άλλος τον λόγο; Διαδικτυακά κάποιος; Να περάσουμε τώρα στα ειδικά θέματα και στην παρουσίαση της πιλοτικής εφαρμογής υποστήριξης και αξιολόγησης των αιτήσεων ΣΣ ΚΑΠ με ανάπτυξη αυτοματισμού, από την κυρία Κανακάκη από τη ΜΟΔ. Εδώ να πω ότι η ΜΟΔ μάς υποστηρίζει διαρκώς με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους, πέρα από το προσωπικό φυσικά, τα κτίρια και όλη την υποδομή διαχρονικά, αλλά και στην αξιολόγηση των παρεμβάσεών μας και στην αγροτική οδοποιία. Τώρα θα σας παρουσιάσει η κυρία Κανακάκη τι άλλο κάνουμε πιο προωθημένο, (2:40:25) και ελπίζουμε να προχωρήσει γρήγορα και η πρόσκληση για να έρθει και καινούργιο προσωπικό στην Υπηρεσία μας.

Α. ΚΑΝΑΚΑΚΗ: Σε αυτό τουλάχιστον είναι κάτι παλιό, δεν είναι πιλοτικό, είναι πεπατημένη, θα έλεγα. Καταρχήν, ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση. Ήταν και μεγάλη τιμή και πολύ ευχάριστη ευκαιρία για να μιλήσουμε για ένα πράγμα που αγαπάμε πολύ, που είναι οι νέες τεχνολογίες στη διαχείριση των κοινοτικών πόρων. Είναι δύσκολο βέβαια λίγο πριν το φαγητό και μετά από τόσα πολλά

νούμερα που κούρασαν. Θα προσπαθήσω να το κάνω όσο γίνεται πιο ελαφρύ, κατανοητό και, αν γίνεται, ευχάριστο. Τη ΜΟΔ τη ξέρετε, μια μονάδα σχετικά καινούργια τα τελευταία οκτώ χρόνια, είναι η Ομάδα Υποστήριξης Παρεμβάσεων Κρατικών Ενισχύσεων. Μία από τις ομάδες υποστήριξης της ΜΟΔ, που έχει σαν αποστολή να πηγαίνει και να βοηθάει στο πεδίο Διαχειριστικές Αρχές, Ενδιάμεσες Διαχειριστικές, Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης και δικαιούχους στα δύσκολα. Η δική μας εξειδικεύεται στις κρατικές ενισχύσεις, και αυτό περιλαμβάνει επιχειρηματικότητα, αλλά και όλα αυτά τα οποία παίρνουν αυτόν τον χαρακτήρα των κρατικών ενισχύσεων. Δεν είμαστε μεγάλη ομάδα, αλλά είναι η σύνθεση καλή, γιατί πιάνει μεγάλο φάσμα διαφορετικών τομέων πολιτικής, από τις επενδύσεις σε υποδομή, την επιχειρηματικότητα, επενδύσεις περιβαλλοντικές, και τώρα και για την αγροτική ανάπτυξη. Έχουμε δηλαδή γεωπόνο και μία συνάδελφο η οποία είναι δασοπόνος. Συνήθως, αυτό που κάνουμε είναι να πραγματοποιούμε εμπειρογνωμοσύνες, να δημιουργούμε εργαλεία, να προσφέρουμε εξειδικευμένες υπηρεσίες, διοικητικούς ελέγχους, επιτόπιους ελέγχους, αξιολογήσεις, ό,τι χρειάζεται για να ξεμπλοκάρει κάποιο bottleneck ή για να μπορέσει με λιγότερους πόρους η Υπηρεσία ή ο Φορέας να κάνει περισσότερη δουλειά. Περίπου αυτό ήταν το αίτημα που αποτέλεσε την αρχή της συνεργασίας μας με τις Ειδικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με ένα αίτημα που ζητούσε στην αρχή τη συμβολή μας στο κλείσιμο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, αλλά στη συνέχεια ενισχύθηκε και με μία επιστολή, αρκετά ενθαρρυντική, της Γενικής Γραμματέως Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών, κυρίας Αργυρώς Ζέρβα, η οποία μας ζήτησε να κάνουμε εντατικότερο αυτό που είχαμε δοκιμάσει στο πλαίσιο του μέτρου 2.1, δηλαδή να αξιοποιήσουμε νέα τεχνολογία για να μπορέσουμε να επιταχύνουμε. Και κυρίως, επιτρέψτε μου να το πω έτσι, να μην "καψούν εγκέφαλο" οι συνάδελφοι, γιατί έπρεπε να παρελάσουν μπροστά τους έγγραφα για να βεβαιωθούν ότι υπάρχουν όλα τα εχέγγυα για να γίνουν στη συνέχεια οι πληρωμές. Η δεύτερη αυτή επιστολή ήρθε και μεταξύ άλλων αφορούσε και μια μεγάλη πρόκληση: αυτό που γνωρίζετε ως μέτρο 16, που στη νέα προγραμματική περίοδο είναι το αντίστοιχο μέτρο Π377.3.1 –εμείς το λέμε 3.1 ή αλλιώς συμπράξεις καινοτομίας–. Ήταν ένα εγχείρημα που από τον σχεδιασμό του φαινόταν βαρύ. Μιλάμε για μια πρόσκληση 45 σελίδων, στην οποία υπήρχαν και 5-6 παραρτήματα, όπου κάθε αίτηση έπρεπε να είναι πολλαπλών εταίρων, άρα με δυσκολία να σχεδιαστεί, με δυσκολία να υποβληθεί. Φανταστείτε τη δυσκολία στο να αξιολογηθεί. Ωστόσο, η αρμόδια μονάδα, εκτός από όλη την υπόλοιπη δουλειά που είχε, είχε και αυτό το βάρος. (2:44:18) Τέσσερα άτομα, μαζί με την προϊσταμένη, έπρεπε να σηκώσουν, και μάλιστα εντός της συμφωνημένης στόχευσης, έναν όγκο 58.000 αρχείων δικαιολογητικών, που συνοδεύαμε συνολικά 788 αιτήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο αυτού του μέτρου. Δεν το περίμενε η μονάδα, αλλά και να το ήξερε, λίγα πράγματα μπορούσε να κάνει. 45 GB υπολογίζουμε συνολικά τα δικαιολογητικά, χωριστά τα στοιχεία που έχουν πληκτρολογηθεί στο επίπεδο της αίτησης. Η πρόσκληση περιλάμβανε 35 on-off κριτήρια επιλεξιμότητας και απαιτούσε 4 διασταυρωτικούς ελέγχους –αυτά για τα οποία ακούσατε ότι ήδη έχουν ξεκινήσει– και 4 κριτήρια τα οποία είναι

βαθμολογούμενα, αφ' εαυτού σύνθετα, αρκετά δύσκολα που απαιτούν χρόνο και εστίαση από τον αξιολογητή. Αν λοιπόν δείτε όλη αυτή την εικόνα, καταλαβαίνετε ότι αυτό το βάρος πραγματικά κάποιος θα πρέπει να το σηκώσει, και σε αυτές τις περιπτώσεις, κινούμενοι αρκετά έξυπνα και έγκαιρα, η ιεραρχία της Ειδικής Υπηρεσίας έκανε το πρώτο πράγμα που απαιτείται σε αυτές τις περιπτώσεις, δηλαδή επέκταση της επιχειρησιακής ικανότητας δια του outsourcing. Δηλαδή, προσθήκη εξειδικευμένων στελεχών, τα οποία να συνοδεύσουν τα τέσσερα άτομα της αρμόδιας μονάδας, αφού φυσικά τηρηθούν όλα τα εχέγγυα ποιότητας και γνώσης, για να μπορέσουν να πολλαπλασιαστούν οι αξιολογητές. Ωστόσο, ακόμα και αυτό δεν φτάνει για τον όγκο που σας περιέγραψα. Οπότε, πώς σκέφτεται η ανθρωπότητα κάθε φορά που θέλει να δώσει σε έναν άνθρωπο δεκαπλάσια δύναμη; Ό,τι κάναμε και στις σπηλιές: εργαλείο. Αυτή τη φορά δεν ανακαλύψαμε τον τροχό. Κοιτάξαμε τριγύρω, είδαμε τι εργαλεία υπάρχουν και είδαμε ότι η αυτοματοποίηση, και μάλιστα με χρήση τεχνητής νοημοσύνης, είναι ένας τρόπος για να μπορούμε να πολλαπλασιάσουμε τις δυνάμεις των αξιολογητών και να επιταχύνουμε με ασφάλεια –ασφάλεια και για τα δεδομένα, ασφάλεια και για τα αποτελέσματα– αυτήν τη διαδικασία της αξιολόγησης. Εύκολα λέγεται, δύσκολα γίνεται. Είχαμε μια εικόνα για το τι μπορεί να αναλάβει ο αυτοματισμός, που ήταν οτιδήποτε αυτόματο, οτιδήποτε ρουτίνα. Γιατί μέσα σε αυτά τα 45 GB υπάρχουν πάρα πολλά στοιχεία, τα οποία είναι άχρηστα στον αξιολογητή. Έχεις ένα καταστατικό, ψάχνεις να δεις τον σκοπό, ψάχνεις να δεις τον νόμιμο εκπρόσωπο ή το όργανο διοίκησης, μόνο αυτό σε ενδιαφέρει. Οι υπόλοιπες 10 σελίδες είναι θόρυβος για το ερώτημα που πας να απαντήσεις. Άρα λοιπόν, την αποθορυβοποίηση την κάνει πολύ πιο εύκολα, πιο γρήγορα και με μεγαλύτερη αξιοπιστία η τεχνητή νοημοσύνη. Ένας αυτοματισμός με τεχνητή νοημοσύνη ο οποίος θα δώσει στον αξιολογητή περισσότερο χρόνο για να κάνει αυτά που είναι πραγματικά σημαντικά και απαιτούν ανθρώπινη κρίση: την ίδια την αξιολόγηση των σύνθετων κριτηρίων, την ερμηνεία σε κάποιες περιπτώσεις ιδιαιτεροτήτων –αυτά που μπορεί να ονομάζουμε μια γκρίζα ή μια δύσκολη εφαρμογή του κανόνα– και τη λήψη φυσικά της τελικής απόφασης. Αλλά για όλα αυτά χρειάζονται πόροι, και μάλιστα πόροι οι οποίοι να είναι αξιόπιστοι, να μην είναι στην άλλη άκρη του ωκεανού ή να μην είναι σε μια ιδιωτική εταιρεία. Και τους βρήκαμε. Η λύση ήταν στα σύννεφα. Πιο συγκεκριμένα, στο κυβερνητικό σύννεφο. Αυτό που ξέρουμε δηλαδή ως Governmental Cloud ή G-Cloud, που είναι μια συγκέντρωση πόρων διαθέσιμων για όλους τους φορείς του Δημοσίου. Το μόνο που έπρεπε να κάνει κανείς, ήταν να αιτηθεί, να το ζητήσει. Και στη συνέχεια να αξιολογηθεί ο λόγος για τον οποίο το ζητάει, από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, στο πλαίσιο μάλιστα μιας μεγάλης σύμβασης που κάνει για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας η Κοινωνία της Πληροφορίας. Όλα αυτά τα βρήκαμε έτοιμα. Τα αξιολογήσαμε και είδαμε ότι έχουν όλα τα στοιχεία. Από τις τρεις επιλογές που δίνει το κυβερνητικό νέφος, διαλέξαμε το Automation as a Service. Δηλαδή, την αυτοματοποίηση ως Υπηρεσία, και όχι μια μόνιμη εφαρμογή. Γιατί λέμε, εντάξει, τι να την κάνουμε; Τώρα θα τρέξει αυτή η αξιολόγηση. Ποιος ξέρει πότε, μετά από χρόνια μπορεί να ξαναχρειαστεί. Και αν ξαναχρειαστεί, εύκολα την

ξανααναπαράγουμε. Δεν είναι μια μόνιμη διεργασία του Δημοσίου, όπως έχουν επιλέξει τις άλλες επιλογές δηλαδή της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων. Γιατί διαλέξαμε αυτή τη λύση;

1. Γιατί έχει ασφάλεια των δεδομένων. Δεν φεύγει από το κυβερνητικό νέφος ούτε ένα στοιχείο, και όλα τα αποτελέσματα επίσης αποθηκεύονται στο κυβερνητικό νέφος. Πρόσβαση σε αυτά έχει μόνο η αρμόδια μονάδα και όποιος η αρμόδια μονάδα επιτρέψει να έχει πρόσβαση – όπως συνέβαινε ακριβώς και με το πληροφοριακό σύστημα στο οποίο ήδη φιλοξενούνται οι αιτήσεις.

2. Υπάρχει πλήρης κανονιστική συμμόρφωση με όλες τις απαιτήσεις της πράξης για την τεχνητή νοημοσύνη, το AI Act, αλλά και όλες τις πρόνοιες της Ελληνικής Νομοθεσίας, αυτής που δημιουργείται τα τελευταία χρόνια, από το 2022 μέχρι σήμερα. (2:50:27)

3. Επειδή είναι και δωρεάν. Δεν θα ξόδευε τίποτα η Υπηρεσία, το Υπουργείο, για να μπορεί να αξιοποιήσει αυτούς τους πόρους. Μιλάμε για χώρο μνήμης, μιλάμε για υπολογιστική ισχύ και μιλάμε και για εξειδικευμένους επιστήμονες πληροφορικής, εξειδικευμένους στην τεχνητή νοημοσύνη.

Ποια ήταν η διαδρομή; Την παρουσιάζω μόνο και μόνο για να έχω την ευκαιρία να ευχαριστήσω τα άτομα τα οποία ήταν κρίσιμοι βοηθοί, αρωγοί σε αυτή την προσπάθεια, αλλά και για όσους από εσάς, για τους φορείς που εκπροσωπείτε, μπορεί να ενδιαφέρεστε να περπατήσετε αυτή τη διαδρομή. Να αξιοποιήσετε δηλαδή την τεχνητή νοημοσύνη για να αυτοματοποιήσετε κάτι που σε εσάς είναι ρουτίνα και βαραίνει τα άτομα ή υπερβαίνει το δυναμικό που έχετε. Μετά την παραμετροποίηση της ανάγκης που κάναμε με την ομάδα μου, στη συνέχεια ήρθαμε να διασφαλίσουμε τους πόρους. Κάναμε την αίτηση, κάναμε όλη τη γραφειοκρατία, πήραμε την έγκριση. Στη συνέχεια όμως, έπρεπε να υπάρξουν κάποιες εγγυήσεις. Αυτά ήταν συμφωνητικά εχεμύθειας, υπεύθυνες δηλώσεις από όλους τους εμπλεκόμενους. Υπεγράφησαν όλα αυτά, είναι ασφαλή τα δεδομένα. Αυτό όμως που σε αυτές τις περιπτώσεις πιλότων καινοτόμων δράσεων είναι το πιο κρίσιμο, είναι η υποστήριξη από την ηγεσία. Άρα λοιπόν, εδώ θέλω να ευχαριστήσω τον Δημήτρη Παπά, που εμπιστεύτηκε αυτή τη λύση, και τη Γενική Γραμματέα, την Αργυρώ Ζέρβα, που είχε το θάρρος να δώσει το πράσινο φως. Μέχρι τώρα δεν έχω ακούσει πληροφορία που να λέει ότι κάποιος άλλος στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ έχει αξιοποιήσει αυτοματισμό. Είναι πάρα πολύ πιθανό να είναι η πρώτη εφαρμογή αυτοματισμών με τεχνητή νοημοσύνη για κάποια λειτουργία διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων πόρων στην Ελλάδα. Δεν είναι στην Ευρώπη, εκεί υπήρξαν κάποιοι άλλοι που το δοκίμασαν πρώτοι, και υπάρχουν και κάθε μήνα ακούω και νέες περιπτώσεις που το ενσωματώνουν. Το επόμενο βήμα, αφού είχαμε αυτή την υποστήριξη, ήταν τυπικά να ζητήσουμε τον χώρο φύλαξης. Σε αυτό πρέπει να ευχαριστήσω τον Σωτήρη Τζαμαρτζή, που το πήρε όλο πάνω του και μας έφερε γρήγορα μπροστά στο να έχουμε τον χώρο μας στο νέφος, στο κυβερνητικό νέφος, και τις προσβάσεις, τα passwords, στους αρμόδιους για να

μπορούν να το χρησιμοποιούν. Το επόμενο κρίσιμο ήταν η πρόσβαση στα δεδομένα, και δεν ήταν μια πρόσβαση όπως κάθε έναν αξιολογητή. Έπρεπε να συμβεί με έναν διαφορετικό τρόπο, μαζική πρόσβαση προς τα δεδομένα της αίτησης, για να μπορούμε να κινούμαστε γρήγορα. Και σε αυτό, το πήρε πάνω του όλο ο Ηλίας Τσέργουλας, και μετά από αρκετά βήματα και διεργασίες και συναντήσεις, έχουμε πλέον το ρομπότ, ο αυτοματισμός να βλέπει τα δεδομένα και τα αρχεία, που ήταν πολύ σημαντικό βήμα. Τώρα βρισκόμαστε στην ολοκλήρωση αυτού του αυτοματισμού. Χρειάζεται να εκπαιδεύσουμε το AI στις διαφορετικές μορφές που έχει ακόμα και το ίδιο έγγραφο. Δηλαδή μια υπεύθυνη δήλωση δεν τυποποιείται απαραίτητα σε μια συγκεκριμένη σχηματομορφή, οπότε θα πρέπει να εκπαιδευτεί –είναι καμία εικοσιπενταριά οι διαφορετικές σχηματομορφές– και στη συνέχεια να τεστάρουμε και να μπούμε σε πιλοτική λειτουργία. (2:54:26) Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, αυτό θα συμβεί όταν θα ετοιμάζεται ο κόσμος για τις διακοπές. Τότε εμείς θα μπούμε στα βαθιά νερά, στη παραγωγική λειτουργία. Πρακτικά, αυτό που θα συμβεί είναι αυτό που βλέπετε σε αυτή την απλή εικόνα: δηλαδή μετά από άντληση δεδομένων, ο αυτοματισμός θα κάνει μια ευφυή επεξεργασία, θα εξάγει τα χρήσιμα στοιχεία και θα τα δίνει σε μορφή αναφοράς (report) στην αρμόδια μονάδα. Η αρμόδια μονάδα, η προϊσταμένη, θα τα κατεβάζει και θα τα αναθέτει σε όποιον αξιολογητή κρίνει. Τι θα έχει το πακέτο αυτών των reports; Θα έχει τα αποτελέσματα σε μια check list, που φτιάξαμε μαζί με την αρμόδια μονάδα –ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία την Προϊσταμένη της αρμόδιας Μονάδας κυρία Αθανασία Μερεμέτη– και στη συνέχεια, θα βλέπει από πίσω λεπτομέρειες αν κάπου ο αξιολογητής θέλει να δει περισσότερες λεπτομέρειες. Επιπλέον, έχει και μια αναφορά, η οποία περιγράφει το επιχειρησιακό σχέδιο σε μια σελίδα και όχι σε 40, που είναι η φόρμα, με κάποια στοιχεία πρόσθετα για το τι συμβαίνει παγκοσμίως σε αυτόν τον τομέα, υποτομέα της αγροτικής ανάπτυξης, με ποιες τεχνολογίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν καινοτόμες, με ποιες τεχνολογίες το επιχειρησιακό σχέδιο προτείνει να προχωρήσει. Όλα αυτά είναι χρήσιμα inputs, αλλά καθόλου αποφασιστικά. Η απόφαση είναι πάντα του αξιολογητή. Δείχνω αυτή τη λεπτομέρεια της ροής, μόνο και μόνο για να δείτε ότι υπάρχει το ανθρώπινο μάτι εκεί που πρέπει να υπάρχει, στις χρήσιμες αποφάσεις. Εάν, για παράδειγμα, λέει το ρομπότ ότι εγώ δεν βρίσκω πουθενά καταστατικό, ή πιθανώς να συμβαίνει επειδή πράγματι δεν αναρτήθηκε, ή μπορεί να συμβαίνει επειδή αναρτήθηκε σε μια τέτοια μορφή που δεν είναι αναγνώσιμο, δεν ανοίγει το αρχείο ή οτιδήποτε τέτοιο, (2:56:28) εκεί λοιπόν ένα ανθρώπινο μάτι, από την ομάδα του AI και όχι από την Υπηρεσία, θα εκκαθαρίζει αυτό το στιγμιότυπο, και το ίδιο θα συμβαίνει επίσης κατά τη λεπτομερή άντληση των στοιχείων. Αυτό δηλαδή που περιμένουμε είναι αυτό το εργαλείο, όπως είπα, να κάνει αποθορυβοποίηση και να δίνει έτοιμη τροφή στον αξιολογητή, με τον ίδιο περίπου τρόπο που μια αλωνιστική θεριστική μηχανή μπαίνει μέσα σε ένα σιτηροχώραφο και δίνει στον αγρότη το σιτάρι, τον καρπό, χωριστά από όλα τα υπόλοιπα, τα οποία είναι για άλλες χρήσεις. Δεν είναι ο καρπός. Το ίδιο ακριβώς θα κάνει και αυτή η μηχανή, την οποία είμαστε στη φάση τώρα να τελειώσουμε, να δημιουργήσουμε. Αν κάποιος ενδιαφέρεται για το πόσο μπορεί κάτι τέτοιο να

βελτιώσει τα πράγματα, αριστερά βλέπετε τον παραδοσιακό τρόπο με τον οποίο δουλεύουν αυτή τη στιγμή και οι συνάδελφοι στις Διαχειριστικές Αρχές του ΕΣΠΑ και στους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης, όπου υπάρχει ένας άνθρωπος μπροστά σε ένα πληροφοριακό σύστημα, ανοίγει, αξιολογεί και κλείνει, όσο χρόνο χρειάζεται αυτό. Αυτό που εκτιμούμε εμείς είναι ότι για την περίπτωση του μέτρου 3.1 και των 700 τόσων αιτήσεών του, τα 58.000 αρχεία θα είναι έτοιμα σε 38 ημέρες. Όχι εργάσιμες ημέρες, ημερολογιακές. Γιατί το AI, σε αντίθεση με εμάς τους ανθρώπους, ούτε κοιμάται, ούτε έχει αργίες, ούτε ζητάει άδεια, ούτε αρρωσταίνει. Όμως, χρειάζεται στη συνέχεια, είπαμε, το μάτι του αξιολογητή. Ποια είναι η διαφορά όμως; Ότι ο χρόνος του αξιολογητή, η απασχόλησή του τέλος πάντων, μειώνεται κατά 70% σε ό,τι έχει να κάνει με το άνοιξε, κλείσε, διάβασε, βρες στα έγγραφα, και συνολικά κατά 50% για όλη τη διεργασία της αξιολόγησης end-to-end. Βεβαίως, μας ενδιαφέρουν και τα σφάλματα. Ξέρουμε τα σφάλματα ιστορικά, στα συγχρηματοδοτούμενα, τα σφάλματα στη διαδικασία της αξιολόγησης. Εδώ μιλάμε για πάρα πολύ χαμηλά, γιατί υπάρχουν δύο bots, υπάρχουν δύο LLMs, τα οποία το ένα ελέγχει το άλλο, και όπου διαφωνούν είναι εκείνο το μάτι στη ροή που σας έδειξα. Και μετά το τρίτο ζευγάρι μάτια είναι του αξιολογητή. Άρα έχουμε μειώσει κατά πολύ και το ποσοστό σφάλματος. Είπα ότι είναι μάλλον η πρώτη εφαρμογή σε συγχρηματοδοτούμενα, δεν είναι όμως η πρώτη εφαρμογή στη Δημόσια Διοίκηση της Ελλάδας. Ήδη, αν θέλετε, από μία μόνο πηγή, που είναι μία αναφορά του ΟΟΣΑ που δημοσιεύτηκε πέρυσι τον Σεπτέμβρη, υπάρχουν τέσσερις περιπτώσεις που αναφέρει πετυχημένης εφαρμογής:

1. Η ΑΑΔΕ, που εφάρμοσε αυτοματισμούς με AI για φορολογικούς σκοπούς, για την ανίχνευση, τον εντοπισμό φοροδιαφυγής ή και τον εντοπισμό μη δηλωμένων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και για τον ψηφιακό βοηθό για τις φορολογικές δηλώσεις, κυρίως των αλλοδαπών.

2. Το Κτηματολόγιο επίσης, το αξιοποιεί ήδη για την ανάγνωση των νομικών τίτλων, έχει επιταχύνει πολύ τη διεργασία καταγραφής. (3:00:12)

3. Η δικαιοσύνη, παρότι θεωρείται στην πιάτσα ως συντηρητικός τομέας, και όμως προηγείται άλλων τομέων και ήδη έχει πιλότους –τους είδα με τα μάτια μου– για να χρησιμοποιεί τη νοημοσύνη στις ανακρίσεις, και ειδικά όταν ανακρίνει αλλοδαπούς. Υπάρχει αυτόματη μετάφραση, υπάρχει voice-to-text, τα πρακτικά παράγονται δηλαδή με τη λήξη της ανάκρισης, και αυτό αναμένεται επίσης να συμβάλει σε αυτό που ονομάζουμε ψηφιακή δικαιοσύνη και είναι μια γενικότερη μεταρρύθμιση της χώρας.

4. Τέλος, η Πολιτική Προστασία· ήδη θα έχετε ακούσει, κλιματικά δεδομένα, δεδομένα weak signals (ασθενή σήματα καπνού ή μικρής αλλαγής στην περιεκτικότητα του μεθανίου στην ατμόσφαιρα) μπορούν να ενεργοποιήσουν έναν συναγερμό ή έναν μηχανισμό πολιτικής προστασίας.

Δεν είμαστε σε άγνωστα νερά. Υπάρχει ήδη ένα ποτάμι που έχει ξεκινήσει, η χώρα έχει αποφασίσει να κινηθεί σε αυτή την κατεύθυνση. Και θεσμικά έχει ωριμάσει με αντίστοιχα νομοθετήματα αλλά και στρατηγικά, κείμενο που δημοσιεύτηκε πέρυσι και που είναι μόνο μία από τις τρεις σημαντικές κινήσεις. Η μετονομασία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Τεχνητής Νοημοσύνης και η θέσπιση Ειδικής Γραμματείας για την Τεχνητή Νοημοσύνη και τα Δεδομένα είναι αποδείξεις ότι δεν είναι λόγια ή στρατηγική, αλλά είναι και πράξεις. Βεβαίως, όλα αυτά χρειάζονται πολλαπλάσια υπολογιστική ισχύ από αυτή που διαθέτει αυτή τη στιγμή η χώρα, η Δημόσια Διοίκηση, και γι' αυτόν τον λόγο, δύο μεγάλες επενδύσεις θα διασφαλίσουν τον Σεπτέμβρη σε παραγωγική φάση τον υπερυπολογιστή "Δαίδαλο". Για τρεις έχω ακούσει σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, ένας εξ αυτών είναι στην Ελλάδα, και ένας δεύτερος θα δημιουργηθεί και στη Βόρεια Ελλάδα, στην Κοζάνη. Μιλάμε για επένδυση πολλών εκατομμυρίων, χάρη στο Ταμείο Ανάκαμψης αλλά και του Εθνικού Προϋπολογισμού, που θα δώσει τετράκις εκατομμυριοστά υπολογισμού στο δευτερόλεπτο, για να μπορεί από αυτό να αντλεί η Δημόσια Διοίκηση, η Μετεωρολογική Υπηρεσία και σιγά σιγά και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ένα εθνικό οικοσύστημα έχει εξαγγελθεί, και ήδη υλοποιείται, με ένα εργοστάσιο τεχνητής νοημοσύνης στο Λαύριο, προϋπολογισμού 30 εκατομμυρίων, τον "Φάρο", έτσι το ονομάσαμε. Και όλες αυτές οι υποδομές, αν όχι φέτος, του χρόνου, θα είναι διαθέσιμες σε όποιον φορέα θέλει να τις αξιοποιήσει. Η επόμενη μέρα είναι βέβαιο ότι θα έχει την παρουσία της τεχνητής νοημοσύνης και των αυτοματισμών, και γι' αυτό τελειώνοντας, αν έπρεπε να πω ποιο είναι το πιο σπουδαίο επίτευγμα αυτής της συλλογικής προσπάθειας και συνεργασίας για την ένταξη της νέας τεχνολογίας στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι Ειδικές Υπηρεσίες στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, είναι το γεγονός ότι προχωρά –αυτή η κλίμακα ωριμότητας–, είναι ήδη στον δεύτερο όροφο. Ενώ υπάρχουν άλλες και πιο προικισμένες Υπηρεσίες του Δημοσίου, άλλα Υπουργεία που δεν έχουν ακόμη κάνει το πρώτο βήμα. Είναι πολύ εύκολο από τον δεύτερο όροφο που έχεις δημιουργήσει έναν αυτοματισμό, να πας στον τρίτο όροφο όπου δύο-τρεις διαφορετικοί αυτοματισμοί σου συνεργάζονται, ή να φτάσεις κάποια στιγμή και στον τέταρτο όροφο. Εδώ όμως, θα ήθελα να τονίσω, αν κάτι είναι να σας μείνει, θα ήθελα να είναι αυτό, ότι το πιο σπουδαίο πράγμα είναι ότι οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι ήδη έτοιμες για την επόμενη μέρα. Έχουν εξοικειωθεί με την ορολογία, αρχίζουν να κατανοούν την τεχνολογία, μπορούν να ξεχωρίσουν τι είναι για τεχνητή νοημοσύνη, τι είναι για άνθρωπο, και έχουν και την εμπειρία να συνεργάζονται με αυτό που ονομάζουμε οικοσύστημα τεχνητής νοημοσύνης. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Είπαμε και κάτι θετικό, μετά την πολλή γκρίνια για τις πληρωμές, νομίζω ότι κλείνουμε με μια θετική διάθεση. Εγώ θέλω να δώσω συγχαρητήρια στην Υπηρεσία, η οποία το πρότεινε και έκανε όλες τις συνεννοήσεις με τη ΜΟΔ, και στον προϊστάμενο, και στην προϊσταμένη της

μονάδας, και στα στελέχη που κάνουν αυτό το πρώτο βήμα και είναι πρωτοπόροι. Και να δώσω και τον λόγο στον Δημήτρη Παπά, που είναι ο προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας, να πει δύο λόγια γι' αυτό.

Προϊστάμενος Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ κ. Δ. ΠΑΠΑΣ: Μία μικρή μόνο τοποθέτηση. Κάθε φορά που μιλάμε για την αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής –το είπε και ο Υπουργός– μιλάμε για την εξάλειψη της γραφειοκρατίας, την επιτάχυνση των διαδικασιών και την απλοποίηση. Θεωρήσαμε λοιπόν σαν Υπηρεσία, σαν Διαχειριστική Αρχή, ότι είναι η ευκαιρία αυτή που μας δίνεται τώρα, μέσα στην κρίση, μέσα στο δύσκολο περιβάλλον, να χρησιμοποιήσουμε ένα εργαλείο, όπως είναι η τεχνητή νοημοσύνη, κάνοντας μια πιλοτική εφαρμογή προκειμένου να επιταχύνουμε διαδικασίες. Το επόμενο βήμα ήταν να δούμε ποιο είναι το μέτρο το κατάλληλο που θα μπορούσαμε να κάνουμε χρήση αυτής της νέας τεχνολογίας. Θεωρούσαμε λοιπόν ότι ένα μέτρο, όπως είναι η καινοτομία, τι πιο λογικό, να είναι το μέτρο που θα χρησιμοποιήσουμε μια καινοτόμο εφαρμογή. Και όχι μόνο επειδή μιλάμε για καινοτομία, είναι το μέτρο που είχε έναν πολύ μεγάλο αριθμό αιτήσεων, έναν πολύ μεγάλο όγκο αρχείων και πολύ λίγο προσωπικό. Στο σημείο αυτό λοιπόν, θέλω να ευχαριστήσω τη ΜΟΔ βεβαίως για τη συμβολή, και την κυρία Κανακάκη, την Άννα, και την ομάδα της, που αυτή την ιδέα που είχαμε μας βοήθησε να την κάνουμε πράξη αρχικά στους γεωργικούς συμβούλους, γιατί υπήρχε μια πολύ μεγάλη συμβολή και με κομμάτια τεχνητής νοημοσύνης και στο επίπεδο των αιτημάτων πληρωμής των γεωργικών συμβούλων, αλλά και τώρα ξεκινώντας την αξιολόγηση του μέτρου 16. Πιστεύουμε ότι ανοίγουμε ένα καινούργιο κεφάλαιο. (3:07:30) Θα προσπαθήσουμε να επεκτείνουμε την εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης και σε άλλες παρεμβάσεις. Κάνουμε την αρχή. Πιστεύουμε ότι η αρχή είναι το ήμισυ του παντός, και στο μέλλον θα έχουμε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα με την εφαρμογή αυτού του εργαλείου. Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Κλείνοντας, απλώς να συμπληρώσω ότι αυτή είναι μια καλή ιδέα και για το κομμάτι των πληρωμών της εκκαθάρισης, που είδατε, το χρησιμοποίησαν εδώ. Η ΑΑΔΕ σε άλλους τομείς έχει χρησιμοποιήσει την τεχνητή νοημοσύνη. Νομίζω ότι θα μπορούσε να βοηθήσει και τη δουλειά που γίνεται για την εκκαθάριση των πληρωμών και εκεί η τεχνητή νοημοσύνη. Την αρχή την έκανε ήδη η Ειδική Υπηρεσία.

Λοιπόν, πάμε προς το κλείσιμο της Επιτροπής. Να διαβάσω τώρα τα συμπεράσματα της συνεδρίασης μας: Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ), η οποία συγκροτήθηκε με την αριθ. πρ. 71/05.01.2023 (ΦΕΚ Β΄ 24) απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά, συνήλθε σήμερα, Τρίτη 26 Μαΐου 2026, στην Αράχωβα, κατόπιν της υπ' αριθ. πρωτ. 120798/13-05-2026 πρόσκλησης της Προέδρου της Επιτροπής

Παρακολούθησης κας Αργυρούς Ζέρβα, Γενικής Γραμματέως Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών, για την 7η συνεδρίασή της και ενημέρωση των μελών για θέματα σχετικά με το ΣΣ ΚΑΠ. Στο πλαίσιο αυτό, στη συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης παρέστη η πλειοψηφία των μελών με δικαίωμα ψήφου και αφού διαπιστώθηκε απαρτία 66%, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. Α του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας της Επιτροπής, που ορίζει ότι απαρτία υπάρχει όταν παρίσταται το 60% των μελών με δικαίωμα ψήφου, εγκρίθηκε η ημερήσια διάταξη όπως προέκυψε κατά τη συνεδρίαση. Μετά από τις σχετικές εισηγήσεις η Επιτροπή Παρακολούθησης:

Α. ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ

1. Την έγκριση των πρακτικών της 6ης συνεδρίασης της Επ. Πα. Τα μέλη της Επ. Πα. ενέκριναν ομόφωνα τα πρακτικά της 6ης συνεδρίασης της Επ. Πα., όπως αυτά συμπεριλήφθηκαν στο φάκελο της 7ης συνεδρίασης της Επ. Πα. και εστάλησαν στα μέλη της Επ. Πα., μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΔΙΑΥΛΟΥ.

2. Την έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης.

3. Την Έγκριση της τροποποίησης των Κριτηρίων Επιλογής της Δράσης 2 «Προστασία της άγριας ζωής μεγάλων θηλαστικών (Αρκούδα & Τσακάλι)» της παρέμβασης Π3-70-1.1 : «Προστασία άγριας ζωής εντός των προστατευόμενων περιοχών» του ΣΣ ΚΑΠ. Η Επ. Πα. ενέκρινε την τροποποίηση των κριτηρίων επιλογής της εν λόγω δράσης, όπως αυτή προτάθηκε στα περιεχόμενα του Φακέλου της 7ης Συνεδρίασης της Επ.Πα που είχε αποσταλεί, μέσω ΔΙΑΥΛΟΥ.

4. Την Έγκριση των Κριτηρίων Επιλογής της Δράσης 1 (Πρόληψη) της παρέμβασης Π3-73-1.3 : «Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και διατήρησης δασικών γενετικών πόρων». Η Επ. Πα. ενέκρινε τα κριτήρια επιλογής της εν λόγω δράσης, όπως αυτά προτάθηκαν στα περιεχόμενα του Φακέλου της 7ης Συνεδρίασης της Επ. Πα που είχε αποσταλεί, μέσω ΔΙΑΥΛΟΥ και εξουσιοδότησε τη Διαχειριστική Αρχή να επεξεργαστεί τα τυχόν σχόλια και παρατηρήσεις και να τα οριστικοποιήσει.

5. Την Έγκριση των Κριτηρίων Επιλογής της Δράσης Επενδύσεις πρόληψης ζημιών φυτικού κεφαλαίου της παρέμβασης Π3-73-2.5 : «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την προστασία από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα». Η Επ. Πα. ενέκρινε τα κριτήρια επιλογής της εν λόγω δράσης, όπως αυτά προτάθηκαν στα περιεχόμενα του Φακέλου της 7ης Συνεδρίασης της Επ. Πα που είχε αποσταλεί, μέσω ΔΙΑΥΛΟΥ και εξουσιοδότησε τη Διαχειριστική Αρχή να επεξεργαστεί τα τυχόν σχόλια και παρατηρήσεις και να τα οριστικοποιήσει.

Β. ΕΛΑΒΕ ΓΝΩΣΗ για:

1. Την πρόοδο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ) όπως παρουσιάστηκε από τη Μονάδα Χρηματο-οικονομικών Ροών &

Πληροφοριακών Συστημάτων, της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ η πρόοδος υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ, με έμφαση στα ακόλουθα στοιχεία: Η συνολική Δημόσια Δαπάνη του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 ανέρχεται στα 14.372.946.344,98 € ενώ η αντίστοιχη Ενωσιακή Συμμετοχή σε 13.480.914.440,00 €. Οι εντάξεις Δημόσιας Δαπάνης ανέρχονται σε 7.337.729.636,62 €, ποσό που αντιστοιχεί στο 51,05% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027. Οι πληρωμές Δημόσιας Δαπάνης ανέρχονται σε 5.423.112.480,78 €, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 37,73%. Σύμφωνα με το άρθρο 31 του καν ΕΕ(2021)2116, μετά την εκτελεστική απόφαση για έγκριση του στρατηγικού σχεδίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέβαλλε στο κράτος μέλος αρχικό ποσό προχρηματοδότησης για ολόκληρη τη διάρκεια του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΑΠ σε τρεις δόσεις. Κάθε δόση ανήλθε σε 36.359.700,16 €, ποσό που αντιστοιχεί στο 1 % του ποσού της στήριξης από το ΕΓΤΑΑ για ολόκληρη τη διάρκεια του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ για τα έτη 2023-2025, ήτοι συνολικά 109.079.100,48 €. Οι πληρωμές Ενωσιακής Συμμετοχής ανέρχονται σε 5.107.591.760,04 €, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 37,89%, ενώ λαμβάνοντας υπόψη τις προκαταβολές η απορρόφηση πόρων ανέρχεται σε 5.216.670.860,52 € και σε ποσοστό 38,70%.

2. Την πιλοτική εφαρμογή υποστήριξης αξιολόγησης αιτήσεων στήριξης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027. Κατά τη διάρκεια της 7ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης πραγματοποιήθηκε από εκπρόσωπο της ΜΟΔ Α.Ε. παρουσίαση της πιλοτικής εφαρμογής υποστήριξης αξιολόγησης αιτήσεων στήριξης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 με ανάπτυξη αυτοματισμού (Automation as a Service).

Γ. Στο πλαίσιο της 7ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ) κατέθεσε υπόμνημα για τα προβλήματα ρευστότητας στον πρωτογενή τομέα προς ενημέρωση των μελών της.

Και τέλος, η Επιτροπή Παρακολούθησης ενέκρινε τον προγραμματισμό της επόμενης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης εντός του 4ου τετραμήνου του 2026. Θα προσπαθήσουμε να είναι σχετικά νωρίς τον Νοέμβριο, γιατί πάντα ο Δεκέμβριος είναι ένας πολύ δύσκολος μήνας, που τρέχουμε τις πληρωμές. Επίσης, εφόσον συμφωνούμε με τα συμπεράσματα όπως αναγνώστηκαν, να κλείσουμε τη σημερινή Επιτροπή Παρακολούθησης. Συμφωνούμε όλοι σε αυτά;

ΜΕΛΗ: Τα μέλη συμφώνησαν ομόφωνα.

Πρόεδρος κα Α. ΖΕΡΒΑ: Και κλείνοντας, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω και πάλι για τη συμμετοχή σας. Να ανανεώσουμε το ραντεβού μας, όπως είπαμε, τον Νοέμβριο του 2026, για τόπο και χρόνο που θα ενημερωθείτε εγκαίρως, σε μια διαφορετική Περιφέρεια, θα δούμε σε ποια θα είμαστε την επόμενη φορά. Και τέλος, να ευχαριστήσω τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής που επιμελήθηκαν την όλη προετοιμασία και διοργάνωση της Επιτροπής Παρακολούθησης. Πήρατε συγχαρητήρια και για το περιεχόμενο του φακέλου, για άλλη μια φορά. Και να

ευχηθώ σε όλους υγεία, δύναμη και κάθε επιτυχία στο απαιτητικό έργο για την επίτευξη των στόχων που έχουμε θέσει για το τρέχον έτος. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΤΕΛΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ